

Nationaal Archief
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Nummer Toegang: 4.ZHPB4

**Inventaris van het eerste gedeelte van het kaarten-
en tekeningenarchief van het Provinciaal Bestuur
van Zuid Holland, ook bekend als de Collectie
Ernsting, (1531) 1570-1850 (1961)**

Versie: 02-11-2023

Y.M. Donkersloot-De Vrij

Nationaal Archief, Den Haag 1998

This finding aid is written in Dutch.

I N H O U D S O P G A V E

Beschrijving van het archief.....	5
Aanwijzingen voor de gebruiker.....	6
Openbaarheidsbeperkingen.....	6
Beperkingen aan het gebruik.....	6
Materiële beperkingen.....	6
Aanvraaginstructie.....	6
Citeerinstructie.....	6
Archiefvorming.....	7
Geschiedenis van de archiefvormer.....	7
Geschiedenis van het archiefbeheer.....	7
De verwerving van het archief.....	7
Inhoud en structuur van het archief.....	8
Inhoud.....	8
Verantwoording van de bewerking.....	8
Ordening van het archief.....	9
Verwant materiaal.....	11
Beschikbaarheid van kopieën.....	11
Verwante archieven.....	11
Publicaties.....	11
Literatuur.....	11
Beschrijving van de series en archiefbestanddelen.....	13
I NEDERLAND, BELGIE EN LUXEMBURG.....	13
NOORDELIJKE en ZUIDELIJKE NEDERLANDEN.....	13
PROVINCIES (geheel en delen).....	18
GRONINGEN (en Drenthe).....	18
FRIESLAND.....	19
OVERIJSEL (en Drenthe).....	19
GELDERLAND.....	20
HOLLAND (Noord- en Zuid).....	21
HOLLAND en UTRECHT.....	23
UTRECHT.....	24
ZEELAND.....	25
NOORD-BRABANT.....	25
LUXEMBURG.....	26
II WATERSCHAPPEN, POLDERS, DROOGMAKERIJEN, EILANDEN EN WAARDEN.....	27
GECOMBINEERD INGEBONDEN KAARTEN.....	27
RIJNLAND en aangrenzende waterschappen.....	27
LANDEN VAN WOERDEN.....	34
DELFLAND.....	36
SCHIELAND.....	38
ALBLASSERWAARD - VIJFHEERENLANDEN.....	39
KRIMPENERWAARD.....	42
LOPIKERWAARD.....	42
ZUID- HOLLANDSE EILANDEN EN WAARDEN.....	43
III WATERLOPEN en WATERKERINGEN.....	48
RIVIEREN.....	48
ALGEMEEN.....	48
LEK.....	51
LINGE.....	52
MAAS.....	52
MERWEDE.....	54
RIJN.....	58
WAAL.....	60

KANALEN.....	63
ZEEGATEN.....	64
VARIA.....	65
IV STEDEN.....	66
ALGEMEEN (Nederland).....	66
ZUID-HOLLAND.....	66
LUXEMBURG.....	69
Bijlagen.....	71
Concordantietabel (catalogus Ernsting).....	71

BESCHRIJVING VAN HET ARCHIEF

Naam archiefblok:

Provinciaal Bestuur Zuid-Holland: Kaartencollectie Ernsting, voor 1850

Periodisering:

archiefvorming: 1570-1850

oudste stuk - jongste stuk: 1531-1961

Archiefbloknummer:

ZHPB4

Omvang:

607 inventarisnummer(s);

Taal van het archiefmateriaal:

Het merendeel der stukken is in het Nederlands. Enkele stukken zijn gesteld in het Frans en in het Duits, een aantal stukken heeft een kaarttitel in het Latijn.

Soort archiefmateriaal:

Normale geschreven en gedrukte documenten, geen bijzondere handschriften. Het betreft een kaartenverzameling waarbij verschillende technieken zijn gebruikt zoals steendruk en koperdiepdruk op linnen. Veel kaarten zijn met de hand ingekleurd en soms opgeplakt op linnen. Enkele kaarten zijn gebonden in een leren band.

Archiefdienst:

Nationaal Archief

Locatie:

Den Haag

Archiefvormers:

Provinciale Staten van Zuid-Holland

Staten van Holland en West-Friesland

Samenvatting van de inhoud van het archief:

In 1960 werd het kaarten- en tekeningenarchief van het provinciaal bestuur van de provincie Zuid-Holland gesplitst in een gedeelte met 'oud' materiaal, dat niet meer voor de administratie van belang was en een gedeelte dat nog wel relevant werd geacht. Onderhavige collectie betreft het eerste gedeelte, de kaarten tot 1850, naar de opsteller van de eerste lijst erop de 'Collectie Ernsting' genoemd.

De verzameling bevat gedrukte wandkaarten, atlanten en topografische kaarten van Nederland, België en Luxemburg van voor 1850. Voorts waterschaps- en hoogheemraadschapskaarten van polders, droogmakerijen, eilanden en waarden in het Rijnland en Zuid-Holland. In de verzameling treft men ook kaarten aan van de grote Nederlandse rivieren Rijn, Maas en Waal en van de Lek, de Linge en de Merwede. Stadsplattegronden zijn er onder meer van Delft, Den Haag, Leiden en Rotterdam.

Het betreft voornamelijk gedrukte kaarten, maar er zijn ook manuscriptkaarten en herdrukken.

Aanwijzingen voor de gebruiker

OPENBAARHEIDSBEPERKINGEN

Volledig openbaar.

BEPERKINGEN AAN HET GEBRUIK

Reproductie van originele bescheiden uit dit archief is, behoudens de algemene regels die gelden voor het kopiëren van stukken, niet aan beperkingen onderhevig. Er zijn geen beperkingen krachtens het auteursrecht.

MATERIËLE BEPERKINGEN

Het archief kent geen beperkingen voor het raadplegen van stukken als gevolg van slechte materiële staat.

AANVRAAGINSTRUCTIE

Openbare archiefstukken kunnen online worden aangevraagd en gereserveerd. U kunt dit ook via de terminals in de studiezaal van het Nationaal Archief doen. Om te kunnen reserveren dient u de volgende stappen te volgen:

1. [Creëer een account of log in.](#)
2. Selecteer in de archiefinventaris een archiefstuk.
3. Klik op 'Reserveer' en kies een tijdstip van inzage.

CITEERINSTRUCTIE

Bij het citeren in annotatie en verantwoording dient het archief tenminste éénmaal volledig en zonder afkortingen te worden vermeld. Daarna kan worden volstaan met verkorte aanhaling.

VOLLEDIG:

Nationaal Archief, Den Haag, Provinciaal Bestuur Zuid-Holland: Kaartencollectie Ernsting, voor 1850, nummer toegang 4.ZHPB4, inventarisnummer ...

VERKORT:

NL-HaNA, Prov. Bestuur ZH / Kaarten Ernsting, 4.ZHPB4, inv.nr. ...

Archiefvorming

GESCHIEDENIS VAN DE ARCHIEFVORMER

Om welke soort kaarten gaat het nu eigenlijk als we naar de herkomst kijken? Daar is slechts globaal antwoord op te geven.

Direct na de Franse Tijd was reeds sprake van een 'verzameling' oude kaarten. Dit is althans te concluderen uit aantekeningen die verwijzen naar de notulen van Gedeputeerde Staten van 29 september en 24 oktober 1815, aan te treffen op de achterzijde van een aantal kaarten of voorin bij enkele, in atlassen gebonden, waterschapskaarten (zie onder andere catalogusnr's 84, 103 en 162).

Het is een nogal heterogene groep. Grotendeels betreft het kaarten van het grondgebied van de provincie Zuid-Holland, die soms verband houden met de vroegere ruimtelijke problematiek waarbij het bestuur van de provincie direct of indirect betrokken was. Enerzijds is er bijvoorbeeld sprake van kaarten, gemaakt in opdracht van de Staten van Holland en West-Friesland, zoals de zogenaamde resolutiekaarten - die meestal relatie hebben met waterstaatswerken - en kaarten gemaakt in verband met grensregelingen. En anderzijds gaat het om kaarten die als geschenk in bezit van de provincie zijn gekomen, zoals bijvoorbeeld de 17de en 18de-eeuwse waterschapskaarten en enkele stadskaarten. Tot deze laatste groep behoren onder andere de grote, deels gemonteerde en op linnen geplakte kaarten, die bestaan uit meerdere deelbladen met decoratieve randlijsten en ook kaarten, gebonden in prachtige oude leren banden met daarin veelal de deelkaartbladen fraai ingekleurd en met goud gehoogd. Dit zijn toppers uit de verzameling, zoals bijvoorbeeld ook het zogenaamde Kaartboek van Voorne, Goeree en Overflakkee uit 1701 (nr 115).

In esthetisch opzicht wellicht minder indrukwekkend zijn vele andere kaarten, maar die hebben onmiskenbaar informatieve en historisch-kartografische waarde. Zonder volledig te zijn, kunnen bijvoorbeeld genoemd worden: de kaart van de Merwede van Nicolaas Cruquius uit 1729-1730 (nrs 144-146), Krayenhoffs kaart van de Noordelijke Nederlanden uit 1809-1823 (nr 9) en de gedetailleerde rivierkaarten op schaal 1:10.000 uit de periode 1835-1842, vervaardigd onder leiding van B.H. Goudriaan (nr 126 en 127, helaas niet geheel compleet).

Hoewel de collectie kaarten bevat uit de 16de tot en met de 19de eeuw (facsimilekaarten meegerekend), dateren de meeste kaarten uit de periode 1740 tot 1840. Het betreft voornamelijk gedrukte kaarten, maar ook bevat de collectie ruim 30 manuscriptkaarten. Tot deze laatste groep behoren onder andere de fraaie kaarten van de Noord-, Zuid- en Westpolder bij Berkel en Rodenrijs uit 1777, gemaakt kort nadat dit gebied werd drooggemalen (nr 85 en 86). En voorts twee manuscriptkaarten die opvallen door hun zeer grote afmetingen (tot een lengte van meer dan 4,5 meter!). Het zijn de kaarten die in de jaren twintig van de vorige eeuw zijn gemaakt in verband met de aanleg van het Zederik Kanaal (nrs 181 en 182).

GESCHIEDENIS VAN HET ARCHIEFBEHEER

DE VERWERVING VAN HET ARCHIEF

Het archief is krachtens bepalingen van de Archiefwet overgebracht.

Overigens dient bedacht dat het vervolg van deze kaartencollectie van Zuid-Holland zich in het Algemeen Rijksarchief (nu Nationaal Archief) in Den Haag bevindt. Het gaat hierbij om kaarten vanaf midden vorige eeuw tot 1975, die nauw aansluiten bij de archieven van de provincie (R.M. Haubourdin en A.H. Simons maakten hiervan in 1991 een beschrijving). De archieven zijn indertijd in het kader van de archiefwet naar het rijksarchief overgebracht.

Inhoud en structuur van het archief

INHOUD

Zoals uit de inhoudsopgave blijkt, komen er ook kaarten in de verzameling voor die het gehele land weergeven en kaarten die betrekking hebben op gebieden buiten de provincie.

Bij de overzichtskaart van het gehele land is onder andere de fraaie en vrij zeldzame wandkaart van de Zeventien Verenigde Nederlanden uit circa 1685 van Visscher/Allard aan te treffen (nr 5).

Wat betreft de al genoemde resolutiekaarten gaat het voor een groot deel ook om (gedeelten van) rivieren buiten Zuid-Holland. De grote rivieren in Midden-Nederland gaven met name vanaf begin 18de eeuw veel zorgen door de frequente dijkdoorbraken en overstromingen. Deze kaarten werden door landmeters gemaakt in verband met het rivierbeheer en de uit te voeren waterstaatsprojecten en riviercorrecties.

Algemeen geldt dat het doel van de vervaardiging bepalend is voor de kaartinhoud. Daar hangt de betrouwbaarheid en gedetailleerdheid van de verschillende kaarten voor een groot deel van af. Een belangrijke factor hierbij is natuurlijk ook de vakbekwaamheid van de kaartmaker.

Van een aantal kaarten uit de collectie kan gezegd worden dat ze een vrij goed, tot uitstekend, beeld geven van de historische structuur van het landschap van (delen van) Zuid-Holland in de verschillende tijdvakken. Door onderlinge vergelijking van de kaarten wordt ook de verandering die daarin optrad zichtbaar. Gewezen kan bijvoorbeeld worden op de verveningen, de daarbij ontstane plassen en de meestal daarop volgende droogmakerijen uit de voorbije eeuwen. Maar ook op de terugwijkende kustlijn, veranderingen bij de rivierlopen, het graven van kanalen, de aanleg van wegen, enzovoorts.

Kortom, de collectie is belangrijk voor kaarthistorici, maar ook voor degenen die zich bezighouden met de geschiedenis van het landschap.

Dr. Y.M. Donkersloot-de Vrij

Odijk, februari 1998

VERANTWOORDING VAN DE BEWERKING

Een eerdere beschrijving van de oude kaarten die in het provinciehuis van Zuid-Holland aanwezig zijn, is in 1960 gemaakt. Deze is van de hand van P. Ernsting, de toenmalige klerk bij de 6de afdeling van de Griffie (bureau Archief), en draagt de titel Catalogus van de kaarten vóór 1850 berustend in het archief ter Provinciale Griffie van Zuid-Holland.

Nu, bijna veertig jaar later, werd de behoefte gevoeld deze catalogus te herzien, voornamelijk omdat in de afgelopen periode heel wat publicaties zijn verschenen die het mogelijk maken tot betere kaartbeschrijvingen te komen.

De kaarten zijn recent gerestaureerd en zoveel mogelijk in melinex-hoezen opgeborgen, waardoor een goede conservering gewaarborgd is. Hiermee is de grote waarde van deze collectie kaarten terecht onderkend.

In de inleiding die Ernsting in zijn catalogus schreef komt naar voren dat reeds omstreeks 1895 een 'kleine gedrukte catalogus' werd uitgegeven en dat de verzameling sindsdien flink groeide. Daarover worden door hem verder geen mededelingen gedaan, maar zeker is dat één van de laatste schenkingen van 1951 dateert (zie catalogusnr 98).

De verschillende nummers die op de achterzijde van de kaarten staan - soms helaas ook ontsierend op de voorkant - maken duidelijk dat er al meerdere keren pogingen werden gedaan om de kaarten te ordenen en te beschrijven. Ernsting heeft opnieuw nummers met potlood achter op de kaart geplaatst, die overeenkomen met de volgnummers van zijn catalogus (hoofdletters A t/m J, gevolgd door een cijfer. Om de verwarring niet groter te maken is op de kaarten zelf nu geen nieuw nummer toegevoegd.

Door de andere rangschikking van de kaarten, die onvermijdelijk was, waren natuurlijk wel nieuwe catalogusvolgnummers noodzakelijk. In feite zijn de, op de achterkant van de kaarten gehandhaafde, nummers van Ernsting nu de opbergnummers geworden; zie concordantietabel achterin deze catalogus.

De gebruiker van de catalogus zal voor het vinden van kaarten van bepaalde gebieden de inhoudsopgave moeten raadplegen. De rangschikking van de kaarten binnen de onderscheiden regio's is alfabetisch op het eerste toponiem en vervolgens chronologisch. Om de toegankelijkheid te vergroten is naast de auteursindex, nu ook een zakenregister toegevoegd, waarmee men meer zicht kan krijgen op de kaarten die zo verschillend van inhoud zijn. Ook is een nieuwe literatuurlijst gemaakt. Naast enkele algemene publicaties staat daarin met name natuurlijk de literatuur die rechtstreeks betrekking heeft op de kaarten in deze catalogus. Voor verdere informatie verwijs ik naar de voortreffelijke Bibliografie van de geschiedenis van de cartografie in de Nederlanden onder redactie van Peter van der Krogt, c.s. (uitgeverij HES, Utrecht 1993).

De gebruiker van de catalogus zal voor het vinden van kaarten van bepaalde gebieden de inhoudsopgave moeten raadplegen. De rangschikking van de kaarten binnen de onderscheiden regio's is alfabetisch op het eerste toponiem en vervolgens chronologisch. Om de toegankelijkheid te vergroten is naast de auteursindex, nu ook een zakenregister toegevoegd, waarmee men meer zicht kan krijgen op de kaarten die zo verschillend van inhoud zijn. Ook is een nieuwe literatuurlijst gemaakt. Naast enkele algemene publicaties staat daarin met name natuurlijk de literatuur die rechtstreeks betrekking heeft op de kaarten in deze catalogus. Voor verdere informatie verwijs ik naar de voortreffelijke Bibliografie van de geschiedenis van de cartografie in de Nederlanden onder redactie van Peter van der Krogt, c.s. (uitgeverij HES, Utrecht 1993).

Opmerkingen bij de in druk uitgegeven catalogus, najaar 1998: Nadat de hercatalogisering was voltooid, kwamen er in juni rond de verhuizing naar het nieuwe provinciehuis nog enkele kaarten te voorschijn. Deze zijn alsnog beschreven en opgenomen in de catalogus.

ORDENING VAN HET ARCHIEF

Voor het beschrijven van de kaarten zijn de algemeen geldende regels in acht genomen.

De volgorde in deze catalogus is:

- catalogusnummer - eigentijdse titel en jaartal
- oorspronkelijke titel (indien aanwezig) / auteursnamen en jaartallen
- uitgever. plaats en jaartal
- schaal; orientatie (als het noorden niet boven is)
- kaartblad(en), gebruikte techniek, inkleuring, afmetingen
- annotatie (waarin diverse gegevens: opdrachtgevers, kaartinhoud enzovoort)
- literatuur
- nummer in de catalogus Ernsting (= opbergnummer in de metalen ladenkasten van de bibliotheek in het provinciehuis)

Hierbij geldt dat een erg lange titel is afgekort met [...]. Jaartallen en namen van auteurs en uitgevers staan tussen teksthaken [] , wanneer deze gegevens op de kaart zelf ontbreken.

Wat de schaal betreft: op de kaart is meestal een oude maateenheid bij een schaalstok vermeld. Bij de beschrijving is het aantal centimeters van die schaalstok opgegeven. Bij grootschalige kaarten is veelal als oude maateenheid de (Rijnlandse) roede gebruikt, die afgerond 3,7 m is. Bij kleinschalige kaarten is daarentegen dikwijls de Duitse mijl van 15 in een graad gehanteerd, die overeenkomt met 7407 m.

Van de kaart is de bladafmeting en - als die er is - ook de lengte van de kaderlijn vermeld, afgerond in hele centimeters (hoogte x breedte).

Verwant materiaal

BESCHIKBAARHEID VAN KOPIEËN

Inventarisnummers van dit archief zijn niet in kopievorm beschikbaar

Vanaf maart 2007 is een groot deel van de kaarten te raadplegen in de Beeldbank van het Nationaal Archief en via de website van PHC Zuid-Holland.

VERWANTE ARCHIEVEN

4.ZHPB1, 4.ZHPB2 en 4.ZHPB3.

PUBLICATIES

LITERATUUR

Aardoom, L., *Generaale land-kaart van den Loopicker-waard, gemeeten Anno 1771 door D.W.C. Hattinga* (toelichting bij facsimile-uitgave). Canaletto, Alphen aan den Rijn 1993
 Brink, P.P.W.J. van den, 'Resolutiekaarten, de Staten van Holland en de Waterstaatskartografie, 1699-1795' in *Kartografisch Tijdschrift. Uitgave van de Nederlandse Vereniging voor Kartografie (NVK)*, XIV-2-1988, p. 62-69- 'Jean Baptiste de Bouge en de Choro-Topographische kaart der Noordelijke Provinciën van het Koninkrijk der Nederlanden (1806-1810) in *Geschiedenis van de Topografische kartering van Nederland* (onder redactie van Marc Hameleers). Uitgave van de Werkgroep voor de Geschiedenis van de Kartografie van de NVK, Utrecht 1990, 46-68- *In een opslag van 't oog. De Hollandse rivierkartografie en waterstaatszorg in opkomst, 1725-1754* (proefschrift Universiteit Utrecht, mei 1998), Canaletto, Alphen aan den Rijn 1998
 Donkersloot-de Vrij, Y.M. *Topografische kaarten van Nederland vóór 1750. Handgetekende en gedrukte kaarten - aanwezig in de Nederlandse rijksarchieven - toegelicht en beschreven* (proefschrift Universiteit Utrecht). Groningen, 1981- 'De kartografie van de stad in vroeger tijden' in *Spiegel Historiae, Maandblad voor geschiedenis en archeologie* (themanummer Historische kartografie) (20) 1985, 2, p.91-100- *Topografische kaarten van Nederland uit de 16de tot en met de 19de eeuw. Een typologische toelichting t.b.v. het gebruik van oude kaarten bij landschapsonderzoek*. Canaletto, Alphen a/d Rijn 1995
 Groenveld, S., R.C.J. van Maanen en W.E. Penning e.a. *Leiden. Historische plattegronden van Nederlandse steden*, deel 7. Uitgegeven i.s.m. Canaletto, Alphen a/d Rijn 1997
 Hart, G. 't, *De kaart van Rijnland door Floris Balthasars, 1615* (Inleiding bij de facsimile-uitgave). Canaletto, Alphen aan den Rijn, 1972- 'De kaart van Rijnland in 1647' in: *Caert-Thresoor. Tijdschrift voor de geschiedenis van de kartografie in Nederland*. 4(1985) 12-15
 Hameleers, M. *Bibliografie van Nederlandse gedrukte polderkaarten*. Doctoraal scriptie historische kartografie, Universiteit Utrecht, 1984 (verschijnt vermoedelijk in 1999 bij Canaletto te Alphen aan den Rijn)- 'De vier gedrukte overzichtskaarten van Uitwaterende Sluizen' in *Perfect gemeten. Landmeters in Hollands Noorderkwartier ca. 1550-1700* (redactie Frouke Wieringa e.a.), Stichting Uitgeverij Noord-Holland 1994, 80-96
 Keuning, J. en Y.M. Donkersloot-de Vrij, *Willem Jansz. Blaeu. A biography and history of his work as a cartographer and publisher*. TOT, Amsterdam 1973
 Koeman, C., *Handleiding voor de studie van de topografische kaarten van Nederland 1750-1850*. J.B. Wolters, Groningen 1963 (herdruk Educaboek, Culemborg 1978)- *Atlantes Neerlandici. Bibliography of terrestrial, maritime and celestial atlases and pilot books published in the Netherlands up to 1880*. T.O.T., Amsterdam, 1967-1971- *Geschiedenis van de kartografie van Nederland. Zes eeuwen land- en zeekaarten en stadsplattegronden*. Canaletto, Alphen aan den Rijn 1983 (vierde druk 1995)
 Krogt, P. van der, *Koemans's Atlantes Neerlandici. The Folio Atlases published by Gerard Mercator, Jodocus Hondius, Henricus Hondius, Johannes Janssonius and their successors*. Hes Publishers, 'tGoy-Houten 1997
 Lievaart, W.L., J. Meijer en P. Ratsma, *Kaarten en kaartmakers van Rotterdam*. (catalogus bij de tentoonstelling in het Gemeente-archief). Rotterdam, Gemeentelijke Archiefdienst 1984
 Linden, J.A. van der, *Topographische en militaire kaart van het Koninkrijk der Nederlanden. Fibula-van Dishoek Bussum 1973*
 Peters, L.C.M., *De kaart van het Groot Waterschap Woerden (1670)* (inleiding bij de facsimile-uitgave). Canaletto, Alphen aan den Rijn 1974
 Polder-

waterschaps- en rivierkartografie. (Onder redactie van M. Hameleers en P. van der Krogt). Bewerkte lezingen gehouden op de jaarlijkse studiedag van de Werkgroep voor de Geschiedenis van de Kartografie, op 26 okt. 1985 te Leiden. Uitgegeven door de NVK 1986 Postma, C., *De kaart van het Hoogheemraadschap van Delfland door Floris Balthasars in 1611*, (Inleiding bij de reproductie-uitgave). Canaletto, Alphen aan den Rijn, 1972- Nicolaas Kruikius en zijn werk (inleiding bij de heruitgave van de kaart van Delfland uit 1712). Canaletto, Alphen aan den Rijn, 1977 Ratsma, P., *Rotterdam (Historische plattegronden van Nederlandse steden, deel 2*. Uitgegeven i.s.m. Canaletto, Alphen aan den Rijn 1984- 'Temmincks plattegronden van Rotterdam uit 1839' in: *Stadsplattegronden: werken met kaartmateriaal bij historisch onderzoek* door P.J. Margry, P. Ratsma en B.M.J. Speet. Verloren, Hilversum en Historische Vereniging Holland 1987 Schilder, G. 'Wandkaarten der Nederlanden uit de 16e en 17e eeuw' in *Kartografisch Tijdschrift*, uitgegeven door de NVK, V-2-1979 p. 23-33 Schoute, C.R., *Kaart van het hoogheemraadschap van de Krimpenerwaard 1683* (toelichting bij de facsimile-uitgave). Canaletto, Alphen aan den Rijn 1980 en 1995 Schoute, C.R., *Kaart van het hoogheemraadschap van de Krimpenerwaard 1683* (toelichting bij de facsimile-uitgave). Canaletto, Alphen a/d Rijn 1980 en 1995 Zandvliet, K., *De groote waereld in 't kleen geschildert. Nederlandse kartografie tussen de middeleeuwen en de industriële revolutie*. Canaletto, Alphen a/d Rijn 1985

BESCHRIJVING VAN DE SERIES EN ARCHIEFBESTANDDELEN

I NEDERLAND, BELGIE EN LUXEMBURG

NOORDELIJKE EN ZUIDELIJKE NEDERLANDEN

- 1** Noordelijke Nederlanden
[1568 - 1573] 17 kaarten (in een map)
zwart-wit reproducties op ware grootte;
Afmetingen 62 x 71 cm
Schaal [circa 1:200.000 en 1:80.000]
De originele gekleurde manuscriptkaarten - waarmee deze reproductieuitgave is gemaakt - worden bewaard in de Koninklijke Bibliotheek in Brussel (Atlas 21596).
Een tweede versie van de kaarten, door hem vervaardigd in de periode 1588-1595, wordt bewaard in Madrid.
Literatuur: Donkersloot-de Vrij (1981) p.132 en bladwijzer III; Koeman (1983) p.54-56.
Christiaan Sgrooten 's kaarten van de Nederlanden in reproductie uitgegeven onder auspiciën van het Koninklijk Nederlands Aardrijkskundig Genootschap / met een inleiding door S.J. Fockema Andrea en B. van 't Hoff
E.J. Brill, Leiden 1961
Kaarten nr 6, 12 en 13 hebben betrekking op Zuid-Holland.
Christiaan Sgrooten karteerde de Nederlanden in opdracht van Philips II. De kaarten waren bedoeld voor militair gebruik.
in blauw kartonnen map
- 2** De Zeventien Verenigde Nederlanden,
1606 1 blad
koperdiepdruk
Afmetingen 42 (41) x 57 (56) cm
Schaal [circa 1:700.000], 7 kleine mijlen = 4,3cm
Inferioris Germaniae Provinciarum Nova Descriptio / door Ioan. Bapt. Vrintsius [= Johannes Baptista Vrients] - Theodorus Gallaeus [= Theodoor Galle], Antwerpen 1606.
het noorden rechts
Opgedragen aan F. Sweerts te Antwerpen. Titel en opdracht gevat in decoratieve cartouche met de wapens van de Zeventien Verenigde Nederlanden.
- 3** De Zeventien Verenigde Nederlanden,
[1608] 1 blad
koperdiepdruk, ingekleurd
Afmetingen 51 (40) x 60 (50) cm
Schaal [circa 1:980.000], 9 Duitse mijlen = 6,8 cm
het noorden rechts
Novus XVII Inferioris Germaniae Provinciarum Typus de integro multis in locis emendatus /door Guliel. [=Willem Jansz.] Blaeu; gegraveerd door Josua van den Ende, [1608] - Amsterdam, Willem [Jansz.] Blaeu, [ca 1635 of later]
Deze kaart werd oorspronkelijk in 1608 uitgegeven met privilege van de Staten Generaal voor zes jaar en vervaardigd in Amsterdam in het bedrijf van Willem Jansz. Blaeu, de stichter van de beroemde drukkerij. Later - vanaf begin jaren dertig van de 17de eeuw - is de kaart opgenomen in de atlanten die de firma uitgaf. De tekst op de achterzijde wijst daarop. Het bovenbeschreven exemplaar is afkomstig uit een Duitse editie.
- 4** De Zeventien Verenigde Nederlanden,
[1608] koperdiepdruk, ongekleurd
Afmetingen 54 (40) x 64 (50) cm
Schaal [circa 1:980.000], 9 Duitse mijlen = 6,8 cm
Op de achterzijde Nederlandse tekst, hetgeen er op wijst dat dit exemplaar afkomstig is uit een Nederlandstalige editie van een Blaeu-atlas.

- 5.1-5.9** Wandkaart van de Zeventien Verenigde Nederlanden,
[tussen 1682 - 1691] 9 bladen
koperdiepdruk
Afmetingen elk blad 47 x 58 cm, totale afmeting na montage circa 130 x 165 cm
Schaal [circa 1:230.000]
Literatuur: Schilder (1979) p. 30.
Germaniae Inferioris Novissima Descriptio / 'ex recentione Hugonis Allardi'; gegraveerd door I. Troyen - Hugo Allard, Amsterdam [tussen 1682 - 1691]
het noorden rechts
Deze wandkaart is voor het eerst op de markt gebracht door Nicolaas Visscher, kort na 1682 en vervolgens ongewijzigd opnieuw uitgegeven door Hugo Allard, niet later dan 1691 (= het jaar waarin hij overleed).
De kaart is opgedragen aan Prins Willem III; een portret van hem komt voor op blad 9 (rechtsonder).
De titel met uitbundige decoratie staat op blad 3 (rechtsboven).
Zuid-Holland komt voor op blad 5.
- 5.1** Blad 1
 - 5.2** Blad 2
 - 5.3** Blad 3
 - 5.4** Blad 4
 - 5.5** Blad 5
 - 5.6** Blad 6
 - 5.7** Blad 7
 - 5.8** Blad 8
 - 5.9** Blad 9
- 6** Historisch atlasje van Nederland (1560-1810) uit 1898 katern met 11 bladen
Afmetingen (30 x 22 cm)
steendruk in kleur
Afmetingen 31 x 21 en 30 x 42 cm
Verschillende schalen
Hierin onder andere het kaartje: Holland Zuider Kwartier in de helft der 18de eeuw
De Republiek der Vereenigde Nederlanden in kaart en woord / door J. Kuyper ; gedrukt bij J. Smulders & Co. Den Haag
E.J. Brill, Leiden 1898
- 7.1-7.4** Wandkaart van de Zeven Verenigde Nederlanden,
1773 4 bladen
koperdiepdruk (geplakt op linnen en opvouwbaar), ingekleurd
Afmetingen 2 bladen van 53 (51) x 72 (70) en 2 bladen van 55 (53) x 58 (56) cm
Schaal [ca 1:250.000]
Elke provincie heeft een aparte kleur.
De VII Vereenigde Nederlandsche Provinciën / getekend en gegraveerd door Christiaan Sepp en Zoon
J.C. Sepp, boekverkoper, Amersterdam 1773
Literatuur: Koeman (1983) p. 184.
- 7.1** Blad 1
 - 7.2** Blad 2
 - 7.3** Blad 3
 - 7.4** Blad 4
- 8** Nederland ten tijde van de Bataafse Republiek,
1798 1 blad
koperdiepdruk, ingekleurd
Afmetingen 49 (47) x 60 cm
Schaal [circa 1:700.000], 7 Hollandse mijlen = 7 uren gaans = 7,5 cm
Ontbreekt
Nieuwe kaart der Bataafse Republiek, verdeeld in VIII departementen [...]Mortier Covens & Zoon, Amsterdam 1798

- 9I-9X** Nederland (zonder Zuid-Limburg),
[1809-1823] kaart in 9 bladen genummerd I-IX + titel- en bladwijzerblad
koperdiepdruk
Afmetingen elk blad 88 (79) x 98 (87) cm
Afmetingen (52 x 91 cm)
Schaal 1:115.200
Dit is de eerste kaart van ons land op een goede meetkundige grondslag, namelijk gebaseerd op de eerste landelijke driehoeksmeting onder leiding van Krayenhoff uitgevoerd (voltooid in 1811). Het titelblad (= blad III) werd reeds in 1809 gemaakt bij het begin van de kaartvervaardiging, toen ons land nog bij Frankrijk was ingelijfd. De voltooiing van de kaart kwam geruime tijd na de periode van de Franse overheersing. Op de bladwijzerkaart (met de titel: Chorotopographische kaart der Noordelijke Provinciën van het Koninkrijk der Nederlanden) is aangegeven hoe de kaart met behulp van de Romeinse cijfers is te monteren. Zuid-Holland ligt op blad I, II, V en IV. Zie de opmerking bij kaart nr 24.
Chorographische kaart van Holland verenigd met het Fransche Rijk (op afzonderlijk titelblad) / [vervaardigd onder leiding van C.R.T. Krayenhoff, 1809-1823]; gedrukt op het Topographisch Bureau van het Depot Generaal van Oorlog
Literatuur; Van de Brink (1990); Koeman (1983) p. 183-185; Van der Linden (1973) p. 9-15.
9I	Blad I
9II	Blad II
9III	Blad III
9IV	Blad IV
9V	Blad V
9VI	Blad VI
9VII	Blad VII
9VIII	Blad VIII
9IX	Blad IX
9X	Bladwijzer
- 10.1-10.9** Wandkaart van het Koninkrijk der Nederlanden en overzeese bezittingen,
1823 kaart in 20 bladen
koperdiepdruk, spaarzaam ingekleurd
Afmetingen elk blad 54 x 43 cm, totale afmeting na montage 192 x 130 cm
Schaal [circa 1:250.000], cinq lieues du pays de 20 au degré = 9,7 cm
Voor het monteren van de kaart moet de nummering van de 20 kaartdeelbladen (Pl 1 t/m Pl 20) worden gevolgd. Te beginnen linksboven, van links naar rechts. Op blad 8 komt een portretje voor van de toen 66-jarige auteur J.B. de Bouge (geboren te Brussel op 5 januari 1757) met daarbij een opsomming van alle kaarten die hij tot 1823 heeft vervaardigd. De in de titel genoemde, inzetkaarten staan op blad 2, 6, 9, 12, 16, 19 en 20; de toelichtende teks top blad 1 (titel en legenda), 5, 17 en 18. De inkleuring betreft met name de granzen en waterlopen. Zuid-Holland en omgeving is afgebeeld op de deelbladen 6, 7, 10 en 11.
Carte chorographique du Royaume des Pays-Bas comprenant la division territoriale et Provinces et Arrondissementens, en Districts Communaux, et Commendemens militaires et tableaux, statistique, géographique et historique. Carte de la Belgique, La Fris et Batavie du tems des Romains. Carte des XVII Provinces Beligiques du tems de Charles-Quint, et cartes des possessions et etablissement d'outre-mer. / vervaardigd onder leiding van 'Chevalier J.B. De Bouge, Ingenieur Geographe; pensionnaire de l'Etat, Ex-Chef de Bureau et Directeur des Gravures topographiques au Depot général de la Guerre [...]'; gegraveerd door A.A. Maheu, F. Deleu, Eugenie Delarue (lettergraveur) en Lalleman (lettergraveur)
uitgegeven door Jean-Baptiste de Bouge, Brussel 1823
10.1	Blad 1
10.2	Blad 2
10.3	Blad 3
10.4	Blad 4
10.5	Blad 5
10.6	Blad 6
10.7	Blad 7
10.8	Blad 8
10.9	Blad 9
10.10	Blad 10

10.11	Blad 11
10.12	Blad 12
10.13	Blad 13
10.14	Blad 14
10.15	Blad 15
10.16	Blad 16
10.17	Blad 17
10.18	Blad 18
10.19	Blad 19
10.20	Blad 20

11.1-11.9**Het Koninkrijk der Nederlanden,
1820-1829**

10 kaarten

koperdiepdruk, spaarzaam ingekleurd

Afmetingen 6 bladen van circa 75 (51) x 54 (46) cm en 4 bladen van circa 70 (53 x 102 (75) cm

Schaal [circa 1:230.000], 5 Nederlandse mijlen = 15,8 cm, 5 Brabantse mijlen = 15 cm

Atlas du Royaume des Pays-Bas / getekend en gegraveerd door C. Van Baarsel en Zoon

F.I. Wiegand, Den Haag 1820-1829

Inhoud

1. La frise, 1829
2. Over-Yssel, 1822
3. La Gueldre, 1820
4. Utrecht, 1821
5. Hollande Meridionale, 1824
6. Brabant Meridionale, z.j.
7. Limbourg, 1821
8. La Flandre Orientale, z.j.
9. La Flandre Occidentale, 1829
10. Henegouwen, z.j.

Deze (losbladige) atlas is opgedragen aan Hertog D'Ursel, minister van Waterstraat en Publieke Werken. Van de verschillende provincies zijn de arrondissementen en cantons alsmede de postroutes aangegeven (zie de legenda onderaan de kaarten). De kaarten van Groningen, Drenthe en Noord-Holland ontbreken.

11.1	Blad 1
11.2	Blad 2
11.3	Blad 3
11.4	Blad 4
11.5	Blad 5
11.6	Blad 6
11.7	Blad 7
11.8	Blad 8
11.9	Blad 9
11.10	Blad 10

12**Protestants Nederland,
1824**

32 bladen op 1 blad

steendruk, spaarzaam met de hand ingekleurd; op linnen geplakt

Afmetingen elk blad 25 x 15 cm, totale afmeting 103 x 105 cm

Kerkelijke kaart van het Koninkrijk der Nederlanden voor de Protestantse kerken 1824 /getekend

door G.J.W. Leers ; gedrukt bij D. Abrahams, Koninklijke Steendrukkertij te Den Haag

Rechtsonder inzetkaart in een ovaal; Provinciaal kerkbestuur van Limburg (dit betreft België en

Luxemburg). Op de kaart (blad 9) een uitvoerige legenda.

(opgevouwen)

13**Het Koninkrijk der Nederlanden en het Groot-Hertogdom Luxemburg,
1831**

1 blad

koperdiepdruk op linnen, ingekleurd

Afmetingen 93 (89) x 66 (63) cm

Schaal 10 Hollandsche uren gaans = 9,3 cm, 10 Fransche uren gaans = 7,6 cm

De kaart is opgedragen aan Baron van Pallandt van Keppel, directeur-generaal der Posterijen. In een rand onder de kaart komt een legenda voor.

Nieuwe kaart van het Koninkrijk der Nederlanden en het Groot-Hertogdom Luxemburg, met aanwijzing van de nieuwe postwegen (hierna titel ook in het Frans) / getekend en gegraveerd door C. Van Baarsel en Zoon

Den Haag, F.J. Weygand, 1831

14.1-14.4**De grens tussen Nederland en België,
1831 - 1834****4 bladen**

steendruk

Afmetingen 56 x 232 cm, de vervolgkaart is 62 (59) x 90 (81) cm

Schaal 1:100.000

Topographische kaart der grensscheiding tusschen het Oud Nederland en de Belgische Provintien of wel der zuidelijke verdedigings-linie van Nederland, door het koninklijk leger thans bezet, maart 1831 / Vervaardigd onder directie van de kolonel en directeur der Militaire Verkenningen J.E. van Gorkum, 1831 en 1834

Kaart in 3 bladen met een vervolgblad (uit 1834): elk deelblad circa 56 x 70-80 cm (het middelste blad met een fragment van 8 x 13 cm buiten het kader er aan vastgehecht)

Rechtsonder komt een legenda voor. Delen van Zeeland, Noord-Brabant en Limburg en het aangrenzende gebied in België zijn afgebeeld. Het vervolgblad betreft Zuid-Limburg c.a. De grens - volgens het protocol van de conferentie van Londen van 20 januari 1831 - is op de kaart rood ingekleurd.

14.1 Blad 1**14.2** Blad 2**14.3** Blad 3**14.4** Blad 4**14A****Nederland (zuid-Holland en omgeving),
1868 - 1933****45 kaarten**

steendruk in kleur

Afmetingen elk blad 33 (25) x 46 (40) cm

Schaal 1:25.000

Chromo-Topografische kaart van het koninkrijk der Nederland / opname en tekening door officieren van de Militaire Verkenningen, vanaf 1866, gegraveerd op het Topografisch Bureau van het Ministerie van Oorlog

De volledige kaartseries zijn aanwezig bij de Topografische Dienst in Emmen.

Literatuur; Koeman (1983) p. 201

Het betreft de volgende (bijgewerkte) kaartbladen

	Bladnummer	eerste opname	uitgave
1	364 Hillegom	1876	1929
2	365 Haarlemmermeer	1875	1913
3	382 Noordwijk aan Zee	1875	1916
4	383 Lisse	1875	1927
5	384 Vennepedorp	1875	1913
6	401 Katwijk	1875	1912
7	402 Warmond (grijsdruk)		
8	403 Rijnsaterswoude	1875	1914
9	404 Zevenhoven	1873	1922
10	405 Vinkeveen	1872	1926
11	420 Artillerieprofveld	1933	1934
12	421 Wassenaar	1933	1934
13	424 Nieuwkoop	1873	1923
14	425 Kockengen	1872	1920
15	439 Scheveningen	1933	1943

	Bladnummer	eerste opname	uitgave
16	441 Benthuizen	1874	1920
17	442 Boskoop	1873	1926
18	444 Harmelen	1873	1914
19	457 Noordlandsche Dijk	1888	?
20	459 Delft	1933	1934
21	460 Zoetermeer	1874	1914
22	462 Oudewater	1873	1921
23	463 Montfoort	1873	1930
24	481 Hilleegersberg	1874	1918
25	484 Tienhoven	1873	1912
26	485 Vianen	1912	1916
27	505 Langerak	1872	1913
28	506 Leerbroek	1872	1913
29	520 Zeegat van Goeree	1876	1916
30	524 Barendrecht	1874	1919
31	525 Alblaserdam	1874	1922
32	526 Molenaarsgraaf	1873	1927
33	527 Hoog Blokland	1872	1914
34	540 Westhoofd	1876	1916
35	545 Mijnsheerenland	1874	1920
36	547 Sliedrecht	1874	1927
37	559 Brouwershaven	1912	1916
38	562 Zuid-Beijerland	1889	1921
39	581 Willemstad	1868-1876	1926
40	582 Bovensluis	1868	1911
41	583 Moerdijk	1868	1922
42	564 Willemsdorp	1874	1925
43	565 Biesbosch	1870	1926
44	600 Krammer	1893	1911
45	601 Dinteloord	1868	1914

Met de productie en uitgave van deze topografische kaart op schaal 1:25.000 werd begonnen eind jaren zestig van de vorige eeuw. De volledige editie bestaat uit 776 kaartbladen. Over deze kaarten - in vakkringen Bonnebladen genoemd, verwijzend naar de toegepaste kaartprojectie van Bonne - wordt met veel lof gesproken, vooral vanwege de bijzonder mooie kleuren. Ze stammen nog uit de periode van voor de luchtfotokartering. Zie archief Topografische Dienst, 4.TOPO
Deze hybride, onvolledige set kaarten is in gebruik geweest bij de 'Afdeling Polderzaken' van de provincie.

In een map van 35 x 48 cm (niet in catalogus Ernsting)

PROVINCIES (GEHEEL EN DELEN)

GRONINGEN (EN DRENTHE)

Afmetingen 21 (18) x 33 (24) cm

Schaal [circa 1:450.000]

Het kaartje, waarop met de hand in blauwe kleur het overstroomde gebied is aangegeven (de dijkbreuken in rood) is oorspronkelijk begin 19de eeuw (in de Franse Tijd) gedrukt, vermoedelijk voor een atlasje, uitgegeven door Maaskamp.

Kaart der doorbraken en overstrooming van Groningen op den 4 february 1825E. Maaskamp , Amsterdam [begin 19de eeuw]

16.1-16.4

Groningen met delen van Friesland en Drenthe,
1835

kaart in 4 bladen

koperdiepdruk op linnen

Afmetingen 70 (62) x 98 (84) cm

Schaal 1:50.000

In de linkerbovenhoek is een inzetkaart van het eiland Rottumeroog geplaatst (16 x 15 cm).

Kaart van de provincie Groningen , met een gedeelte van Drenthe & Vriesland / vervaardigd door J.H. Jappé , ingenieur-verificateur van het kadaster; gegraveerd door W.C. van Baarsel - J. Oomkens, Groningen 1835

16.1 Blad 1

16.2 Blad 2

16.3 Blad 3

16.4 Blad 4

FRIESLAND

17

Friesland met overstroomde gebieden,
1825

1 blad

koperdiepdruk, ingekleurd

Afmetingen 20 (17) x 33 (24) cm

Schaal [circa 1:400.000]

Het kaartje, waarop met de hand in blauwe kleur het overstroomde gebied is aangegeven (de dijkbreuken in rood), is oorspronkelijk begin 19de eeuw (in de Franse Tijd) gedrukt, vermoedelijk voor een atlasje, uitgegeven door Maaskamp.

Kaart der doorbraken en overstrooming van Friesland op den 4 februari 1825E. Maaskamp , Amsterdam [begin 19de eeuw]

18

Friesland met overstroomde gebieden,
1825

1 blad

steendruk

Afmetingen 36 (32 x 29 (28) cm

Schaal 2 Duitse mijlen = 7,3 cm

De overstroomde gebieden zijn gearceerd aangeduid.

Figurative kaart van de dijkbreuken en daardoor veroorzaakte inundaties in de provincie Vriesland ten gevolge van de watervloet van den 4 februari 1825 - zonder auteursnaam

OVERIJSEL (EN DRENTHE)

19

Overijssel met overstroomde gebieden,
1825

1 blad

koperdiepdruk, ingekleurd

Afmetingen 21 (17) x 33 (23) cm

Schaal [circa 1:300.00]

Het kaartje, waarop het overstroomde gebied met de hand in blauwe kleur is aangegeven (de dijkbreuken in rood), is oorspronkelijk begin 19de eeuw (in de Franse Tijd) gedrukt, vermoedelijk voor een atlasje, uitgegeven door Maaskamp.

Kaart der doorbraken en overstrooming van Overijssel en Gelderland op den 4 febr. 1825 - E. Maaskamp , Amsterdam [begin 19de eeuw]

20

Noordwest-Overijssel met overstroomde gebieden,
1825

1 blad

steendruk, met de hand ingekleurd

Afmetingen 48 (43) x 39 (35) cm

Schaal [circa 1:55.000]

Het overstroomde gebied is met een lichtgroene kleur aangeduid.

Figurative kaart van de dijkbreuken en daardoor veroorzaakte inundaties in de Provincie Overijssel ten gevolge van de watervloet van den 4 februari 1825 / door een niet met naam genoemde hoofd-ingenieur van de Waterstaat / [naam lithograaf links onder buiten het kader, onleesbaar: 'Lith de Joband' ?]

21 Noordwest-Overijssel met overstroomde gebieden, 1825 1 kaartblad, met 1 bijbehorend tekstblad

koperdiepdruk, spaarzaam ingekleurd

Afmetingen 105 (95) x 66 (59) cm

Afmetingen 105 (91) x 89 (85) cm

Schaal 1:50.000

De kaart, gewaarmerkt met een handtekening van J.J. Sorg, is opgedragen aan Baron Bentinck tot Buckhorst, Gouverneur van Overijssel. Op het tekstblad is per gemeente het aantal omgekomen mensen en vee, verwoeste huizen, dijkbreuken. Genoteerd.

Kaart van dat gedeelte der Provincie Overijssel, het welk bij den jongsten watersnood op den 4 & 5 februari 1825 geheel is overstromd geweest [...] en in het naburige Drenthe [...] / vervaardigd door J.J. Sorg, ingenieur-verificateur van het kadaster; de kaart gegraveerd door C. van Baarsel en Zoon en v.d. Meulen, en het tekstblad door A.L. Zeelander en J.C. Zurcher Clement, de Vri en van Steggeren, boekdrukkers te Zwolle 1826

GELDERLAND

22 Land van Maas & Waal, Betuwe en Bommelerwaard, 1757 1 blad

koperdiepdruk, ingekleurd

Afmetingen 42 (26) x 54 (42) cm

Schaal 3 uren gaans = 8,5 cm

Langs de bovenrand van de kaart staan zes inzetkaartjes betreffende dijkdoorbraken bij Hedel, Dreumel, Alphen, Millingen, Herwen, en aan't Spuy.

Kaar van het kwartier van Nymegen en eenige daaromtrent gelegen distrikten; waar in aengetoond worden alle de doorbraken in de rivierdyken van den Rhyn, de Waal en Maze, in de maand february des jaars 1757 voorgevallen; en de inundaties daar door veroorzaakt / getekend door J.H. van Suchtelen; gegraveerd door A. van Krevelt F. Houttuyn, Amsterdam [1757]

23 Land van Maas en Waal en Rijk van Nijmegen, 1799 1 blad

koperdiepdruk, gedeeltelijk ingekleurd

Afmetingen 33 (20) x 51 (42) cm

Schaal 3200 Rijnlandse roeden = 10.3 cm

Caartje van het Lands tusschen Maas en Waal en van het Rijk van Nijmegen, / 'involge instructie van den Lt. Coll. Directeur C.R.T. Krayenhoff uit eigene gemeeten stukken verkleind [...] door M.J. de Man en M.A. Snoek, 1799; gegraveerd door C. van Baarsel

Literatuur: Koeman (1983) p. 186

het noorden linksboven

De groene inkleuring betreft overstromd gebied rondom Borgharen. In rode inkt is met de letter P een inlaagdijk aangegeven tussen Weurt en Nijmegen. Zie de opmerkingen bij kaart nr 24.

24 Land van Maas en Waal en Rijk van Nijmegen, met de titel: Kaartje van het land tusschen Maas & Whaal en het Rijk van Nijmegen

1799 koperdiepdruk, gedeeltelijk ingekleurd

Afmetingen 46 (20) x 56 (42) cm

Schaal 3200 Rijnlandse roeden = 10.3 cm

De naam van M.A. Snoek ontbreekt en in het kaartbeeld zelf komen kleine wijzigingen voor.

Bovenaan, buiten het kader, is de gedrukte tekst toegevoegd: 'Dit kaartje verstrekt tot model der smaak en gravure, volgens welke de Nieuwe kaart der bataafsche Republiek, in negen groot en bladen zal worden uitgegeven, overeenkomstig het besluit der Eerste kamer van het Vertegenwoordigend Lichaam des Bataafschen Volks, 22 augustus 1798'. De kaart waarop wordt bedoeld werd in 1823 verwezenlijkt, zie nr 9.

HOLLAND (NOORD- EN ZUID)

- 25.1-25.4** Wandkaart van Noord- en Zuid-Holland e.o., [1537]
 1558⁸facsimile-kaart op ware grootte
 Afmetingen in 4 bladen (elk blad 56 x 77 cm), gemonteerde kaart: 79 x 111 cm
 Schaal [circa 180.000]
 Hollandt / [in kaart gebracht door Jacob van Deventer , 1537]; oorspronkelijk gedrukt bij Bernard van den Putte in Antwerpen, 19 februari 1558
 Martinus Nijhoff, Den Haag 1941
 De oorspronkelijke houtsnede-kaart - bestaande uit 9 deelbladen bevond zich in de Stadsbibliotheek van Wroclaw (Bleslau), maar is in 1945 verloren gegaan
 Deze 4-blads kaart (genummerd 5, 6, 7, 8) is afkomstig uit de facsimile-editie De kaarten van de Nederlandsche proniciën in de zestiende eeuw door Jacob van Deventer met een inleiding van B. van't Hoff, uitgegeven door M. Nijhoff, Den Haag 1941.
 In 1994 is bij Canaletto te Alphen aan den Rijn opnieuw een facsimile van deze zo belangrijke, gewestkaarten van Van Deventer verschenen, met een inleiding van C. Koeman.
- 25.1** Blad 1
25.2 Blad 2
25.3 Blad 3
25.4 Blad 4
- 26** Noord- en Zuid-Holland en omgeving,
 (eind 16de eeuw of begin 17de eeuw) 1 blad
 koperdiepdruk
 Afmetingen 49 (35) x 55 (48) cm
 Schaal [circa 1: 400.000], het noorden links
 Met Latijnse tekst top de achterzijde ('Hollandia' en nr 51 rechtsonder)
 Hollandiae antiquorum catthorum sedis [...] / oorspronkelijk in kaart gebracht door Jacob van Deventer, [1537, enigszins bijgewerkt eind 16de of begin 17de eeuw] [Christoffel Plantijn, Antwerpen na 1570]
 De kaart is voor het eerst verschenen in de wereldatlas van Abraham Ortelius Theatrum Orbis Terrarum (uitgever van de eerste editie was Aegidius Coppens Diesth, Antwerpen, 1570).
 Het hier beschreven exemplaar is afkomstig uit een latere editie van deze atlas (voor 1612).
- 27** Noord- en Zuid-Holland en omgeving,
 1608⁸gedrukt
 Afmetingen 50 (48) x 65 (62) cm
 Schaal ca [1:400.000], 16 Duitse mijlen = 8 uren gaans = 10,5 cm
 Comitatus Hollandia, 't Graeffschap Hollandt [...] / door Willem Jansz. [Blaeu]: gegraveerd door Josua van den Ende
 [Willem Jansz. Blaeu , Amsterdam], 1608; her-uitgegeven door de Historische Vereniging Zuid-Holland in 1951
 Literatuur: Keuning/Dondersloot-de Vrij (1973), p. 98 en 99
 het noorden rechts
 1 blad,
 De kaart is oorspronkelijk uitgegeven met privilege van de Staten van Holland en West-Friesland d.d. 5 augustus 1608. Hij is vooral bekend door de sierranden, betreffende klederdrachten, stadsprofielen etc.
- 28** Noordelijk deel van Zuid-Holland (1531), [1644]
 ,
 1724 1 blad
 koperdiepdruk
 Afmetingen 56 (47) x 66 (57) cm
 Schaal en grote mijl = 7,5 cm
 Deze kaart die de situatie uit de 16de eeuw weergeeft, werd oorspronkelijk in Amsterdam bij Claas Jansz. Visscher in 1644 uitgegeven en op instigatie van de burgemeesters van Leiden opnieuw uitgegeven in 1724.

Kaarte van Suyt-Hollants grootste deel, vervattende geheel Rijnlandt ende Suytkennemerlandt , mitsgaders een gedeelte van Delfland , Amstellandt en het Sticht van Uytrecht [...] / door de landmeter Pieter Bruijnsz. In 1591 gekopieerd naar een kaart uit 1531; gedrukt en uitgegeven door Claes Jansz. Visscher, [1644]
Pieter van der Aa, Leiden 1724
Literatuur: Donkersloot-de Vrij (1981) p. 135 nr 684

- 29** Zuid-Holland met administratieve indeling, 1807 1 blad
koperdiepdruk, ingekleurd
Afmetingen 28 (23) x 44 (36) cm
Schaal 4 Duitse mijlen = 8,6 cm
De drie kwartieren (Leiden , Rotterdam en Dordrecht) van het departement Maasland (uit de Franse Tijd) zijn door verschillende kleuren onderscheiden.
Nieuwe kaart van het Departement Maasland in het Koninkrijk Holland / getekend en gegraveerd door C. van Baarsel - Leiden, Gebr. Murray, 1807
- 30** Noord-Holland met overstroomde gebieden, 1825 1 blad
steendruk, met de hand ingekleurd
Afmetingen 29 (21) x 40 (32) cm
Schaal 4 Hollandse uren gaans = 11,2 cm
Het overstroomde gebied is met lichtgroene en blauwe kleur aangeduid.
Figurative Kaart van de dijkbreuken en daardoor veroorzaakte inundaties in de provincie Noordholland ten gevolge van de watervloet van den 4 febr. 1825 / [naam lithograaf: Joband?]
- 31-31A** Kantons en arrondissementen in Zuid-Holland, [1835] 25 bladen (1 titelblad, 24 kaarten)
manuscript, ingekleurd
Afmetingen de meeste bladen circa 39 (33) x 50 (42) cm, het laatste blad 49 (44) x 74 (72) cm
Schaal 1:50.000
Kantonnale Atlas van Zuid-Holland / [zonder auteursnaam, 1835]
- Inhoud**
1. Titelblad (met wapen van de provincie)
 2. 's-Gravenhage; 1ste kanton, 1ste arrondissement
 3. Delft; 2de kanton, 1ste arrondissement
 4. Voorburg; 3de kanton, 1ste arrondissement
 5. Naaldwijk; 4de kanton, 1ste arrondissement
 6. Leiden; 1ste kanton, 2de arrondissement
 7. Noordwijk, 2de kanton, 2de arrondissement
 8. Woubrugge, 3de kanton, 2de arrondissement
 9. Alphen, 4de kanton, 2de arrondissement
 10. Woerden, 5de kanton, 2de arrondissement
 11. Rotterdam en Rotterdam Kralingen, 1ste en 2de kanton, 3de arrondissement
 12. Vlaardingen, 3de kanton, 3de arrondissement
 13. Schiedam, 4de kanton, 3de arrondissement
 14. Hillegersberg, 5de kanton, 3de arrondissement
 15. Gouda, 6de kanton, 3de arrondissement
 16. Schoonhoven, 9de kanton, 3de arrondissement
 17. Dordrecht, 1ste kanton, 4de arrondissement
 18. 's Gravendeel, 2de kanton, 4de arrondissement
 19. Oud-Beijerland, 3de kanton, 4de arrondissement
 20. Ridderkerk, 8ste kanton, 3de arrondissement
 21. Gorinchem, 4de kanton, 4de arrondissement
 22. Sliedrecht, 5de kanton, 4de arrondissement
 23. Vianen, 6de kanton, 4de arrondissement
 24. Brielle, 7de kanton, 3de arrondissement
 25. Sommelsdijk, 7de kanton, 4de arrondissement
- 31** Titelblad
31.1 Blad 1
31.2 Blad 2
31.3 Blad 3

31.4	Blad 4
31.5	Blad 5
31.6	Blad 6
31.7	Blad 7
31.8	Blad 8
31.9	Blad 9
31.10	Blad 10
31.11	Blad 11
31.12	Blad 12
31.13	Blad 13
31.14	Blad 14
31.15	Blad 15
31.16	Blad 16
31.17	Blad 17
31.18	Blad 18
31.19	Blad 19
31.20	Blad 20
31.21	Blad 21
31.22	Blad 22
31.23	Blad 23
31.24	Blad 24
31A	Originele portefeuille

- 32** Afstandswijzer van Zuid-Holland,
1835 1 blad
steendruk, spaarzaam met de hand ingekleurd
Afmetingen 39 (30) x 49 (46) cm
Schaal [1:280.000]
De straatwegen zijn met een rode kleur aangegeven, Rechtsonder de mededeling: 'De afstanden bij de gestippelde lijnen gesteld, zijn overgenomen uit den, op last des Konings vervaardigden, afstandswijzer van het Koninkrijk der Nederlanden'
Reis en Afstandswyzer van Zuid-Holland, 1835 / zonder auteursnaam - Desterbecq, Leiden [1835]
- 33** Afstandswijzer van Zuid-Holland,
1835 steendruk, spaarzaam met de hand ingekleurd
Afmetingen 39 (30) x 49 (46) cm
Schaal [1:280.000]
- 33A** Zuid-Holland,
1867 9 bladen (inclusief het titelblad)
steendruk
Afmetingen elk blad 63 (55) x 78 (73) cm
Schaal 1:50.000
Kaart van de provincie Zuid-Holland 1867 / opgemaakt op last van de Provinciale Staten - [zonder auteurs- en drukkersnaam]
steendruk van L.M. Huart (zie Universiteitsbibliotheek Leiden, collectie Bodel Nijenhuis 12-110).
Vermeedelijk is dit de tweede druk van de kaart die oorspronkelijk in 1846 door de provincie was uitgegeven;
Op blad IV komt een inzet voor met de kaart van Nicolaas Cruquius van Goeree uit 1729 - 1733, schaal 1:100.00 en op blad IX een inzet met de legenda. (in kartonnen band van 63 x 42 cm, niet in catalogus Ernsting)

HOLLAND EN UTRECHT

- 34** Holland en Utrecht,
[1609] 1 blad
koperdiepdruk
Afmetingen 40 (34) x 51 (47) cm

Schaal [circa 1:300.000]
 Hollandt comitatus Utrecht episcop./ door Gerard Mercator - [Hondius, Amsterdam, 1609 > 1628]
 Literatuur: Van der Krogt (1997) p. 629
 het noorden rechts
 Op de achterzijde staat Franse tekst, hetgeen er op wijst dat de kaart afkomstig is uit een Franse editie van de Mercator-Hondius Atlas. Deze atlas werd oorspronkelijk door Gerard Mercator samengesteld en uitgegeven te Duisburg in 1585; naderhand werd de uitgave door Hondius te Amsterdam voortgezet. Franse edities van die atlas verschenen onder andere in 1609, 1613, 1619 en 1628. Het kaartbeeld is van voor 1612, want de grote Noord-Hollandse meren zijn nog niet ingepolderd.

35

Zuid-Holland, Utrecht en deel van Gelderland,
 [ca 1750]geplakt op linnen: koperdiepdruk, spaarzaam ingekleurd
 Afmetingen 112 x 158 cm
 Schaal [circa 1:100.000], 200 Rijnlandse roeden = 8 cm
 Reinier en Josua Ottens, Amsterdam [tussen 1747 - 1751]
 Literatuur: Donkersloot-de Vrij (1981) p.160 nr 814
 De oorspronkelijke titel van de kaart ontbreekt. Er is een versie van de kaart bekend die uit vier deelbladen bestaat en opgedragen aan prins Willem V.
 (opgevouwen in bruin leren hoes, 25 x 18 cm)

36

Delen van Zuid-Holland, Gelderland en Utrecht, 1761 (met gegevens over grenswijzigingen in 1818)

1 blad

koperdiepdruk, ten dele ingekleurd
 Afmetingen 65 (51) x 89 (86) cm
 Schaal 750 Rijnlandse roeden = half uur gaans = 7,8 cm
 Linksonder staat een tamelijk uitvoerige uitleg betreffende de waterstaatkundige zaken van de diverse gebieden aan weerszijden van de Diefdijk tussen Lek en Linge. Buiten het kader is er een klein gebied tot aan Gorkum met de hand bijgetekend. De kaart 'gezien door de minister van Binnenlandse Zaken' behoort bij het rapport van 29 januari 1818 nr 8, met betrekking tot grenswijzigingen tussen Holland, Gelderland en Utrecht (de betekenis van de kleuren wordt uitgelegd in de legenda rechtsboven).
 Kaart van de Graafschappen Buuren en Culeburg neffens de aangrenzende oude abdij van Marienwaard het Ambt van Beest en Renoy met de Baronnie van Ackoy, alle boven de Diefdijk gelegen en [...] de Vijf Heeren Landen / door Mr. Jacob Perrenot, raadsheer te Culemborg; gegraveerd door Jan Punt
 J. Covens en C. Mortier, Amsterdam 1761

37

Kaart van de Graafschappen Buuren en Culeburg neffens de aangrenzende oude abdij van Marienwaard het Ambt van Beest en Renoy met de Baronnie van Ackoy, alle boven de Diefdijk gelegen en [...] de Vijf Heeren Landen / door Mr. Jacob Perrenot, raadsheer te Culemborg; gegraveerd door Jan Punt

Op linnen geplakt
 Afmetingen 56 x 90 cm
 met aangehechte aparte strook
 Afmetingen 12 x 86 cm
 In het aangehechte deel is er een stukje bijgekarteerd (zoals bij nr 36) met de mededeling dat de kaart behoort bij de wet van 27 april 1820 staatsblad nr 12 (ondertekend door J.G. de Mey van streefkerk en Wenckebach). Voorts is een legenda toegevoegd met uitleg over de gebruikte kleuren, met betrekking tot de herverdeling van grondgebieden van Gelderland, Utrecht en Zuid-Holland.
 J. Covens en C. Mortier, Amsterdam 1761

UTRECHT

38

Wandkaart van de provincie Utrecht en aangrenzend gebied [1743], met aantekeningen betreffende grenswijzigingen in 1820

op linnen geplakt: koperdiepdruk
 gedeeltelijk ingekleurd
 Afmetingen 123 x 189 cm
 Schaal [circa 1:40.000], 2000 Stichtse roeden = 18 cm

Nieuwe kaart van den Lande van Utrecht / in kaart gebracht door Bernard du Roy (= de Roij) [in de periode 1676 - 1695]; gegraveerd door Thomas Doesburgh en G. Hoet
Amsterdam, Johannes Covens en Cornelis Mortier [1743]

Literatuur: Donkersloot-de Vrij (1981), p. 149 nr 754
het noorden linksboven

Dit is de tweede, bijgewerkte druk van de kaart die voor het eerst werd uitgegeven door Nicolaas Visscher in Amsterdam in 1696. De landmeter Bernard de Roij vervaardigde de kaart in opdracht van de Staten van Utrecht. Linksboven komt op dit exemplaar de aantekening voor dat de kaart behoort bij de wet van 19 mei 1819 (Staatsblad nr 30), en kopie conform is ondertekend door Wenckebach, secretaris-generaal van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Waterstaat. De kaart deed dienst bij een grenswijziging tussen Holland en Utrecht. De inkleuring (geel en rood) op de kaart heeft daar mee te maken.

Één der deelbladen is ondersteboven op het linnen geplakt

Zie ook toegang 4.AANW inv.nr. 1386

(opgevouwen in lichtblauwe kartonnen omslag, 31 x 24 cm)

39 Wandkaart van de provincie Utrecht en aangrenzend gebied [1743], met
aantekeningen betreffende grenswijzigingen in 1820

opgevouwen in kartonnen paarse hoes

Afmetingen 32 x 25 cm

Op deze kaart zijn de grenswijzigingen in Amstelland en Vechtstreek aangegeven.

ZEELAND

40 Inlaagdijk bij Polder van Kruiningen (Zeeuws-Vlaanderen),
1808

1 blad

manuscript

Afmetingen 27 (24) x 51 (45) cm

Schaal 132 Rijnlandse roeden = 11,6 cm

het noorden rechtsonder

Kaart van een gedeelte der op den 15e January 1808, geinundeerde Polder van Kruininge , met de ter sluiting bepaalde inlaagdijk, lang ongeveer 195 roeden / door R. Ritmeester

NOORD-BRABANT

41 Plan voor de aanleg van overlaten in het land van Altena, bij Werkendam-Sleeuwijk,
[1726] 1 blad

koperdiepdruk

Afmetingen 44 (36) x 55 (47) cm

Zonder schaal

[gekarteerd door Abel de Vries , 1726] - [Den Haag, Landsdrukkerij, 1726]

Literatuur: Van den Brink (1998), p. 164.

het noorden onder

Linksboven komt de vermelding voor (in potlood): Resolutie van 15 augustus 1726.

42 Het Land van Heusden en Altena en omgeving,
1751 - 1758

1 blad

Afmetingen 1600 Rijnlandse roeden = 25,2 cm

koperdiepdruk

Afmetingen 62 (55) x 166 (136) cm

Behoort bij de resolutie van 20 nov. 1754. Met aanhechting van een profiel (14 x 99 cm) onderaan de kaart, behorend bij de resolutie van 14 jan, 1758, getekend door B.J. de Roij en door D.K. [Dirk Klinkenberg]. Het weergegeven gebied strekt zich uit ten zuiden van de Bergse Maas tussen 's-Hertogenbosch en de Biesbosch .

Kaart dienende tot het project van den heer M. Van Barneveld [...] wegens het maken van een overlaat tusschen Baardwyk en Drunen , tot aflatinge van het overvloedig afkomende boven-water [...] / door B.J. de Roij , P.A. Ketelaar en G. Beket , okt. 1754, naar een kaart van P.A. Ketelaar uit 1751 [Den Haag, Landsdrukkerij, 1754 - 1758]

Literatuur: Van den Brink (1998), p. 128 e.v., 176.

43 Het Land van Heusden en Altena en omgeving,

gevouwen in blauwe omslag
Zie inventarisnummer 42

- 44** **Het Land van Heusden en Altena en omgeving,
1798** 1 blad
koperdiepdruk
Afmetingen 69 (64) x 104 (100) cm
Schaal 1000 Rijnlandse roeden = 12,4 cm
De kaart - behorende bij het plan tot het aftappen van het inundatiewater - is gemaakt in opdracht van inspecteur-generaal van 's-Lands rivieren C. Brunings en adj. Inspecteur-generaal C.R.T. Kraaijenhoff . 'Vastgesteld bij Resolutie van het committé van het Intermediair Administratief bestuur van het voormalig Hollands gewest, 3 febr. 1798'
Kaart van de Landen van Heusden en Altena , met derzelver aangrenzende polders, buiten-landen en aanpalende rivieren [...] / 'gemeeten voor zoo verre tot het hoofd-oogmerk nodig was' door de landmeters bij het werk der rivieren, J. Engelman en F.W. Conrad, in kaart gebracht door F.W. Conrad ; gegraveerd door Daniël Veelwaard, 1798
- 45** **Het Land van Heusden en Altena en omgeving,**
Met aanduidingen in handschrift (rode inkt en potlood) van dijkprojecten lopend van 's-Hertogenbosch - Heusden/Heesbeen - Gorkum
- 46** **Plan voor de aanleg van een weg van Breda naar de Moerdijk,
1818** 1 blad
manuscript, gekleurd
Afmetingen 28 x 96 cm
Schaal 2000 ellen = 10,1 cm
het noorden is links
Linksboven de aantekening: behoort bij het advies van 20 mei 1818 nr 229. Er zijn twee varianten voor de weg aangegeven.
- 47** **De Biesbosch e.o.,
1842** 1 kaartblad, gehecht aan bijblad
steendruk
Afmetingen 44 (38) x 77 (70) cm; (kaart alleen: 38 x 45 cm)
Schaal 1:40.000
Nieuwe kaart van het gedeelte der in 1421 verdrongen Zuid Hollanschen Waard [...] / steendruk van O.D. Emrik in Haarlem - Rotterdam, H.V. van Gogh , 1842
Het bijblad betreft een tabel met namen van de polders en hun nummers in de kaart. Enkele grenslijnen zijn met een kleur aangeduid.

LUXEMBURG

- 48** **Hertogdom Luxemburg,
[midden 18de eeuw]** 1 blad
koperdiepdruk, ingekleurd
Afmetingen 52 (49) x 64 (59) cm
Schaal: lieues d'une heure de chemin = 7,4 cm
De kaart is afkomstig uit één van de atlassen, uitgegeven door Covens en Mortier.
Nova Luxemburgensis ducatus tabula ad usum serenissimi Burgundiae ducis (titel ook in het Frans) / door H. Jaillot - J. Covens en C. Mortier , Amsterdam [na 1721 voor 1778]

II WATERSCHAPPEN, POLDERS, DROOGMAKERIJEN, EILANDEN EN WAARDEN

GECOMBINEERD INGEBONDEN KAARTEN

- 50** Band houdende de wandkaarten van Rijnland (1687), het Land van Woerden (1684) en de Vijfheerenlanden (1741) 1 deel
C. 1750
 koperdiepdruk, ingekleurd
 Wandkaart van Rijnland: bladen 1 t/m 25
 Wandkaart van het Land van Woerden: bladen 26 t/m 34
 Wandkaart van de Vijfheerenlanden: bladen 35 t/m 43
 De individuele kaarten staan hieronder in de geografische indeling nader beschreven.
 Voorheen genummerd als inv.nrs. 50, 76 en 106.
- 51** Band houdende de wandkaarten van Rijnland (1746) en van Schieland (1684), 1 deel
C. 1750
 koperdiepdruk
 Wandkaart van Rijnland: bladen 1 t/m 13
 Wandkaart van Schieland: bladen 14 t/m 22
 De individuele kaarten staan hieronder in de geografische indeling nader beschreven.
 Voorheen genummerd als inv.nrs. 51 en 96

RIJNLAND EN AANGRENZENDE WATERSCHAPPEN

- 49** Wandkaart van Rijnland, 1 deel
1615 koperdiepdruk
 Afmetingen elk blad 53 x 40 cm
 Schaal [ca 1:30.000]
 Door Floris Balthazars en zijn zoon Balthazar Florissen[van Berckerode] opgemeten, gekarteer den gegraveerd tussen 1610 - 1615, uitgegeven in 1615
 heruitgave: Martinus Nijhoff, 's-Gravenhage 1929
 Literatuur: Donkersloot-de Vrij (1981), p. 141 nr 714; 't Hart (1972); Hameleers, (1984), P. 215 - 221.
 kaart in 20 bladen (met 1 los wapenblad en een toelichting in 6 bladen)
 Dit is de facsimile uit 1929 (met een inleiding van S.J. Fockema Andreae) warrbij gebruik werd gemaakt van de oorspronkelijke koperplaten van de derde druk. De kaart werd oorspronkelijk in 1615 uitgegeven met privilege van de Staten Generaal voor 14 jaren. Dit gebeurde op twee manieren: losbladig (zoals het hier beschreven exemplaar) en als wandkaart (hierbij werden enkele bladen (deel van Amstelland en Landen van Woerden) toegevoegd om een rechthoekvorm te verkrijgen. (In originele portefeuille)
- Wandkaart van Rijnland 1 deel
1687
 Koperdiepdruk, ingekleurd
 Totale afmeting na montage 216 x 230 cm (afzonderlijke kaartbladen 46 x 57 cm)
 Schaal [ca 1:30.000], 1600 Rijnlandse roeden = 21,5 cm
 T Hoogheymraedschap van Rynland / [in kaart gebracht door de landmeters Jan Jansz. Dou en Steven van Broeckhuysen, tussen 1642-1646 en gegraveerd door Cornelis Dankerts, 1647] / '1687 is dese caert vernieut, geamplieert en gecorrigeerd' [door de landmeter Johannes Dou Jr, en Zeger Wolfsen; de nieuwe sierrand met wapens enz. Gegraveerd door Romein de Hooghe, 1687/1688].
 Aan te vragen als [inv.nr. 50](#).
 Literatuur: Donkersloot-de Vrij (1981) p. 141, nr. 715; Hameleers (1984), p. 224-227; 't Hart (1985).
 Ingebonden bij inventarisnummer 76 en 106, in een fraaie leren band (formaat 47 x 33 cm), samen met de kaarten van de Landen van Woerden (inv.nr. 76) en de Vijfheerenlanden (inv.nr. 106).
 Dit is de bijgewerkte druk van de kaart uit 1687 die oorspronkelijk in 1647 werd uitgegeven. Bij het jaartal 1687 (zie deelblad nr 24) zijn als dijkgraaf en hoogheemraden van Rijnland genoteerd: Jacob Baron van Wassenaer, Duvenvoirde - Jan Baron van Wassenaer, Warmont - Gerard Bicker van Zwieten - Adriaen van Bosvelt - Gaspar Fagel - Jacob Baron van Wassenaer van Obdam - Michiel ten Hove - Jacob van der Maes. Hun wapens komen boven in de sierrand voor naast nog andere

familiewapens die reeds op de eerste druk stonden. Deze druk van de kaart is vooral befaamd vanwege de sierrand van de hand van de topgraveur Romein de Hooghe. De inkleuring van dit exemplaar is met grote zorg gedaan, waarbij ook goudverf is gebruikt.

Wandkaart van Rijnland,**1746****Kaart in 12 bladen met een afzonderlijk titelblad**

koperdiepdruk

Afmetingen na montage circa 200 x 168 cm (afzonderlijke bladen 56 x 64 cm)

Schaal [ca 1:30.000]

Literatuur: Donkersloot-de Vrij (1981) p. 141, p. 715 ; Hameleers (1984) p. 228 - 233

Aan te vragen als 4.ZHPB4 inv.nr. 51.

Ingebonden bij inventarisnummer 96, deelbladen 14 t/m 22.

'T Hooge Heemraedschap van Rhyndland / [oorspronkelijk in kaart gebracht door Jan Jansz. Dou en Steven van Broeckhuysen en gegraveerd door Cornelis Dankerts, 1647; bijgewerkt in 1687 [door Johannes Dou jr en Zeger Wolfsen] en in 1746 'vernieuwd, geamplieerd en gecorrigeerd' [door Melchior Bolstra, gegraveerd door David Coster] - [Isaac Tirion, Amsterdam]

Dit is de sterk bijgewerkte druk uit 1746 van de kaart die oorspronkelijk in 1647 en bijgewerkt in 1687 (zie nr 50) verscheen. Sierrand en wapenbladen die de vorige uitgave kenmerkt, werd bij deze kaart niet meer gemaakt. De namen van dijkgraaf en hoogheemraden van Rijnland uit 1746 staan vermeld op deelblad 13.

Dit exemplaar is ingebonden (deelbladen 1 t/m 13) in een band (58 x 35 cm) samen met de kaart van Schieland , nr 96 (deelbladen 14 t/m 22).

(atlas)

52.1-52.9**Wandkaart van Rijnland,****1746****Kaart in 12 bladen met een afzonderlijk titelblad**

Bepaalde delen van polders zijn roze of bruik ingekleurd; de betekenis ervan is niet duidelijk

Afmetingen elk blad 61 x 72 cm

Schaal [ca 1:30.000]

Losbladig (1 t/m 13)

52.1 Blad 1**52.2** Blad 2**52.3** Blad 3**52.4** Blad 4**52.5** Blad 5**52.6** Blad 6**52.7** Blad 7**52.8** Blad 8**52.9** Blad 9**52.10** Blad 10**52.11** Blad 11**52.12** Blad 12**52.13** Blad 13**52A****Wandkaart van Rijnland,****1884 (1917)****kaart in 10 bladen**

steendruk in 5 kleuren

Afmetingen elk blad circa 32 (25) x 50 (41) cm, na montage 83 x 127 cm

Schaal 1:50.000

Hoogheemraedschap van Rijnland van 1884 herzien in 1917 / bewerkt en gedrukt op last van het Hoogheemraedschap van Rijnland P.J. Mulder & Zoon, Leiden, 1884, herzien in 1917

De oppervlakte van de polders, het zomerpeil en de wijze van bewerking is op de kaart aangegeven.

In kartonnen map van 54 x 36 cm

53**Rijnland, Amstelland en omgeving,****[ca 1680]****1 blad**

koperdiepdruk, ingekleurd

Afmetingen 52 (46) x 62 (56) cm

Schaal 1 Hollandse mijl (2000 Rijnlandse roeden) = 7 cm

Rhenolandia, Amstelandia et circumjacentia aliquot territoria / - Nicolaas Visscher , Amsterdam [ca 1680]
 het noorden rechts
 Uitgegeven met privilege van de Staten van Holland en West-Friesland en opgedragen aan Johan Hudde door Nicolaas Visscher. De kaart is ook opgenomen in de atlassen die Visscher uitgaf.

- 54** Rijnland, Amstelland en omgeving.
 [circa 2de kwart 18de eeuw] 1 blad
 koperdiepdruk, grenzen ingekleurd
 Afmetingen 53 (46) x 64 (56) cm
 Latere, ongewijzigde uitgave van inventarisnummer 53. Op de kaart zijn naderhand de grenzen van diverse waterschappen en andere deelgebieden, alsmede de abdij van Rijnsburg, volgens de grote kaart van Rijnland uit 1687 (= inventarisnummer 50) in kleur aangegeven (uitleg daarover rondom buiten het kader).
 Zie inventarisnummer 53 - opnieuw uitgegeven door P. Schenk jr., Amsterdam [circa tweede kwart 18de eeuw]
- 55** Rijnland, Amstelland en omgeving.
 [18de eeuw, na 1721] 1 blad
 koperdiepdruk, spaarzaam ingekleurd
 Afmetingen 49 (44) x 59 (54) cm
 Schaal 4 Germaanse mijlen = 7,5 cm, het noorden rechts
 Deze kaart is ook opgenomen in de atlassen die Covens en Mortier uitgaven.
 Rhinolandiae, Amstelandiae et circumiacent [...] / oorspronkelijk in kaart gebracht door Balthasar Florisz. Van Berckenrode [circa 1625] - Covens & Mortier , Amsterdam [18de eeuw, na 1721]
- 56** Percelen land onder Alkemade,
 [1700 - 1750] 1 blad
 manuscript, gekleurd
 Afmetingen 94 (89) x 95 (90) cm
 Schaal 200 Rijnlandse roeden = 32,5 cm
 De Groote Veender polder onder Alkemade / anoniem
 Ongeveer de helft van de percelen is groen gekleurd.
- 57** Percelen land onder Alkemade,
 [eind 18de eeuw] 1 blad
 manuscript
 Afmetingen 34 x 42 cm
 De houtlanden zijn met gestippelde lijnen en perceelsnummers aangegeven. De overige aangrenzende percelen zijn merendeels uitgeveend en behoren aan andere eigenaars.
 Kaarte der houtlanden vande erven Mr, Vlaardingewoud ende Veenderpolder onder Alkemade [...] / anoniem
- 58** De Haarlemmermeer en omgeving,
 1740 1 blad
 koperdiepdruk
 Afmetingen 60 (55) x 71 (63) cm
 Schaal 1000 roeden = 9,5 cm
 Gemaakt in opdracht van dijkgraaf en hoogheemraden van Rijnland. Behalve de situatie van 1740, zijn gegevens over de oeversituaties van de Haarlemmermeer in 1531, 1591, 1610, 1647 en 1687 ook aangegeven.
 Afbeelding van Rhylands Waterstaat ten opzichte van 't vergrooten der Haarlemmer of Leydse Meer met de bijna gecombineerde en omleggende veenplassen / gemeten en getekend door de landmeter Melchior Bolstra , 1739, 1740, [gegraveerd door David Coster en Jan van Jagen] - [Amsterdam, Isaac Tirion, 1739 - 1740]
 Literatuur: Van den Brink (1998) p. 89, 191, 192 ; Donkersloot-de Vrij (1981) p. 141 nr 176e .
- 59** De Haarlemmermeer en omgeving,
 Zie inventarisnummer 58. Op dit exemplaar zijn - met inkt en verschillende kleuren - delen van de oevers op de kaart bijgewerkt in de tweede helft van de 18de eeuw.

- 60** Het drooggemaakte gebied tussen Hazerswoude, Benthuizen en Waddinxveen, 1765 - 1767 1 blad
koperdiepdruk, ingekleurd
Afmetingen 64 (61) x 98 (88) cm
Schaal 500 Rijnlandse roeden = 14,5 cm [circa 1:11.000]
Links- en rechtsboven staan tabellen met oppervlakte-aanduidingen. Bij de kaart behoort onderaan een randlijst met wapens van ambachtsheren, die bij dit exemplaar ontbreekt. Linksonder de signering door Klaas Vis.
Kaart van de bedykte en drooggemaakte Noordplas / gemeten en in kaart gebracht door de Rijnlandse landmeter Klaas Vis , 1765 - 1767; gegraveerd door T. Koning
Literatuur: Hamleers (1984) p. 186 - 188.
- 61** Polders bij Hazerswoude, 1772 - 1773 koperdiepdruk
Afmetingen 32 x 83 cm
Afmetingen (30 x 22 cm en 30 x 48 cm)
Schaal 200 Rijnlandse roeden = 8,8 en 100 Rijnlandse roeden = 16,3
Met een afzonderlijke toelichting, 33 x 20 cm, in drie bladzijden. De kaart is gemaakt om het concept van Pieter van Lelyveld in verband met het graven van een molenboezem aan te duiden. Op één blad komen twee kaarten voor: rechts is de bestaande situatie weergegeven en links de toekomstige situatie na het graven van nieuwe afwateringskanalen. Vergelijk inventarisnummer 60.
Kaart van een gedeelte der veen en droogmakerij genaamt de Butter-Polder , welke meede begrepen is in de bedijking van de Gecombineerde Noord Plas , onder Hazerswoude [...] / samengesteld uit de kaarten van 1759 - 1765 - 1766 en 1767 en aangevuld met een afwateringsplan in 1772 door Klaas Vis ; gegraveerd door Leonard Schenk Jansz, 1772
1 blad, waarop 2 kaarten
61 Kaart
61A Bijbehorende beschrijving
- 62** De uitwateringssluizen bij Katwijk aan zee, 1570, 1629, 1740 koperdiepdruk
Afmetingen 54 (41) x 73 (65) cm
Verschillende schalen
Concept sluyzen en doorgravingen om daar door te verkrijgen een meerder loozing voor Rhylands boezem water [...] / door Melchior Bolstra , 1740
1 blad met plattegrondjes, bouwtekeningen en dwarsprofielen
Gemaakt in opdracht van dijkgraaf en hoogheemraden van Rijnland. Naast het concept uit 1740 is ook dat uit 1570 en 1629 weergegeven.
- 63** Plan voor de aanleg van een watergang van Katwijk aan Zee naar Warmond tot lozing van Rijnlands boezemwater, 1769 koperdiepdruk
Afmetingen 43 (38) x 56 (47) cm
Schaal 800 Rijnlandse roeden = 10,6 cm
het noorden linksboven - 1 blad
Literatuur: Van den Brink (1998) p. 89, 189
Kaart (gekopieert uyt de groote Rhinlands kaart d Anno 1687.) waar in is afgetekent, een concept uytwatering in de Noord Zee omtrent Catwyck ; om [...] te dienen tot meerder en ook regulierder ontlasting van Rhylands Boezem Water . [...] / door de landmeters D. Klinkenberg , en B. Goudriaan Ariez ; gegraveerd door Leonard Schenk Jansz., 1769.
[Den Haag, Landsdrukkerij, 1769]
Het project is 'met lange en ronde stippen' aangegeven. Deze kaart, met linksboven nr B en middenboven nr 50, behoort bij het schriftelijk rapport van 31 januari 1769 'Rakende de beteugeling der woede des Grooten Haerlemmer en Leydse Meirs' gemaakt op last van Gecommitteerde Raden en dijkgraaf en hoogheemraden van Rijnland. Hiertoe behoort ook de kaart, met nr A, die ontbreekt.
- 64** Plan voor de aanleg van een watergang van Katwijk aan Zee naar Warmond tot lozing van Rijnlands boezemwater,
Zie inventarisnummer 63

- 65** Plan voor de aanleg van een watergang van Katwijk aan Zee naar Warmond tot lozing van Rijnlands boezemwater,
Zie inventarisnummer 63
- 66** Waterpassing Katwijk-Noordzee,
1766 1 blad
koperdiepdruk
Afmetingen 34 (20) x 48 (32) cm
Schaal 400 Rijnlandse roeden = 9,5cm
Aftekening der waterpassing van de Noord-zee by Katwyk en den Boezem van Rhymland gedaan in den jaare 1766 door wijlen den professor Luluofs behorende tot dezelfs verbaal in data 25 july 1766 / door Klaas Vis ; gegraveerd door Leonard Schenk Jansz., 1771
[Den Haag, Landsdrukkerij, 1771]
Literatuur: Van den Brink (1998) p. 193.
- 67** Plan voor het graven van een kanaal van Katwijk aan de Rijn naar de Noordzee, 1803 1 kaartblad met 9 bijlagen met waterwerken en profielen met verschillende afmetingen circa 40 x 50 cm
koperdiepdruk
Afmetingen 54 (43) x 76 (56) cm
Schaal 250 Rijnlandse roeden = 12,3cm
Topographische kaart van de situatie der beide Catwijken benoorden den Rhijn , voorstellende het project tot eene ontlasting van Rhijnlands boezemwater in de Noord-zee , volgens schriftelijk rapport [...] / door F.W. Conrad , A. Blanken Jansz. en S. Kros , 2 april 1803; gegraveerd door D. Veelwaard, 1803
het noorden linksboven
Aanwezig zijn twee exemplaren van de kaart (= bijlage 1) en voorts bijlage 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 en 13 met profielen (deze dragen jaartal 1804).
- 67.1A-67.1B** Bijlage 1: kaart
67.1A 1e exemplaar
67.1B 2e exemplaar
- 67.5** Bijlage 5
67.6 Bijlage 6
67.7 Bijlage 7
67.8 Bijlage 8
67.9 Bijlage 9
67.10 Bijlage 10
67.11 Bijlage 11
67.12 Bijlage 12
67.13 Bijlage 13
- 68** De Zeestraatweg van Scheveningen naar Den Haag
(kort na 1665) koperdiepdruk
Afmetingen (elk blad 46 (41) x 59 (50) cm), totale afmeting na montage 41 x 150 cm
Schaal 60 Rijnlandse roeden = 8,5 cm
De platte grondt caert wyst aen de rooying vande straet wegh soo die gemaekt is [...] / door de landmeter Johan van Swieten - F. De Wit , Amsterdam, [kort na 1665]
het noorden rechtsonder - kaart in 3 bladen
Boven en onder de plattegrond zijn profielen getekend om het hoogteverschil en de afgegraven gronden aan te geven. Recht onder Scheveningen een zesregelig vers van Constanter (= Constantijn Huygens) omhooggehouden door drie engelen.
68.1 Blad 1
68.2 Blad 2
68.3 Blad 3
- 69** Duingebied van Scheveningen tot Schoorl,
1823 - 1825 6 kaarten en 4 bladen met waterbouwkundige dwarsdoorsneden en

grafieken etc.

koperdiepdruk

Verschillende afmetingen

Schaal van de kaarten 1:15.000

[Een reeks van kaarten en enkele bladen met dwarsdoorsneden] getekend in september - december 1823 / de kaarten gegraveerd door Daniel Veelwaard en Zoon, 1825; de dwarsdoorsneden door D.

Abrahams te 's-Gravenhage

het noorden rechtsboven

De kaarten (nummers rechtsboven) betreffen

1. Waalsdorpsche afwatering in de gemeenten 's Hagen en Wassenaar (in tweevoud) - 48 (34) x 85 (86) cm
2. Berkheysche afwatering in de gemeenten Wassenaar en Katwijk - 48 (34) X 69 (48) cm
3. Afwatering van het Zegveld in de gemeenten Noordwyk, Noordwykerhout, Zandvoort en Bloemendaal - 50 (34) x 85 (80) cm
4. Afwatering van Soersaap in de gemeenten Bloemendaal en Velsen - 50 (34) x 69 (49) cm
5. Hoep-beeksche afwatering in de gemeenten Heemskerk, Castricum en Egmond - 49 (34) x 84 (73) cm
6. Afwatering van Bergen in de gemeenten Bergen en Schoorl - 51 (34) x 82 (63) cm

nrs 7 - 10 met doorsneden en grafieken.

Gemaakt als bijlagen bij de 'Verhandeling over het toegangbaar maken der duinvalleijen door Mr D.T. Gevers '

69.1	Kaart 1
69.2	Kaart 2
69.3	Kaart 3
69.4	Kaart 4
69.5	Kaart 5
69.6	Kaart 6
69.7	Kaart 7
69.8	Kaart 8
69.9	Kaart 9
69.10	Kaart 10

70**Duingebied van Scheveningen tot Schoorl,****1823 - 1825 6 kaarten en 4 bladen met waterbouwkundige dwarsdoorsneden en grafieken etc.**

koperdiepdruk

Verschillende afmetingen

Schaal van de kaarten 1:15.000

[Een reeks van kaarten en enkele bladen met dwarsdoorsneden] getekend in september - december 1823 / de kaarten gegraveerd door Daniel Veelwaard en Zoon, 1825; de dwarsdoorsneden door D.

Abrahams te 's-Gravenhage

het noorden rechtsboven

De kaarten (nummers rechtsboven) betreffen

1. Waalsdorpsche afwatering in de gemeenten 's Hagen en Wassenaar (in tweevoud) - 48 (34) x 85 (86) cm
2. Berkheysche afwatering in de gemeenten Wassenaar en Katwijk - 48 (34) X 69 (48) cm
3. Afwatering van het Zegveld in de gemeenten Noordwyk, Noordwykerhout, Zandvoort en Bloemendaal - 50 (34) x 85 (80) cm
4. Afwatering van Soersaap in de gemeenten Bloemendaal en Velsen - 50 (34) x 69 (49) cm
5. Hoep-beeksche afwatering in de gemeenten Heemskerk, Castricum en Egmond - 49 (34) x 84 (73) cm
6. Afwatering van Bergen in de gemeenten Bergen en Schoorl - 51 (34) x 82 (63) cm

nrs 7 - 10 met doorsneden en grafieken.

Gemaakt als bijlagen bij de 'Verhandeling over het toegangbaar maken der duinvalleijen door Mr D.T. Gevers '

70.1	Kaart 1
70.2	Kaart 2
70.3	Kaart 3
70.4	Kaart 4
70.5	Kaart 5
70.6	Kaart 6

70.7 Kaart 7
 70.8 Kaart 8
 70.9 Kaart 9
 70.10 Kaart 10

- 71** Duingebied van Scheveningen en omgeving,
 [eind 19de eeuw] 1 blad
 steendruk
 Afmetingen 46 (29) x 60 (37) cm
 Schaal 1:10.000
 Kaart der omstreken van Scheveningen tot aan 's Gravenhage . / Opgemeten en in kaart gebracht door A. Bevers , landmeter van het kadaster te 's Gravenhage; lithografie van S. Lankhout, Den Haag het noorden linksboven
 Gelet op de vermelding onder andere van 'Buitenverblijf van H.M. de Koningin M' en 'Telegraafkantoor' moet deze ongedateerde, gedetailleerde kaart van eind 19de eeuw zijn.
- 72** Het uitgeveende (plassengebied) rondom Zevenhoven,
 1742 1 blad
 koperdiepdruk
 Afmetingen 58 (40) x 69 (55) cm
 Schaal 800 Rijnlandse roeden = 9,5 cm [circa 1:25.000]
 Nieuwe aftekening tot droogmakinge van de uytgeveende landen geleegeen in Rynland , Amstelland & Utrecht als Nieuwkoop , Sevenhoven , Nieuveen , Schoot , [...] Korteraar , Aarlanderveen en d' Proosdy / gemeten en in kaart gebracht door de landmeter L. Kraakhorst, 1742: gedrukt bij R. & J. Ottens te Amsterdam
 Literatuur: Donkersloot-de Vrij (1981) p. 91 nr 311 ; Hamelers (1984) p. 180, 181 .
 het noorden links
 Vergelijk inventarisnummer 73 van hetzelfde gebied met het plan tot drooglegging.
- 73** Droogmakingsplan voor het gebied rondom Zevenhoven (Polder Nieuwkoop),
 1788 - 1789 1 blad
 koperdiepdruk
 Afmetingen 54 (49) x 76 (60) cm
 Schaal 900 Rijnlandse roeden = 12,5 cm
 Kaart gekopieerd uit de groote kaart van Rhyndland , waarop de geconcipeerde bedyking en droogmaking van de gecombineerde Nieuwkoopse Plas [...] / door de landmeters Klaas Vis , Jan Switser en de dijkmeester J.T. Blanken , 1788 en 1789; gegraveerd door Leonard Schenk Jansz., 1791 [Den Haag, Landsdrukkerij, 1791]
 Literatuur: Van den Brink (1998) p. 201, 202 ; Hamelers (1984) p. 182, 183 .
 het noorden links
 Behoort bij de resolutie van 23 juli 1789
- 74** Droogmakingsplan voor het gebied rondom Zevenhoven (Polder Nieuwkoop),
 Zie inventarisnummer 73
- 75.1-75.9** Wandkaart van de uitwaterende Sluizen in Kennemerland en Westfriesland, (= vrijwel geheel Noord-Holland),
 1825 kaart in 16 bladen
 koperdiepdruk
 Afmetingen elk blad 46 (42) x 58 (55) cm, totale afmeting na montage circa 174 x 232 cm
 Schaal [circa 1:30.000], 1500 Rijnlandse roeden = 17,5 cm
 [...] nieuwe kaart [...] van de Uitwaterende Sluizen in Kennemerland en Westvriesland op nieuw geheel geteekend en de voorgevallene veranderingen daar op gebragt / door architect-landmeter C.W.M. Klijn ; gegraveerd door Daniel Veelwaard en Zoon, 1825 [Weduwe A. Koning, Amsterdam 1825]
 Literatuur: Hamelers (1984), p. 168 - 170 en (1994) p. 88 - 90 .
 het noorden links
 Voor het monteren van de kaart moet de nummering van de kaartdeelbladen (1 t/m 16) worden gevolgd, te beginnen linksboven van links naar rechts en van boven naar beneden. Op blad 1 staan de wapens van F.C.W. Druyvesteyn, dijkgraaf, Jhr Mr van Vladeracken, hoogheemraak en Jhr Mr C.

van Foreest, hoogheemraal. Op blad 3 het wapen van het hoogheemraadschap gedecoreerd met zes engelen. Op blad 4 de wapens van R. Waagmeester, hoogheemraad, W. Smit, hoogheemraad en M.J. de Lange, secretaris en rentmeester. Op blad 9 de titelcartouche.

75.1	Blad 1
75.2	Blad 2
75.3	Blad 3
75.4	Blad 4
75.5	Blad 5
75.6	Blad 6
75.7	Blad 7
75.8	Blad 8
75.9	Blad 9
75.10	Blad 10
75.11	Blad 11
75.12	Blad 12
75.13	Blad 13
75.14	Blad 14
75.15	Blad 15
75.16	Blad 16

LANDEN VAN WOERDEN

Wandkaart van de Landen van Woerden

[1684]

1 deel

(ingebonden): koperdiepdruk, ingekleurd
 Afmetingen elk blad ca 46 (41) x 58 (51) cm, totale afmeting na montage: 122 x 152 cm
 Schaal [ca 1:17.000], 800 Rijnlandse roeden = 17,5 cm
 'T Hooghe Heymraedtschap van den Landen van Woerden / getekend en gegraveerd door [Johannes], Justus en David Vingboons, 1670/[1671]
 gedrukt bij Frederik de Wit, [Amsterdam, 1684]
 Literatuur: Donkersloot-de Vrij (1981) p. 151, nr 764; Hameleers (1984) p. 335; Peters (1974) Voorheen beschreven als inv.nr. 76. Aan te vragen als 4.ZHPB4 inv.nr. 50.
 Ingebonden bij inventarisnummer 50 en 106, bladnr's 26 t/m 34, bij de deelbladenkaarten van Rijnland (inv.nr. 50) en de Vijfheerenlanden (inv.nr. 106).
 Dit is de 3de druk van de kaart uit 1684 die oorspronkelijk in 1671 werd uitgegeven. Op de kaart komen de wapens voor van Jhr. Daniel van Wyngaerden (dijkgraaf), voorts de hoogheemraden Gerbrand Ornia, Adolph van Oestrum, Hugo van Stryen en Johan Strick en Dirck A.V. Wyck (kameraar) en Albertus Costerus (secretaris). In een lijst op het blad rechtsonder zijn de namen van de tien hoofdingelanden uit 1670 genoteerd.
 (atlas)

77

Wandkaart van de Landen van Woerden,

[1690] Gemonteerd exemplaar

Afmetingen 126 x 159 cm.

Literatuur: Hameleers (1984) p. 336

Wandkaart van de Landen van Woerden

Enkele wapens zijn onvolledig ingekleurd.

Zie inventarisnummer 76. Dit is de 4de druk van de kaart uit 1690 (oplage 200 exemplaren) die oorspronkelijk in 1671 werd uitgegeven. De namen van de waterschapsbestuurders zijn up-to-date gemaakt; de topografische inhoud bleef ongewijzigd.

78.1-78.9

Wandkaart van de Landen van Woerden,

[1723]

9 bladen

Afmetingen elk circa 48 (41) x 59 (51) cm

Ongekleurd

Literatuur: Hameleers (1984) p. 337

Een kaart zonder drukkersnaam met 9 kaartdeelbladen,

Zie inventarisnummer 76. Dit is de 5de druk van de kaart uit 1723 die oorspronkelijk in 1671 werd uitgegeven. De namen en wapens van de waterschapsbestuurders zijn up-to-date gemaakt, de kaartinhoud werd niet bijgewerkt. Op de kaart zijn de wapens aan te treffen van: Willem Hoofst

(dijkgraaf), voorts de hoogheemraden Samuel van der Lanen, David de Wildt, Willem van Strijen, Nicolaas Pestere, Johan Cyprianus van Ewyck en Willem Costerus, En de namen van de tien hoofdingelanden uit 1723.

- 78.1** Blad 1
- 78.2** Blad 2
- 78.3** Blad 3
- 78.4** Blad 4
- 78.5** Blad 5
- 78.6** Blad 6
- 78.7** Blad 7
- 78.8** Blad 8
- 78.9** Blad 9

79.1-79.9 Wandkaart van de Landen van Woerden, 9 bladen
[1739 - 1740]

Twee afmetingen: circa 50 (41) x 58 (51) cm en 50 (41) x 67 (51) cm
ongekleurd

Losbladig in blauw-papieren omslag

Dit is de 6de druk van de kaart uit 1740 die oorspronkelijk in 1671 verscheen. De namen en wapens van de waterschapsbestuurders zijn bijgewerkt.

[gedrukt bij Hendrik de Leth]

Literatuur: Hameleers (1984) p. 338 - 339

- 79.1** Kaart 1
- 79.2** Kaart 2
- 79.3** Kaart 3
- 79.4** Kaart 4
- 79.5** Kaart 5
- 79.6** Kaart 6
- 79.7** Kaart 7
- 79.8** Kaart 8
- 79.9** Kaart 9

80.1-80.9 Wandkaart van de Landen van Woerden, 9 bladen
[1739 - 1740]

Afmetingen elk 48 (41) x 67 (51) cm

Losbladig in blauw-papieren omslag

Dit is de 6de druk van de kaart uit 1740 die oorspronkelijk in 1671 verscheen. De namen en wapens van de waterschapsbestuurders zijn bijgewerkt. Zonder de wapens van dijkgraaf en hoogheemraden.

- 80.1** Kaart 1
- 80.2** Kaart 2
- 80.3** Kaart 3
- 80.4** Kaart 4
- 80.5** Kaart 5
- 80.6** Kaart 6
- 80.7** Kaart 7
- 80.8** Kaart 8
- 80.9** Kaart 9

81 Wandkaart van de Landen van Woerden, 9 bladen
[1739 - 1740]

Gemonteerd en geplakt op linnen

Afmetingen 122 x 152 cm

(opgevouwen)

Dit is de 6de druk van de kaart uit 1740 die oorspronkelijk in 1671 verscheen. De namen en wapens van de waterschapsbestuurders zijn bijgewerkt. Slechts het wapen van het hoogheemraadschap van de Landen van Woerden is aanwezig.

- 82** Wandkaart van de Landen van Woerden,
[1739 - 1740] 9 bladen
gemonteerd en geplakt op linnen.
Afmetingen 126 x 144 cm
(opgevouwen)
Dit is de 6de druk van de kaart uit 1740 die oorspronkelijk in 1671 verscheen. De namen en wapens van de waterschapsbestuurders zijn bijgewerkt. Zonder de wapens.

DELFLAND

- 83.1-83.2** Wandkaart van Delftland,
1611 koperdiepdruk, ingekleurd
Afmetingen 62 x 91 cm en 39 x 91 cm (gehele kaart: 101 x 91 cm)
Schaal [circa 1:28.000]
Ware afbeeldinghe van Delflandt / opgemeten, getekend en gegraveerd door Floris Balthasars [enzijn zoon Balthasar Florisz, van Berckenrode], 1611
[Henricus Hondius, Delft 1623]
Literatuur: Donkersloot-de Vrij (1981) p. 142, nr 719 ; Hameleers (1984) p. 72 - 78 ; Postma (1972) het noorden is linksboven
kaart in 9 bladen (geplakt op 2 bladen)
Op de kaart staan de wapens van dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland midden-boven (zonder namen!). Ook een deel van Schieland is afgebeeld. Vermoedelijk is dit exemplaar de tweede druk van de kaart uit 1623, die oorspronkelijk in 1611 verscheen. Rechtsonder staat in het Latijn De vermelding van het octrooi van de Staten Generaal voor 10 jaren, verkregeen voor de oorspronkelijke uitgave, ondertekend door C. Aerssen . Bij het hier beschreven exemplaar ontbreekt de titelstrook boven en tekstrand onder, die bij een complete kaart aanwezig is. De kaart die meerdere, enigszins gewijzigde, drukken beleefde, bleef een eeuw lang dienst doen: tot 1712, toen de kaart van Cruquius verscheen (zie inventarisnummer 84).
- 83.1** Bovenste zes bladen aaneen gemonteerd
83.2 Onderste drie bladen aaneen gemonteerd

- 84-84A** Wandkaart van Delfland,
1712 1 deel en 1 blad
koperdiepdruk
Afmetingen elk blad 56 x 66 cm, totale afmeting na montage 260 x 280 cm
Schaal 1:10.000.
'T Hoogheemraedschap van Delflant / gemeten en in kaart gebracht door Nicolaas en Jacob Kruikius [= Cruquius] tussen 1701 - 1710; de kaart gegraveerd in de periode 1708 - 1712 door L. Van Anse, Th. Doesburgh, Joannes en Jacobus Deur en Pieter Ruyter; de decoraties en de wapens gegraveerd door Pieter Sluyter naar ontwerpen van Arnoldus Houbraken en [Pieter Haringh]
Literatuur: Donkersloot-de Vrij (1981) p. 159 nr 806 : Hameleers (1984) p. 79 - 84 : Postma (1977) het noorden rechtsboven
kaart in 25 bladen met 2 titelbladen
De vervaardiging van deze in alle opzichten perfecte kaart heeft twaalf jaar in beslag genomen. De wapens van dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland komen op de kaart voor in een kolom links en rechts. De kaartdeelbladen zelf dragen rechtsonder de nrs 1 t/m 25 (voor het monteren van de kaart, te beginnen: linksboven van links naar rechts). De verkleining van deze kaart op schaal 1:45.000 (52 x 58 cm) - gekleurd en met goud gehoogd - is met de deelbladen van de grote, niet ingekleurde kaart ingebonden in een fraaie leren band met goudopdruk (bladen nr 1 t/m 28). Bovendien bevond zich ook een exemplaar van de kleine kaart, gedeeltelijk ingekleurd, los voorin de band, zie inv.nr. 84A.
- 84** Kaartboek
84A Los exemplaar van de overzichtskaart

- 85** Noord-, Zuid- en Westpolder onder Berkel-Rodenrijs,
1777 1 blad
manuscript, ingekleurd
Afmetingen 53 (52) x 73 (72) cm
Schaal 100 roeden = 8,8 cm

Droogmaakinge: vande Noord, Zuid, en West polders, onder Berkel, Roodenrys en Tempel / 'Aldus gemeeten, bereekend en geкартеerd' door de landmeter C. de Graat , [1777]
het noorden rechtsboven

Dit is een zeer zorgvuldig getekende kaart met aardige decoraties (landmeter, engelen, zeilscheepjes etc.). Onderaan de kaart de mededeling dat octrooi voor de droogmaking gedateerd was 8 december 1767, met het uitmalen werd begonnen in oktober 1774 en het eerste gewas werd verkocht op 16 juni 1777 met daaronder de namen van de regenten van de polders. In een cartouche rechtsonder een opgave van de oppervlakte der polders, waarbij apart is aangegeven het verkavelde land, de boezemlanden, de tochten en de dijken. Zie de verkleinde kopie, kaart nr 86.

86

Noord-, Zuid- en Westpolder onder Berkel-Rodenrijs.

'linia recta van 2 tot 1 verkleind' door J. Hoogendorp , [1777?]

Verkleinde kaart van inventarisnummer 85

Ook deze kleine kaart is zeer zorgvuldig getekend en gekleurd.

87

Het gebied tussen Hoek van Holland, Monster en Poeldijk,

[1712] / 1765 koperdiepdruk, spaarzaam ingekleurd

Afmetingen 51 x 109 cm

Schaal 1:10.000

het noorden rechtsboven

kaart in 2 bladen, aaneengeplakt

Het betreft hier twee deelbladen (met het wapen van dijkgraaf Jacob Vredenburg) van de grote kaart van Delfland door N. En J. Cruquius , zie nr 84. Hierop zijn met de hand in 1765 toevoegingen aangebracht betreffende de terugwijkende kustlijn sinds 1606 en een nieuw aan te leggen (slaper)dijk achter de duinen. Zie inventarisnummer 88-90.

88

Het kustgebied bij Hoek van Holland

1736 - 1737

kaart in 2 bladen, aan elkaar geplakt

koperdiepdruk

Afmetingen 68 (54) x 98 (92) cm

Schaal 200 Delflandse roeden = 7,5 cm

In kaart gebracht door Johannes Bloteling , landmeter

het noorden linksonder

Met aanduiding van de kustlijn in 1712 en 1713 (volgens de kaart van Kruikius), aan te leggen hoofden en nieuw geprojecteerde dwarsdijken met daarbij de jaartallen 1736 en 1737 gedrukt. Zie inventarisnummer 87, 89, 90.

89

Het kustgebied bij Hoek van Holland

[bijgewerkt in 1765]. Zie inventarisnummer 87, 88 en 90.

Op de gedrukte kaart is met de hand in inkt en kleur de (terugwijkende) kustlijn in 1606, 1665, 1738 en 1765 aangegeven, alsmede een nieuw aan te leggen dijk achter de duinen.

90

Het kustgebied bij Hoek van Holland

[bijgewerkt in 1765]. Zie inventarisnummer 87-89.

Bij de nieuw te maken dijk is geschreven: Nieuwe slaperdijk geprojecteerd door P.H.(?) anno 1765. Rechtsonder opmerkingen over de strandafkalving in de verschillende jaren sinds 1606.

91

Vervening in de Oud & Nieuw Wateringer Veldpolder

[1712], 1746

1 blad

koperdiepdruk en manuscript

Afmetingen 39 (30) x 50 (34) cm

Schaal [1:10.000], 150 Delflandse roeden = 5,5 cm

het noorden rechtsboven

Als ondergrond is een deelblad van de grote kaart van het hoogheemraadschap van Delfland van Nicolaas Cruquius uit 1712 gebruikt (zie inventarisnummer 84). Met een groene kleur zijn in de kaart de percelen aangegeven met verlening van consent op 16 mei 1746 om deze te vervenen. Eigenaarsnamen en oppervlakte van de genummerde percelen staan in kolommen links en rechts buiten het kaartkader.

92

Vervening in de Woudpolder.

1829 - 1839

1 blad

manuscript, spaarzaam blauw ingekleurd

Afmetingen 57 (53) x 85 (80) cm

Kaart van de Woutse Polder voor zoo verre dezelve bij octrooij verleend bij het Departementaal Bestuur van Holland van dato den 12 januari 1804, is geconsenteerd te verveenen. / gekopieerd door de Delflandse Landmeter A. Koomans (?) december 1829
het noorden rechtsboven

In de diverse percelen zijn de namen van de verveners geschreven en het jaar van consent tot 1839

93

Vervening in de Woudpolder.

Afmetingen 45 x 61 cm

manuscript

Anoniem, [1829 - 1839]

94

De Oost Abtspolder

[circa 1750]

manuscript, gekleurd

Afmetingen 47 (45) x 40 (35) cm

Schaal 200 roeden = 15 cm

Doel van de vervaardiging onbekend.

De polder is met verkaveling en bebouwing weergegeven.

anoniem, [midden 18de eeuw]

1 blad

SCHIELAND

95

Wandkaart van Schieland,

[1684]

Opgevouwen

Afmetingen 146 x 174 cm

koperdiepdruk, gedeeltelijk ingekleurd: gemonteerd en op linnen geplakt

Schaal [ca 1:14.000], 700 Schielandse roeden = 15,7 cm

Het Hooge Heemraedtschap van Schieland / [oorspronkelijk gekarteerd door de landmeter Jan Jansz. Stampioen de Oude tussen 1649 - 1654 en gegraveerd door Johan Vingboons in Amsterdam], 1660;

Abraham van Hoorn, Rotterdam 1684

Literatuur: Donkersloot-de Vrij (1981) p. 151 nr 765 ; Hameleers (1984) p. 246 - 256 .

het noorden linsboven

De publicatiegeschiedenis van de kaart van Schieland is ingewikkeld. De volgorde van de verschillende drukken - vast te stellen aan de hand van nieuw toegevoegde wapenbladen van het waterschapsbestuur - is moeilijk te bepalen. Er zijn tot dusver drukken van de kaart bekend uit 1660, 1684, 1694, 1710, 1718 en 1765. Het hier beschreven exemplaar is mogelijk in 1684 uitgegeven, omdat geen ander later jaartal op de kaart vermeld wordt. Echter uit onderzoek is gebleken dat in dat jaar acht wapenbladen werden toegevoegd die hier ontbreken. Juist aan de hand van deze nieuw toegevoegde wapens zou een precieze datering te geven zijn. Wel komen op het hier beschreven exemplaar - zoals ook op de andere latere drukken - de wapens voor van het bestuur van het hoogheemraedtschap, dat in functie was toen de kaart voor het eerst verscheen in 1660 en een opsomming van de bestuurders uit 1684 in het cartouche rechtsonder.

9 bladen

Wandkaart van Schieland,

[1684]niet ingekleurd

Voorheen beschreven als inv.nr. 96 . Aan te vragen als 4.ZHPB4 inv.nr. 51.

Ingebonden bij inventarisnummer 51, deelbladen 14 t/m 22.

De acht, later toegevoegde wapenbladen ontbreken.

Mogelijk is dit exemplaar omstreeks midden 18de eeuw gedrukt, waarbij de koperplaten uit 1684 zijn gebruikt.

Wandkaart van Schieland

97

Wandkaart van Schieland,

[1732 of later]

9 kaartbladen met 8 wapenbladen, gegraveerd door D. Coster

Afmetingen (elk 50 x 70 cm)

ingebonden, ingekleurd

Afmetingen (50 x 36 cm)

De kaartdeelbladen en de wapens zijn op fraaie wijze ingekleurd (met goud gehoogd) en in een prachtige leren band gebonden (met ex libris van Joseph Strutt).

Wandkaart van Schieland ,
 Bij dit exemplaar zijn de wapens toegevoegd van dijkgraaf Paul Sebastiaan Le Leu de Wilhem en de hoogheemraden, Willem Maurits van Cats, Adriaan van der Does, Willem Schepers, Johan van der Heim, Pieter Baron van Wassenaer, Jacob Philip Baron van Boetzelaer en tesamen op één blad: Francois vader Tyt, secretaris en Gerard Schepers, rentmeester. Dit waterschapsbestuur was in functie vanaf 1732. Op de kaart komen ook nog de wapens voor van het waterschapsbestuur uit 1660 en worden de namen genoemd van het bestuur uit 1684 (deelblad 16, waarop ook Gouda voorkomt).
 (atlas)

- 98** **Wandkaart van Schieland,**
1765 1 deel
 ingebonden
 'vernieuwt geamplieert [...], gecorrigeert Anno 1765'
 De kaart die op fraaie wijze is ingekleurd, is in een band gebonden en een schenking uit 1951 van de erven Jhr. Mr. L. E. M. Von Fisenne aan het Provinciaal bestuur van Zuid-Holland.
 Wandkaart van Schieland
 Dit is de laatste druk van de kaart, die oorspronkelijk in 1660 verscheen. De wapens van dijkgraaf en hoogheemraden uit dat jaar staan nog steeds op de kaart. Het waterschapsbestuur uit 1765 liet echter wel het kaartbeeld bijwerken. Hun namen staan genoemd op deelblad nr 7 (waar ook Rotterdam gedeeltelijk op voorkomt).
- 99** **Wandkaart van Schieland,**
1875 op linnen geplakt: steendruk in twee kleuren
 Totale afmeting 106 x 127 cm
 Afmetingen (elk 26 x 16 cm)
 Schaal 1:20.000
 Kaart van het Hoog-heemraadschap Schieland opgemaakt in het jaar 1874 / getekend naar de kadastrale plans, voltooid in 1875 (door N. Exalto?)
 kaart in 32 bladen
 De namen van de dijkgraaf, hoogheemraden en secretaris-rentmeester uit 1875 staan op de kaart vermeld als ook die van N. Exalto . 'Fabriek-landmeter'. (opgevouwen in kartonnen hoes 27 x 17 cm)

ALBLASSERWAARD - VIJFHEERENLANDEN

- 100** **Wandkaart van de Alblasserwaard (Overwaard),**
1706 gemonteerd exemplaar, geplakt op linnen: koperdiepdruk
 Afmetingen 136 x 140 cm
 Schaal [circa 1:26.000], 1000 Zuid-Hoollandse roeden = 15 cm
 Caerte vertoonende de Landen van den Overwaert , gelegen binnen den ringdyk van den Alblasserwaert [...] / [mogelijk in kaart gebracht door de landmeter Mattheus van Nispen] ,
 gegraveerd door [Jan van Vianen], uitgegeven in 1706
 Literatuur: Donkersloot-de Vrij (1981), p. 159 nr 807; Hameleers (1984) p. 195 - 198 .
 het noorden linksonder
 kaart in 4 bladen met diverse decoratiebladen van verschillende afmetingen,
 Deze kaart is gemaakt in opdracht van de erfwatergraaf en waterheemraden van de Overwaard en is minstens drie keer uitgegeven, waarbij alleen de wapenbladen werden vervangen. Het gaat hier om de tweede staat van de kaart vermoedelijk uit 1706 (vergelijk Hameleers). De wapens van de bestuursfunctionarissen (Johan Daniel D'Ablaing, erfwatergraaf en Eliza Vonk, substituut-watergraaf, geflankeerd door uitbundige decoraties met onderwerpen uit de mythologie) staan boven de kaart in plaats van in een strook links en rechts, zoals waarschijnlijk bedoeld. De lijsten met plaatsnamen, gevolgd door drie cijfers die op de kaart voorkomen, houden verband met de onderhoudsplicht van boezemkaden.
 (opgevouwen)
- 101** **Wandkaart van de Alblasserwaard (Overwaard),**
4 bladen
 (gebonden)
 Afmetingen elk blad 49 (36) x 62 (52) cm
 ingekleurd
 (in een lichtgrijs katern)

De kaart - gekopieerd uit de kaart van de Overwaard (zie inventarisnummer 100) - bevat een plan voor de verbetering van de afwatering van de Vijfheerenlanden en de Alblasserwaard. In de begeleidende tekst wordt gesproken over 'het concept to het maken van een waterleijdinge': in de kaart aangeduid met de hoofdletters A t/m Z.

- 104A** **Alblasserwaard en Vijfheerenlanden,**
1840 2 bladen
 op linnen geplakt, enigszins beschadigd
 Afmetingen elk 78 x 66 cm; totale afmeting 78 x 132 cm
 Schaal 1:50.000
 het noorden iets rechts
 Kaart van den Alblasserwaard en de Vijfheerenlanden groot 31070 bunders /opnieuw bewerkt en verbeterd door de landmeters van het kadaster A. Hansum en D. J. Glimmerveen, 1840; gedrukt door H. J. Backer
- 105.1-105.9** **Wandkaart van de Vijfheerenlanden**
1741 kaart in 4 bladen, 1 titelblad en 6 wapenbladen
 kopergravure
 Schaal [circa 1:19.000], 1400 Zuid Hollandsche roeden ofte een uur gaans = 19 cm
 Nieuwe kaart van de Vijf Heeren Landen gelegen tusschen den Dief en Zouwen Dyk [...] / gegraveerd door J. van Jagen, 1741 Reinier en Josua Ottens , Amsterdam 1741
 Literatuur: Donkersloot-de Vrij (1981) nr 809; Hamelers (1984) p. 318 - 320 .
 Afmetingen van elk van de 4 kaartbladen 47 (43) x 60 (50) cm, overige wapenbladen en titelblad van verschillende afmetingen, (de totale afmeting na montage met wapens is 121 x 132 cm)
 Het noorden rechts
- 105.1** Blad 1
105.2 Blad 2
105.3 Blad 3
105.4 Blad 4
105.5 Titelblad
105.6 Wapen van de Vijfheerenlanden
105.7 Wapen van Johan Hendrik Verboom, dijkgraaf van het land van Arkel
105.8 Wapen van Abraham van Hoey, hoogheemraad van het land van Arkel
105.9 Wapens van Abraham Cleyn, dijkgraaf van het land van Hagestein;
 Paul van Alen, hoogheemraad van het land van Hagestein;
 Jacob Pieter Balguerie, dijkgraaf van het land van Hagestein en
 Georg Robbert van Groin, hoogheemraad van het land van Everdingen
- 105.10** Wapens van Simon Brand, hoogheemraad van het land van Arkel;
 Gerard Callenburgh Baertmans, dijkgraaf van het land van Vianen;
 Joan Horst, hoogheemraad van het land van Vianen en
 Frederik Kuenen, hoogheemraad van het land van Vianen
- 105.11** Wapens van Terstand de Lille, dijkgraaf van het land van Ter Lede;
 Hendrik Cleyn, hoogheemraad van het land van Ter Lede;
 Carel de Lille, hoogheemraad van de heerlijkheid Schooneveld en
 Willem Kelderman, secretaris van de stad en de schoutambten van
 Vianen en secretaris van de hoge schouwe der Vijfheerenlanden
 Het is echter niet zeker of dit waterschapsbestuur in 1741 in functie was.
- **Wandkaart van de Vijfheerenlanden,**
1741 kaart in 4 bladen, 1 titelblad en 6 wapenbladen
 Fraai ingekleurd (met goud gehoogd).
 leren band
 Afmetingen band: 47 x 33 cm
 Voorheen beschreven als inv.nr. 106 . Aan te vragen als 4.ZHPB4 inv.nr. 50.
 Ingebonden bij inventarisnummer 50 en 76, de kaarten van Rijnland (inv.nr. 50) en de Landen van Woerden (inv.nr. 76) achterin (bladen nrs 35 t/m 43).
 het noorden rechts

De bijbehorende wapens zijn van

- De Vijf Heeren Landen;
- Hendrik Veroom, dijkgraaf, en Abraham van Hoey en Simon Brand, hoogheemraden 's Lands van Arkel;
- Abraham Cleyn, dijkgraaf, en Mr. Paul van Alen, hoogheemraad 's Lands van Hagestein;
- Mr Jacob Pieter Balguerie, dijkgraaf, en Georg Robbert van Croin, hoogheemraad, 's Lands van Everdingen;
- Mr Gerard Callenburgh Baertmans, dijkgraaf, Joan Host en Frederik Kuenen, hoogheemraden van 's Lands van Vianen;
- Testard Jan de Lille, dijkgraaf, en Hendrik Cleyn, hoogheemraad 's Lands van Ter Lede;
- Carel de Lille, hoogheemraad van de heerlijkheid Schoonrewoerd;
- Willem Kelderman, secretaris van de Vijfheerenlanden.

107

Plan voor de aanleg van een rijweg met brug langs de Zederik bij Meerkerk,
[begin 19de eeuw]

1 blad

manuscript, gekleurd
Afmetingen 50 x (48) x 93 (91) cm
Schaal 50 Rijnlandse roeden = 26 cm
het noorden links?

KRIMPENERWAARD**108**

Wandkaart van de Krimpenerwaard,
1706

kaart in 6 bladen met 4 wapenbladen

koperdiepdruk; gemonteerd en geplakt op linnen
Afmetingen 145 x 158 cm
(opgevouwen)
Schaal [circa 1:17.000]

Het Hooge Heemraadschap vande Crimpenre Waard / [oorspronkelijk vervaardigd door Johannes Leupenius in 1681 - 1682 en uitgegeven in 1683], '[...] dezelve kaart overzien, verbeterd en van wapenen verandert in den jare 1696' te 's-Gravenhage bij Elisabet de Jong, Weduwe van Willem van Lind, [opnieuw uitgegeven in 1706]

Literatuur: Hammeleers (1984) p. 59 - 71; Schoute (1980 en 1995)
het noorden linksonder

Dit is de 3de druk van de kaart uit 1706 die voor het eerst werd uitgegeven in 1683. Aan de bovenkant komen naast het wapen van het hoogheemraadschap, de wapens van dijkgraaf en drie hoogheemraden voor, waarmee de kaart is te dateren op 1706. Het betreft dijkgraaf Bruno van der Dussen en de hoogheemraden Johan van Neurenberg, Cornelis van der Hoop en Pieter de Laet. Zes wapens ontbreken. Bij een compleet exemplaar staan er drie in een rand rechts en drie links. Er zijn tot 1818 drie drukken van deze waterschapskaart verschenen; veelal in een oplage van 200 exemplaren.

LOPIKERWAARD**109**

Wandkaart van de Lopikerwaard,
1771 - 1772

3 bladen

(opgevouwen)
gemonteerd en op linnen geplakt, koperdiepdruk
Afmetingen 84 (88) x 166 (162) cm
Schaal 600 Rijnlandse roeden = 16 cm

Generaale land-kaarte van den Loopicker Waard / gemeten en gekarteerd in september en oktober 1771 door de Zeeuwse landmeter D. W. C. Hattinga . 8 januari 1772; [gegraveerd door Barent Bakker te Amsterdam] en Leonard Schenk Jansz., lettergraveur

Literatuur: Aardoom (1993); Hammeleers (1984) p. 174, 175
het noorden rechtsboven

De kaart is gemaakt in opdracht van het Hoogheemraadschap Lekdijk Benedendams. De Lopikerwaard ligt grotendeels in Utrecht en een klein deel in Zuid-Holland .

109A1-109A3 Wandkaart van de Lopikerwaard,

1771 - 1772

3 losse bladen

Afmetingen , elk 103 (84) x 69 (54) cm

Zie inventarisnummer 109

Generaale land-kaart van den Loopicker Waard / gemeten en gekarteerd in september en oktober 1771 door de Zeeuwse landmeter D. W. C. Hattinga . 8 januari 1772; [gegraveerd door Barent Bakker te Amsterdam] en Leonard Schenk Jansz., lettergraveur

109A1 Blad 1

109A2 Blad 2

109A3 Blad 3

ZUID- HOLLANDSE EILANDEN EN WAARDEN

- 110** Goeree-Overflakkee,
1793 1 blad
koperdiepdruk, ingekleurd
Afmetingen 65 (54) x 94 (88) cm
Schaal 1000 Voornse roeden = 7,9 cm
Op de kaart staan afzonderlijk de 'Generale begrooting van alle de polders en jurisdictien [...]' genoteerd. Dit exemplaar bevat aantekeningen in handschrift, nabij Hellevoetsluis , betreffende de verlaten Batterij aan de Quack.
Kaarte van 't Eiland Overflakke en Goedereede [...] / uit bestaande kaarten en eigen waarnemingen samengesteld door de landmeter Anthony van Weel , 1792 en 1793; graveerd door C. van Baarsel uitgegeven door J. Hendriksen
Literatuur: Hamleers (1984) p. 191 - 193
- 111** Goeree-Overflakkee,
1811
Bijgewerkt tot 1811 door Anthony van Weel
Zie inventarisnummer 110
Op de kaart staan afzonderlijk de 'Generale begrooting van alle de polders en jurisdictien [...]' genoteerd. Dit exemplaar bevat aantekeningen in handschrift, nabij Hellevoetsluis , betreffende de verlaten Batterij aan de Quack.
De veranderingen betreffen de polders die sedert 1793 bedijkt zijn. Daarnaast bevat dit exemplaar enige, onleesbare aantekeningen in rode inkt en in potlood (bij de nieuwe polders).
- 112** Goeree-Overflakkee,
1821 1 blad
koperdiepdruk
Afmetingen 30 (26) x 49 (44) cm
Schaal 1000 Voornse roeden = 4,1 cm
Kaart van 't Eiland Overflacque en Goedereede / door Anthonij van Weel tot den jare 1811, 'deze kaart verkleind en vermeerdert tot op den jare 1821, ook met een afstandswijzer van Anth. van Weel D. Z.'; graveerd door L. Schweickhardt.
uitgegeven door J. Hendriksen
Literatuur: Hamleers (1984) p. 193
Zie inventarisnummer 110 en 111
De mededeling 'deze kaart verkleind [...] 1821' enz. is gedrukt op een klein stukje papier en onder het titelcartouche geplakt. Links in kolommen de namen van de verschillende polders en jurisdictiën met hun oppervlakten. Zie ook de twee voorgaande kaarten uit 1793 en 1811.
- 113** Kustgebied bij Goedereede en Stellendam,
[circa 1817] 1 blad
manuscript, spaarzaam ingekleurd
Afmetingen 52 (48) x 145 (141) cm
Schaal 500 ellen = 15,2 cm
Kaart van de situatie der stranden en slikken zoo aan de noord als zuid zyde van de havens van Goedereede en Stellendam waarop peilingen zijn aangetoond op ordinair laag water / [door een anonieme tekenaar, circa 1817]
het noorden linksboven
Op de achterzijde staat vermeld: 'Brussel, 29 sept. 1817 nr 11669'. Met aanduiding van plannen voor aan te leggen rijdsdammen en kribben.
- 114** Goeree-Overflakkee (naar de kadastrale opmeting),

1835

1 deel

Afmetingen atlas 54 x 40 cm, kaarten 54 x 75 cm met 1 titelblad, 2 bladzijden toelichting, 1 bladwijzer en 13 kaarten (54 x 75 cm)

steendruk, spaarzaam met de hand ingekleurd

Schaal overzichtskaart 1:50.000, overige kaarten schaal 1:10.000

Het bijbehorende, gebonden register ontbreekt.

Atlas van het eiland Goedereede en Overflakkee, bevattende de kaarten van de gemeenten Ouddorp, Goedereede, Stellendam, Onwaard, Roxenisse, Melissant, Dirksland, Herkingen, Sommelsdijk, Middelharnis, Stad, Nieuwe Tonge, Oude Tonge, Den Bommel en Ooltgensplaat / overeenkomstig de kadastrale kaarten, vervaardigd door J. H. Kips, ingenieur-verificateur van het Kadaster des Rijks en [...] in de provincie Zuid-Holland

J. Kips, J. H. Zoon 's-Gravenhage, 1835

Literatuur: Hameleers (1984) p. 118 - 122; Koeman (1983) p. 142, 145.

115.0-115.XVII**Kaartboek van Voorne, Goeree en Overflakkee,****1695 - 1701**koperdiepdruk

Afmetingen elk blad ongeveer 50 to 53 x 71 tot 75 cm

Schaal overzichtskaarten gemiddeld [circa 1:19.000 tot 1:30.00], detailkaarten gemiddeld [circa 1:3000 tot 11.000]

Voorne, Caert-boeck van alle de dorpen, en polders gelegen inden Lande van Oost ende West Voorne, mitsgaders Over Flacqueê ressorteerende onder 't Comptoir der Verpondingen 's Lands van Voorne / in kaart gebracht door Heyman van (der) Dijk k [tussen 1695 - 1701]; de kaarten gegraveerd door J. Stemmers; de decoraties ontworpen door A. Steyaart en geëtst door Jan Luiken, het titelblad is van de hand van de etser-graveur Romein de Hooghe, 1701

Literatuur: Hameleers (1984) p. 278 - 316

Incompleet; zie voor een ander exemplaar 4.AANW inventarisnummer 719

wisselende noordrichting

32 kaartbladen en 1 titelblad

Inhoud

- titelblad (in tweevoud aanwezig)
- kaarten (originele nummer staat rechtsboven)
 - I. 'Generale caarte vanden Lande van Voorne aan de oost zyde van Flacquee' (= de overzichtskaart van Voorne, Schaal [circa 1:22.000])
 - II. (ontbreekt)
 - III. 'polder van Ruggie', 1696
 - IV. 'polders van Klein Oosterland en Kley-burgh'
 - V. 'polders van Oud en Nieuw Roc-anje'
 - VI. 'polder vanden Nieuwen Hoorn', 1695
 - VII. 'polder van de Nieuwe-Goote', 1696
 - VIII. 'vier polders', 1696
 - IX. 'polder van Nieuw-Helle-Voet'
 - X. 'geinundeerde Weer-gors en 't Fort van Helle-voet-sluys'
 - XI. 'Heerlycheyt van Naters ende Pancras Gors'
 - XII. 'Ste. Anna Polder einde 't Schape Gors'
 - XIII. 'Sint Cornelispolder ander De Quack'
 - XIV. 'Ambachtsheerlykheyt vande Oude en Nieuwe Streuyt'
 - XV. 'Ambachtsheerlykheyt van den Ouden Hoorn'
 - XVI. 'polder van Swarte-Waal', 1697
 - XVII. 'Stede en vrye heerlykheyt van Heenvliet' (afwijkende afmeting: 54 (50) x 95 (87) cm)
 - A. 'Generale caarte ende afbeeldine vanden Eylande van West Voorn' (= de overzichtskaart van het eiland Goeree, Schaal [circa 1:19.000])
 - B. 'Stadt Goedereede en haar onderhoorende polders'
 - C. 'Oude Land van Diepen Dorst' (in 6-voud aanwezig)
 - D. 'Oude en Nieuwe Landt in West Voorn'
 - E. 'polder vanden Ouden Oost Dyck in West Voorn'
 - F. 'West Nieuwe Lant in West Voorne', 1696
 1. 'Generale caarte vanden Lande van Voorne inden Lande van Over Flacquee' (= de overzichtskaart deel van Overflakkee, schaal [circa 1:30.000])
 2. 'Ambachtsheerlykheyt van Dirckx Landt'
 3. 'Oude Tonge in de heerlykheyt van Grysoort'
 4. 'Nieuwe Tonge in de heerlykheyt ende Lande van Grysoort'

5. 'Generale caarte vande gansche Heerlykheyt ende jurisdictie van Grysoort' (= de overzichtskaart deel van Overflakke, schaal [circa 1:20.000])
6. 'polders van Out en Nieuw Herckingen'
7. 'Heerlykheyt van Melis Sant', 1696
8. 'polder van Rockxsennisse', 1696
9. 'polders van onwaart en AertsDyckwal'
10. (ontbreekt)
11. 'polder van Oost Voorn'

Vervaardigd ingevolge het besluit van de Breede Geërfden van 7 juni 1695 ten behoeve van grondboekhouding en administratie van de waterschapsbelasting. In de diverse kavels op de detailkaarten is de oppervlakte vermeld. De aanduiding 'Caert-boek' in de titel wijst er op dat deze serie kaarten - in drie groepen verdeeld - waren bestemd om samen te binden. De kaarten, die bedoeld waren als hulpmiddel bij de omslagheffing, zijn buitengewoon fraai vormgegeven. Dit 'kaartboek van Voorne' heeft vooral naam gekregen vanwege de prachtige decoraties - o.a. de agrarische bedrijvigheid betreffen - die er op voorkomen en het schitterende titelblad (met daarin de wapens van de regenten) van de bekende graveur en etser Romein de Hooghe.
(Let op: C27c - 2 t/m 6 zijn 19de-eeuwse afdrucken van de oude koperplaat)

115.0	Titelblad
115.0A	Titelblad (2e exemplaar)
115.I	Blad I
115.II	Blad II
115.III	Blad III
115.IV	Blad IV
115.V	Blad V
115.VI	Blad VI
115.VII	Blad VII
115.VIII	Blad VIII
115.IX	Blad IX
115.X	Blad X
115.XI	Blad XI
115.XII	Blad XII
115.XIII	Blad XIII
115.XIV	Blad XIV
115.XV	Blad XV
115.XVI	Blad XVI
115.XVII	Blad XVII
115.1	Blad 1
115.2	Blad 2
115.3	Blad 3
115.4	Blad 4
115.5	Blad 5
115.6	Blad 6
115.7	Blad 7
115.8	Blad 8
115.9	Blad 9
115.A	Blad A
115.B	Blad B
115.C1	Blad C
115.C2	Blad C (19e eeuwse afdruk - 1e exemplaar)
115.C3	Blad C (19e eeuwse afdruk - 2e exemplaar)
115.C4	Blad C (19e eeuwse afdruk - 3e exemplaar)
115.C5	Blad C (19e eeuwse afdruk - 4e exemplaar)
115.C6	Blad C (19e eeuwse afdruk - 5e exemplaar)
115.D	Blad D
115.E	Blad E
115.F	Blad F

- 116** **Hoekse Waard (naar de kadastrale opmeting),**
1835 1 deel
 Afmetingen (54 x 40 cm)
 steendruk, spaarzaam met de hand ingekleurd
 Atlas van den Hoekschen Waard, bevattende de kaarten van de gemeenten Goudswaard , Piershil ,
 Nieuw-Beijerland , Zuid-Beijerland , Oud-Beijerland , Goidschalxoord , Heineoord , Mijnsheerenland
 van Moerkerken , Westmaas , Klaaswaal , Numansdorp , Puttershoek , Maasdam , 's Gravendeel ,
 Strijen , Strijensche-Sas / overeenkomstig de kadastrale kaarten, vervaardigd door J. H. Kips ,
 ingenieur-ferificateur van het Kadaster des Rijks en [...] in Zuid-Holland
 J. Kips, J. H. Zoon, 's-Gravenhage 1835
 Literatuur: Hameleers (1984) p.140 - 145; Koeman (1983) p. 142, 145 .
 1 titelblad, 2 bladzijden tekst, 1 bladwijzer en 17 kaarten (53 x 74 cm) - overzichtskaart schaal
 1:50.000, overige kaarten schaal 1:10.000;
 Het bijbehorende, gebonden register ontbreekt.
 (atlas)
- 117** **Hoekse Waard (naar de kadastrale opmeting),**
1 deel
 Zie inventarisnummer 116
- 118** **Wandkaart van Putten,**
1700 - 1701 4 bladen
 (opgevouwen)
 met enkele decoratiebladen
 (inclusief de randdecoratie): koperdiepdruk
 Afmetingen 123 x 144 cm.
 Schaal [circa 1:8000]
 Caerte van den Ring van Putten / oorspronkelijk gekarteerd door de landmeter Daniël Schellinx in
 1617, verkleind in kaart gebracht door de landmeter Bernard de Roij in 1700: gegraveerd door
 G[erard] Hoet en G. Van der Gouwen
 Literatuur: Donkersloot-de Vrij (1981) p. 88 nr 280; Hameleers (1984) p. 208 - 209
 het noorden rechtsonder
 De kaart is gemaakt in opdracht van het bestuur van het hoogheemraadschap en diende voor de
 omslagheffing. De kavels bevatten letters en oppervlakte-aanduiding. Er verschenen drie drukken,
 respectievelijk in 1701, 1738 en 1774, waarbij wijzigingen werden aangebracht. Het is (nog) niet uit te
 maken van welke druk het bovenbeschreven exemplaar is. De wapens die op dit exemplaar
 voorkomen wijken af van die, genoemd door Hameleers. De wapens zijn van Dirk Bouwens
 (opperdijkgraaf), Carel Willem Hogerwaard (secretaris) en de hoogheemraden Joh, van der Zwaag,
 Hendrik Hoogendyck, Jan Jaco Villerius, Dammis Hoogendyck en Paulus Gevers.
- 119.1-119.8** **kaart in 8 bladen Rozenburg,**
1727 koperdiepdruk
 Afmetingen 8 bladen circa 56 (49) x 66 (56) cm (gemonteerde kaart 97 x 224 cm)
 Schaal 200 Voornse roeden = 19,5 cm
 Kaarte ende metinge [...] van den eijlande Oudt en Nieuw Roosenburg , Blankenburg , Ruige en
 Lange Plaat gelegen in de Reviere de Maase [...] / door de landmeters Willem van Swieten en
 Johannes Sandifort , 24 maart 1727
 's-Gravenhage, bij Jacobus de Jongh, kaartverkoper [1727]
 Nationaal Archief (archieff Hof van Holland 226 J 22 - 313)
 Literatuur: Van den Brink (1998). p. 165; Donkersloot-de Vrij (1981) p. 84 nr 243; Hameleers (1984) p.
 213 - 214
 het noorden linksboven
 De kaart is gemaakt in opdracht van de Staten van Holland en West-Friesland in verband met de
 verkoping van de domeinen. De weergegeven percelen zijn voorzien van cijfers die corresponderen
 met de lijst die bewaard wordt op het
- 119.1** Blad 1
119.2 Blad 2
119.3 Blad 3
119.4 Blad 4
119.5 Blad 5
119.6 Blad 6

	119.7	Blad 7	
	119.8	Blad 8	
120.1-120.8	Rozenburg, Zie inventarisnummer 119		
	120.1	Blad 1	
	120.2	Blad 2	
	120.3	Blad 3	
	120.4	Blad 4	
	120.5	Blad 5	
	120.6	Blad 6	
	120.7	Blad 7	
	120.8	Blad 8	
121	IJsselmonde, 1812 manuscript, spaarzaam ingekleurd Afmetingen 58 (49) x 84 (72) cm Zie inventarisnummer 119 Kaart van het eiland IJsselmonde departement der Monden van de Maas / op de helft vergroot door de 'géomètre' R. P. Van Alderwerelt , 1812		1 blad
122	Westelijk deel van IJsselmonde, 1812 manuscript, spaarzaam ingekleurd Afmetingen 45 (40) x 59 (54) cm 't Gemeene Land van Portegaal (titel op achterzijde) / gekopieerd door de 'géomètre' R. P. Van Alderwerelt , 1812 Zie inventarisnummer 121 Rechtsonder een lijstje met namen van polders en hun oppervlakte.		1 blad

III WATERLOPEN EN WATERKERINGEN

In deze rubriek komt bij de kaartbeschrijvingen dikwijls de vermelding voor: 'behoort bij de resolutie van ...'. Dit heeft betrekking op de resoluties van de Staten van Holland en West-Friesland. (zie ook kaart nr 40 - 45, 63 - 65, 67, 87 - 90)

RIVIEREN

ALGEMEEN

- 123** De rivieren in Midden-Nederland, 1749 1 blad
 koperdiepdruk, gedeeltelijk ingekleurd
 Afmetingen 30 (27) x 48 (46) cm
 Schaal 5 Franse mijlen = 8 cm (circa 1:330.000)
 Met een groene kleur zijn overstroomde gebieden onder andere ten oosten van de lijn Arnhem - Nijmegen, Bommelerwaard en Land van Maas en Waal aangeduid. Dit betreft waarschijnlijk rivieroverstromingen van na 1750.
 Kaart van den loop der rivieren de Rhyn, de Maas, de Waal, de Merwe, en de Lek, door de provincien van Gelderland, Holland en Utrecht / getekend door de landmeter C. Velsen - Isaac Tirion, Amsterdam [1749]
 Literatuur: Van den Brink (1998) p. 176, 177
- 124.1-124.4** De rivieren in Midden-Nederland, 1815 4 bladen
 steendruk, met de hand ingekleurd
 Afmetingen 4 bladen 69 (53) x 101 (81) cm, (gemonteerde kaart: 105 x 163 cm)
 Schaal 7000 Rijnlandse roeden = 22 cm
 Waterstaatkundige kaart der hoofdrievieren in de Noordelijke provincien van het Koninkrijk der Nederlanden van den onverdeelden Boven Rijn tot in de Noord en Zuider Zeeën ter verklaring van de overlaten, zoo der afleidings en militaire inundatie sluizen, als betrekkelijk de overlaten, door de Landen van Altena / door de staatsraad inspectuer-generaal van de Waterstaat en de publieke werken J. Blanken Jansz., 1815; lithografie door Houtman te Utrecht
 kaart in 4 bladen
 Linksboven is ruimte gelaten - vermoedelijk - voor een legenda, die hier ontbreekt. In West-Nederland zijn de drooggelegde polders met jaartal, oppervlakte en liging t.o.v. Amsterdams Peil (AP), apart onderscheiden.
- 124.1** Blad 1
 - 124.2** Blad 2
 - 124.3** Blad 3
 - 124.4** Blad 4
- 125.0-125.9** Plannen voor riviercorrecties in Midden-Nederland, 1825 - 1828 28 bladen
 Afmetingen (51 x 68 cm)
 steendruk
 Bladen van verschillende afmetingen (meestal circa 60 x 90 cm)
 Schalen 1:10.000, 1:20.000, 1:50.000, 1:100.000 en 1:200.000
 Atlas der kaarten en profielen behoorende tot het rapport der Commissie over de beste river-afleidingen van 13 september 1825 / getekend en gegraveerd door L. A. Paulmier en A. Onties; op last des konings onder directie van de kolonel-directeur der Militaire Verkenningen J. E. Van Gorkum gedrukt in 1827 en 1828
 Literatuur: Koeman (1963) p. 105 nr 149
 noordrichting wisselt
 27 bladen (= 10 kaarten en 2 bladen met profielen) en 1 titelblad
- Inhoud (overgenomen van het titelblad)**
- A. Kaart van een gedeelte van den Boven rhijn en IJssel tot Deventer (2 bladen)
 - B. Kaart van de rivier den IJssel van Deventer tot aan de Zuiderzee (3 bladen)
 - C. Kaart van een gedeelte van het Polder district van Maas en Waal enz. (1 blad)
 - D. Kaart van de situatie der Grebbe linie (3 bladen)
 - E. Kaart van een gedeelte van het oude en nieuwe Land van Altena (1 blad)
 - F. Profied der waterpassing in den Overlaat door het Land van Altena (1 blad)

- G. Profilen der Overlaat kade van het Land van Altena (1 blad)
- H. Kaart van het ontwerp ter vorming van een nieuwe Merwede (2 bladen)
- I. Kaart der situatie van het terrein van Kuik langs Grave tot 's Hertogenbosch (4 bladen)
- J. Kaart van het terrein tusschen 's Hertogenbosch en het Bergsche veld (4 bladen)
- K. Kaart tot opheldering van een sijsteema van overlaatswijze af en inleidingen (2 bladen)
- L. Algemene Kaart der ontwerpen (1 blad)

De kaarten zijn in plano, maar kennelijk oorspronkelijk bedoeld om gevouwen in een atlas op te bergen. Kaart M geeft het overzicht van alle plannen.

125.0	Blad o, Algemeene kaart
125.00	Blad oo, Inhoudsopgave
125.1	Blad 1
125.2	Blad 2
125.3	Blad 3
125.4	Blad 4
125.5	Blad 5
125.6	Blad 6
125.7	Blad 7
125.8	Blad 8
125.9	Blad 9
125.10	Blad 10
125.11	Blad 11
125.12	Blad 12
125.13	Blad 13
125.14	Blad 14
125.15	Blad 15
125.16	Blad 16
125.17	Blad 17
125.18	Blad 18
125.19	Blad 19
125.20	Blad 20
125.21	Blad 21
125.22	Blad 22
125.23	Blad 23
125.24	Blad 24
125.25	Blad 25
125.26	Blad 26

- 126.1-126.9** Het stroomgebied van de rivieren in Midden-Nederland en het Duitse achterland, 1832
33 kaartbladen, 1 titelblad en 1 blad technische tekeningen
dubbelzijdig bedrukt: koperdiepdruk
Afmetingen meestal circa 52 x 70 cm
Schaalaanduiding ontbreekt meestal
De atlas is door de gepensioneerde militair-ingenieur en waterbouwkundige Ritter von Wiebeking (geboren in 1762) opgedragen aan de Prins van Oranje, generaal-veldmaarschalk van de legers van de koning van Nederland. Von Wiebekings vroegere functies, onderscheidingen, lidmaatschappen van diverse geleerde genootschappen enz. worden breeduit opgesomd op het titelblad. Van de 33 kaarten in de atlas hebben 24 betrekking op Nederland en 9 op Duitsland. Het tweezijdig bedrukte blad met technische tekeningen heeft betrekking op waterbouwwerken o.a. molens. Voor wat betreft het Nederlandse deel van de atlas zijn de kaarten gemaakt op basis van de toen veelal reeds verouderde kaarten van waterschappen, provincies en rivieren, van o.a. Bolstra, Beyerinck, Conrad en Engelman. Kortom het betreft compilatiewerk uitgevoerd door een aantal graveurs onder leiding van Von Wiebeking. De nummering (door Von Wiebeking?) op de kaarten aangebracht in 'Sectio'. 'Tab.' Met Romeinse cijfers rechtsboven en soms met gewone cijfers midden boven is uitermate verwarrend en onsystematisch. Er is eigenlijk nauwelijks een logisch systeem van nummering aan te brengen; een inhoudsopgave ontbreekt. Niettegenstaande Koemans lovende woorden over de uniforme kartografische weergave zijn er grote vraagtekens te plaatsen bij Von Wiebekings werkwijze. De betrouwbaarheid van de kaarten - met betrekking tot de situatie in 1832 - is twijfelachtig.

Atlas enthaltend drey und dreyssig hydrographisch-topographische karten von dem groesten Theil des schiffbaren Rheins und allen seinen aesten bis in das Meer und bis in die Suder-See , wie auch von der Maas stromabwaerts Boxmeer , und eindlich von den Gegenden laengs diesen Fluessen bis an das Meer und bis an die Suder-See (titel ook in het Frans) / gegraveerd o.a. door J. C. Echard (te Darmstadt), Georg Mayr, F. Von Harscher en Roeder; [samengesteld] en uitgegeven door Ritter [K. F.] von WiebekingMünchen, 1832

Literatuur: Koeman (1983) p. 176 - 180.

126.1	Blad 1
126.2	Blad 2
126.3	Blad 3
126.4	Blad 4
126.5	Blad 5
126.6	Blad 6
126.7	Blad 7
126.8	Blad 8
126.9	Blad 9
126.10	Blad 10
126.11	Blad 11
126.12	Blad 12
126.13	Blad 13
126.14	Blad 14
126.15	Blad 15
126.16	Blad 16
126.17	Blad 17
126.18	Blad 18
126.19	Blad 19
126.20	Blad 20
126.21	Blad 21
126.22	Blad 22
126.23	Blad 23
126.24	Blad 24
126.25	Blad 25
126.26	Blad 26
126.27	Blad 27
126.28	Blad 28
126.29	Blad 29
126.30	Blad 30
126.31	Blad 31
126.32	Blad 32
126.33	Blad 33
126.34	Blad 34
126.35	Blad 35

127.0-127SUP2

Boven-Rijn, Waal, Merwede, Oude en deel Nieuwe Maas, Dordtse Kil,
[1835/1836] kaart in 23 bladen (waarvan 3 supplementbladen), 1 titelblad

steendruk

Afmetingen de meeste bladen circa 62 x 98 cm, supplementsbladen met kleinere afmeting (circa 52 x 68 cm)

Schaal 1:10.000

Gemaakt op last van de minister van Binnenlandse Zaken. Aanwezig zijn: het titelblad, bladen 1 t/m 16 en de 3 supplementbladen (het westelijke gedeelte van de rivierkartering ontbreekt, zijnde de nrs. 17 - 20); de nummers staan linksboven buiten het kader. Op het titelblad staat een bladwijzerkaart waarop de deelbladen met hun nummers staan aangegeven. Op enkele bladen komt de mededeling voor dat de oevermetingen en peilingen zijn gedaan in 1830, 1831 en 1832. Vergelijk de soortgelijke serie rivierkaarten nr 128. Volgens Koeman: 'een van de mooiste documenten van de oude geografische gesteldheid van het land langs de rivieren in de eerste helft van de 19de eeuw'

Kaart van de rivieren de Boven Rijn, de Waal, de Merwede, de Oude en een deel van de Nieuwe Maas van Lobith tot Brielle [...] de Dordsche Kil / vervaardigd onder de directie van de hoofd-ingenieur bij de Algemene Dienst van de Waterstraat B. H. Goudriaan, 1830 - [1835]; gedrukt in de drukkerij van het bureau van de directie der Militaire Verkenningen, [1835 - 1836]

Literatuur: Koeman (1963) p. 61, 77 - 82 en (1983) p. 180 - 181.

- 127.0** Overzichtsblad
- 127.1** Blad 1
- 127.2** Blad 2
- 127.2SUP** Supplementair blad bij blad 2
- 127.3** Blad 3
- 127.4** Blad 4
- 127.5** Blad 5
- 127.6** Blad 6
- 127.7** Blad 7
- 127.8** Blad 8
- 127.9** Blad 9
- 127.10** Blad 10
- 127.11** Blad 11
- 127.12** Blad 12
- 127.13** Blad 13
- 127.14** Blad 14
- 127.15** Blad 15
- 127.16** Blad 16
- 127SUP1** Supplementair blad 1
- 127SUP2** Supplementair blad 2

128

Rijn, Lek en Nieuwe Maas van Lobith tot Den Briel,
1833 - 1842 kaart in 23 bladen (waarvan 3 supplementsbladen), 1 titelblad
steendruk

Afmetingen meeste bladen circa 61 x 98 cm, supplementsbladen circa 43 x 59 cm

Schaal 1:10.000

Gemaakt op last van de minister van Binnenlandse Zaken. Op enkele bladen wordt vermeld dat de oevermetingen en peilingen zijn gedaan in 1833, 1834, 1836, 1837 en 1839. Op het titelblad staat een bladwijzerkaart waarop de deelbladen met hun kaartnummers voorkomen. Aanwezig zijn: titelblad, supplementsblad 8 en blad 10, 12, 14, 15, 17 (het westelijke en oostelijke gedeelte van de rivierkartering ontbreekt, zijnde de nrs 1 - 8 en 18 - 20). Vergelijk de soortgelijke serie rivierkaarten nr 127 en de daar genoemde literatuur.

Kaart van de rivieren de Boven en Neder-Rijn, De Lek en de Nieuwe Maas, van Lobith tot Brielle [...] / vervaardigd onder directie van de hoofd-ingenieur bij de Algemene Dienst van den Waterstaat, B. H. Goudriaan; gedrukt bij het Topographisch Bureau van het Departement van Oorlog, [1833 - 1842]

- 128.0** Overzichtsblad
- 128.8SUP** Supplementair blad bij blad 8
- 128.9** Blad 9
- 128.10** Blad 10
- 128.11** Blad 11
- 128.12** Blad 12
- 128.13** Blad 13
- 128.14** Blad 14
- 128.15** Blad 15
- 128.16** Blad 16

LEK**129.1-129.7**

De Lek met aangrenzend gebied van Honswijk tot iets voorbij de samenvloeiing met Maas en Merwede,
1751 - 1764 kaart in 7 bladen

koperdiepdruk

Afmetingen elk blad circa 54 (49) x 77 (64) cm

Schaal 900 Rijnlandse roeden = 34,2 cm

Kaart van de rivier de Lek van Krimpen tot het Hagesteinsche Schoor / door Melchior Bolstra [met assistentie van Dirk Klinkenberg], 1751 - 1752 en vervolgens aangevuld in 1764; [gegraveerd in het atelier van Isaac Tirion]

Literatuur: Van de Brink (1998). p. 116 - 121 en 185; Koeman (1963) p. 77 - 82

Vervaardigd in opdracht van de Gecommitteerde Raden van de Staten van Holland en West-Friesland. Op kaartblad 1 is op dit exemplaar met de hand (in de kleur blauw en geel) een plan aangegeven voor een nieuw boezemkanaal bij Kinderdijk in de Alblasserwaard (uitmondend in de Lek).

blad 4 ontbreekt; blad 7 in tweevoud aanwezig

- 129.1** Blad 1
- 129.2** Blad 2
- 129.3** Blad 3
- 129.4** Blad 5
- 129.5** Blad 6
- 129.6** Blad 7 - eerste exemplaar
- 129.7** Blad 7 - tweede exemplaar

LINGE

- 130.1-130.2** De Linge van Gorkum tot Asperen,
1753 1 kaartblad, 1 blad met profielen (33 x 99 cm), in duplo aanwezig

koperdiepdruk

Afmetingen (54 (33) x 148 (132) cm)

Schaal 400 Rijnlandse roeden = 15,3 cm

Gemeeten kaart van het benedenste gedeelte van de rivier de Linge van Gorinchem tot boven Asperen, behorende tot het project ter ontlasting van de te veel bezwaarde Leck [...] / gemeten en gekarteerd door de Rijnlandse landmeter Melchior Bolstra, 1753; [gegraveerd in het atelier van Isaac Tirion]

[Den Haag, Landsdrukkerij, 1754]

Literatuur: Van de Brink (1998) p. 132 e.v., 175, 176.

het noorden rechtsboven

Behoort bij de resolutie van 9 april 1754. In rechterbovenhoek staat: 'Nr 3 Vervolg op den overlaat'.

Diverse plannen voor dijkverleggingen en doorgravingen zijn aangegeven in de kaart.

- 130.1** Blad 1
- 130.2** Blad 2

- 131** Overstroomde gebieden aan weerszijden van de Linge, tussen Culemborg, Tricht en Gorkum,

begin 19de eeuw manuscript, gekleurd

Afmetingen 63 (61) x 120 (119) cm

Schaal 1000 Rijnlandse roeden = 18,5 cm

Anoniem, [na 1814]

het noorden rechtsboven, 1 blad

Het overstroomde gebied is in blauwe kleur aangegeven. Jaartallen (meestal 1809) zijn geschreven bij de diverse overlagen.

MAAS

- 132** De Maas bij Aalst en Nederhemert,
1790 1 blad

manuscript ingekleurd

Afmetingen 44 (39) x 109 (97) cm

Schaal 100 Rijnlandse roeden = 15,2 cm

Caerte van de rivier de Maas met bijde hare oevers; beginnende boven de Neederhemertse krib tot beneden bij die plaat van de Graaflijkheid van Holland etc. / opgemeten en in kaart gebracht door M. D. Jongh, J. Criellardt en J. Engelman, augustus en september 1790

het noorden rechtsonder

Vervaardigd in opdracht van het Hoog Maasdijk College van de stad Heusden. Met aanduiding van de aan te leggen kribben.

- 133** **De Nieuwe Maas tussen IJsselmonde en Rotterdam,**
1770 - 1772koperdiepdruk
Afmetingen 49 (31) x 69 (61) cm
Schaal 400 Rijnlandse roeden = 15 cm
Behoort bij de resolutie van 30 aug. 1771. Met aanduiding van plannen voor de aanleg van drie dammen.
Literatuur: Van den Brink (1998) p. 147, 191.
Kaart van de Merwede of Nieuwe Maas , van den Yssel tot Rotterdam [...] / door Melchior Bolstra , 1770 - 1771; gegraveerd door Leonard Schenk Jansz., 1772
[Den Haag, Landsdrukkerij, 1772]
het noorden is linksboven
1 blad
- 134** **De Nieuwe Maas tussen Rotterdam en Schiedam,**
1772 1 blad
koperdiepdruk
Afmetingen 65 (31) x 84 (71) cm
Schaal 350 Rijnlandse roeden = 13,3 cm
Behoort bij de resolutie van 20 dec. 1771. Met aanduiding van aan te leggen kribben ter verbetering van het vaarwater op Delfshaven.
Kaart van de Merwede of Nieuwe Maas van Rotterdam tot Schiedam [...] / [getekend door Melchior Bolstra]; gegraveerd door L. Schenk Jansz. 1772
[Den Haag, Landsdrukkerij, 1772]
Literatuur: Van den Brink (1998) p. 146, 193.
- 135** **De Nieuwe Maas bij Rotterdam,**
1834 1 blad
manuscript, gekleurd
Afmetingen 66 x 100 cm
Schaal 1:5000
Behoort bij het rapport van de hoofd-ingenieur van de Waterstaat in de provincie Zuid-Holland d.d. 30 aug 1834 nr 791. Met aanduiding van de aan te leggen dijken en op te hogen gronden enz.
Kaart van de rivier de Maas voor Rotterdam ter verklaring van het ontwerp tot indijking en vergrooiting dier stad / door de ingenieurs van Waterstaat J. W. Conrad en M. G. Beijerinck , Rotterdam, aug. 1834
- 136** **De Oude Maas bij de Zwijndrechtse Waard,**
1771 - 1772 1 blad
koperdiepdruk
Afmetingen 65 (31) x 96 (89) cm
Schaal 300 Rijnlandse roeden = 22,6 cm
Behoort bij de resolutie van 20 aug. 1771. Met aanduiding van drie aan te leggen kribben.
Kaart van de Oude Maas omtrent de Lint en Krabbe [...] / door Melchior Bolstra , aug. 1771; gegraveerd door L. Schenk Jansz., 1772
[Den Haag, Landsdrukkerij, 1772]
Literatuur: Van den Brink (1998) p. 145, 191.
- 137** **De Oude Maas bij de Zwijndrechtse Waard, 1789**
1 blad
koperdiepdruk
Afmetingen 67 (32) x 98 (89) cm
Schaal 300 Rijnlandse roeden = 22,5 cm
Vervaardigd in opdracht van inspecteur-generaal C. Brunings. Met aanduiding van aan te leggen kribben. Behoort bij de resolutie van 20 aug. 1788 fol. 75 Vso c.
Kaart van het rivier-vak op de Oude Maas , genaamd De Lint , benevens de mond der Krabbe [...] / grotendeels gekopieerd uit de kaart van M. Bolstra van 1771 en aangevuld met assistentie van Cornelis Verhey Bast door Jacob Engelman, Den Haag, 12 aug. 1788; gegraveerd door Leonard Schenk Jansz., 1789
[Den Haag, Landsdrukkerij, 1789]

Literatuur: Van den Brink (1998) p. 145, 201.

- 138** De Maasdijk bij Hedikhuizen en omgeving
[1741] 1 blad
manuscript
Afmetingen 30 (29) x 92 (88) cm
Schaal 400 Rijnlandse roeden = 14 cm
Kaarte van den hogen Maasdijk boven de stad Heusden tusschen het dorp Hedikhuizen en het Verger Eind , bij en omtrend den doorbraak van den 24 december 1740 / auteur onbekend, [1741]
Manuscript, zie kladversie inventarisnummer 139
het noorden is linksboven
Rechts naast de kaart een profiel van de dijk bij de doorbraak en een kaartje van het onstane wiel.
- 139** De Maasdijk bij Hedikhuizen (kladversie van inventarisnummer 139)
Afmetingen 32 x 60 cm
- 140** De Maasdijk bij Hedikhuizen en omgeving
[eind 18de eeuw]manuscript
Afmetingen 43 (25) x 56 (42) cm
het noorden linksboven
- 141** De Maasdijk bij Doeveren,
[1741] 1 blad
manuscript
Afmetingen 21 x 33 cm
Schaal 40 Rijnlandse roeden = 9,2 cm
Bij het sumiere kartografische deel, is ook het profiel van de ten dele verwoeste dijk getekend, waarbij de aanduiding: 'hoogte van het water op den 16 maart' 1741.
Aftekening van den weggespoelde zeedijk bij de Otheusdenze watermolens / zonder auteursnaam, [1741]
- 142** Dijken van de Maas bij Dussen e.o.,
[begin 19de eeuw]manuscript
Afmetingen 82 x 53 cm
Schaalstok ontbreekt
5 kaartjes van verschillende afmetingen op 1 blad
A Teekeningen van de hulpgaten in de bandijken der Landen van Oud-Dussen mitsgaders van Oud-Althanae [...], B Teekeningen van de hulpgaten van de buitendijken van Nieuw-Dussen , mitsgaders Nieuw-Althana [...] / auteur onbekend, [na 3 febr 1798]
- MERWEDE**
- 143** Merwede ter hoogte van Hardinxveld-Giessendam,
1726 1 blad
koperdiepdruk
Afmetingen 34 (26) x 92 (80) cm
Schaal 400 Zuid-Hollandse roeden = 16 cm
Kaerte van de riviere de Merwede , van boven Hardincxvelt af tot beneden de Basse kille toe [...] / getekend door de landmeter Abel de Vries , 29 juni 1726
[Den Haag, Landsdrukkerij. 1726]
Literatuur: Van den Brink (1998) p. 46 e.v., 164.
het noorden onder
Linksboven in potlood: Resolutie van 15 aug. 1726. Met aanduiding van drie aan te leggen dammen.
- 144** De Merwede van Gorkum tot Dordrecht, met Biesbos en Eiland van Dordrecht,
1729 - 1730 1 blad
koperdiepdruk
Afmetingen 58 x (53) x 69 (63) cm
Schaal [circa 1:53.000]
De kaart draagt linksboven nr 3. Onder de kaart komen aan aantal profielen en grafieken voor (nr 2).
De kaders op de rechter helft van de kaart verwijzen naar kaart nr 145 en 146.

Caarte ofte Afteekening van de rivier de Merwede van Gorkum af benedenwaarts etc. / [door Nicolaas Cruquius], 1729 - 1730; [gegraveerd door David Coster, geletterd door Claas Kondet?] [Den Haag, Landsdrukkerij]
Literatuur: Van den Brink (1998) 53 e.v., 165; Donkersloot-de Vrij (1981) p. 100 nr 390; Koeman (1983) p. 171 - 174.

- 144A** De Merwede van Gorkum tot Dordrecht, met Biesbos en Eiland van Dordrecht
Zie inventarisnummer 144
- 145** De Merwede ter hoogte van Hardinxveld en omgeving
[1729 - 1730] 1 blad
koperdiepdruk
Afmetingen 59 (53) x 69 (64) cm
Schaal 1:10.000
Deze kaart, zeer bekend bij kaarthistorici vanwege het feit dat voor het eerst op systematische wijze dieptelijnen zijn toegepast, vormt met bovenstaande en onderstaande kaart één geheel. Zie ook de kopie van Bolstra (kaart nr 148).
De rivier de Merwede van omtrent de Steenen-hoek , oostwaards op tot verbij het dorp van Sleeuwijk , met den ouden Wiel en de Killen die uit de selve na den Bies-bos afloopen etc. / [Nicolaas Cruquius , 1729 - 1730]
Literatuur: Van den Brink (1998) 53 e.v., 165; Donkersloot-de Vrij (1981) p. 100 nr 390; Koeman (1983) p. 171 - 174.
- 145A** De Merwede ter hoogte van Hardinxveld en omgeving
Zie inventarisnummer 145
- 146** De Merwede ter hoogte van Gorkum en omgeving
[1729 - 1730] 1 blad
koperdiepdruk
Afmetingen 60 (54) x 71 (64) cm
Schaal 1:10.000
Zie de opmerkingen bij de twee voorgaande kaarten.
De rivier de Merwede , van even boven het dorp Sleeuwijk oostwaards op, verbij Gorinchem en de mond van de Linge tot an dsselvsbeginself; namelijk de rivieren de Waal en de Maas bij Woudrichem en Loevesteyn etc. [Nicolaas Cruquius , 1729 - 1730]
- 147** De Merwede ter hoogte van Gorkum en omgeving
zie inventarisnummer 146
- 148** Merwede van begin tot even voorbij Hardinxveld,
1729 (1745) 1 blad
koperdiepdruk
Afmetingen 49 (44) x 65 (62) cm
Schaal 1000 Rijnlandse roeden = 18,9 cm
Kaart van een gedeelte der rivier de Merwede van des-selvs begin (als de samenkomst van Waal en Maas) tot beneden Hardinksveld , met de oude Wiel en Killen / gekopieerd uit de kaart van Nicolaas Cruquius, 1729 door Melchior Bolstra ; [gegraveerd door David Coster, geletterd door Jan van Jagen] [Den Haag, Landsdrukkerij, 1745]
Literatuur: Van den Brink (1998), p. 75 e.v., 169 nr 22.6; Donkersloot-de Vrij (1981) p. 100 nr 390.
het noorden linksboven
Zie de originele kaarten (nr 144 en 145), die Bolstra gebruikte en het overzichtsblad van zijn kaart nr 149.
- 148A** Merwede van begin tot even voorbij Hardinxveld
zie inventarisnummer 148
- 149.1-149.6** Merwede, Oude en Nieuwe Maas tot uitmonding in zee,
1738 - 1741 kaart in 5 bladen en 1 overzichtsblad
koperdiepdruk
Afmetingen elk blad circa 66 x 83 cm (afmetingen wisselen enigszins), gemonteerd: 74 x 292 cm.
Schaal 100 Rijnlandse roeden = 2 cm

Kaart van de Beneden Rivier de Maas en de Merwede , van de Noordzee tot Hardinksveld / door Melchior Bolstra , 1738 - 1741; [gegraveerd door David Coster en geletterd door Jan [Den Haag, Landsdrukkerij, 1741]

Literatuur: Van den Brink (1998), 75 e.v., 168.

het noorden linksboven

Het overzichtsblad bevat een bladwijzer De vijf bladen van de Maas en de Merwede in een generale kaart, waarop de deelbladen zijn terug te vinden, en ook een inzetkaartje van De twee bladen van de rivier de Merwede door N. Cruquius dus gecopieert en verklijnt door M. Bolstra . (zie kaart nr 1480 Tevens op dit blad een 'berigt voor den plakker' (= profielen van de rivier met verschillende waterstanden, te plakken boven het 1ste, 2de en 5de blad). De meeste kaartdeelbladen bevatten inzetten met profielen.

149.1 Blad 1

149.2 Blad 2

149.3 Blad 3

149.4 Blad 4

149.5 Blad 5

149.6 Blad 6

149A1-149A6 Merwede, Oude en Nieuwe Maas tot uitmonding in zee

Zie inventarisnummer 149

in kartonnen omslag van 61x42 cm, (niet in catalogus Ernsting)

149A1 Overzichtsblad

149A2 Blad 1

149A3 Blad 2

149A4 Blad 3

149A5 Blad 4

149A6 Blad 5

150 Merwede, Maas en Waal bij Woudrichem, Loevestein en Gorkum, 1755 1 blad

koperdiepdruk

Afmetingen 43 (37) x 55 (48) cm

Schaal 500 Rijnlandse roeden = 18 cm

De kaart behoort bij de resolutie van 4 oktober 1755. Met aanduiding van twee aan te leggen kribben ter dekking van een schaarlijk.

[getekend door Melchior Bolstra , naar een kaart van Nic. Cruquius ; gegraveerd in het atelier van Isaac Tirion]

[Den Haag, Landsdrukkerij, 1755]

Literatuur: Van den Brink (1998) p. 178.

151 Merwede, Maas en Waal bij Woudrichem, Loevestein en Gorkum, 1755

Zie inventarisnummer 150

152 Merwede, Maas en Waal bij Woudrichem, Loevestein en Gorkum, 1761

Literatuur: Van den Brink (1998) p. 144, 182.

zie inventarisnummer 150

De kaart behoort bij de resolutie van 22 oktober 1761.

Voor de vervaardiging van deze kaart is gebruik gemaakt van de koperplaat van kaartnr 150. Nieuw is de aanduiding van enkele aan te leggen en te wijzigen kribben.

153 Beneden-Merwede bij Papendrecht en Dordrecht, 1761

1 blad

koperdiepdruk

Afmetingen 47 (27) x 59 (54) cm

Schaal 200 Rijnlandse roeden = 13,6 cm

De kaart behoort bij de resolutie van 3 april 1761, nr 2. Met aanduiding van de aan te leggen kribben, die geel zijn ingekleurd.

[getekend door Melchior Bolstra : gegraveerd in het atelier van Isaac Tirion]
[Den Haag, Landsdrukkerij, 1761]
Literatuur: Van den Brink (1998) p. 143, 144, 181.

- 154** De Merwede bij Hardinxveld,
1761 1 blad
koperdiepdruk
Afmetingen 47 (27) x 58 (53) cm
Schaal 500 Rijnlandse roeden = 15,6 cm
De kaart behoort bij de resolutie van 3 april 1761 nr 1. Met concept van twee kribben en een pakberm, die geel zijn gekleurd.
[getekend door Melchior Bolstra ; gegraveerd in het atelier van Isaac Tirion] - [Den Haag, Landsdrukkerij, 1761]
Literatuur: Van den Brink (1998) p. 143, 144, 181.
- 155** De Merwede bij Hardinxveld,
zonder inkleuring
Afmetingen 54 (27) x 76 (53) cm
zie inventarisnummer 154
- 156** De Merwede bij Hardinxveld,
1769 1 blad
koperdiepdruk
Afmetingen 33 (29) x 64 (61) cm
Schaal 500 Rijnlandse roeden = 21,7 cm
De kaart behoort bij de resolutie van 7 september 1769. Met aanduiding van een aan te leggen krib.
[getekend door Melchior Bolstra ; gegraveerd in het atelier van Isaac Tirion] - [Den Haag, Landsdrukkerij, 1769]
Literatuur: Van den Brink (1998) p. 143, 144, 188.
- 157** De Merwede ter hoogte van Woudrichemen omgeving
1777 - 1779 1 blad
koperdiepdruk
Afmetingen 65 (37) x 102 (93) cm
Schaal 500 roeden = 35 cm
Plan van een gedeelte der rivier de Whaal , de Maas en Merwede , omtrent Fort Loevestein , Woudrichem , Dalem , en Gorinchem . / door de landmeter Hendrik van Straalen , 28 mei 1777; gegraveerd door J. Turpin, Den Haag, 1779
[Den Haag, Landsdrukkerij, 1779]
Literatuur: Van den Brink (1998) p. 144, 198.
het noorden onder
Behoort bij de resolutie van 15 april 1778. De kaart is gekopieerd uit het gedrukte plan volgens de resolutie van 22 oktober 1762 in opdracht van inspecteur-generaal C. Brunings.
- 158** De Merwede bij Hardinxveld,
1774 - 1779 1 blad
koperdiepdruk
Afmetingen 52 (40) x 67 (56) cm
Schaal 150 Rijnlandse roeden = 10,5 cm
Behoort bij de resolutie van 15 april 1778. Met aanduiding van enige geprojecteerde waterwerken. De kaart is vervaardigd in opdracht van inspecteur-generaal C. Brunings in de maanden oktober en november van 1774.
Kaart van de riviere de Merwede by en omtrent Hardinxveld [...] / Cs Goekoop (landmeter), Goedereede, 23 november 1774; gegraveerd door J. Turpin, Den Haag 1779
[Den Haag, Landsdrukkerij, 1779]
Literatuur: Van den Brink (1998) p. 144, 198.
- 159** Waterstanden van de Merwede en Maas bij Sleeuwijk, Rijswijk en Giessen
1824 1 blad
manuscript
Afmetingen 33 (27) x 97 (90) cm

De tekening behoort bij het ontwerp van de inspecteur-generaal van de Waterstaat Goudriaan, ingezonden 16 september 1824.
[Profieltekeningen van de overlaatkade op de Rijswijkse Waard , de door te graven bandijk tussen Giessen en Rijswijk en de overlaat op de waard bij Sleeuwijk en de door te graven Merwededijk] / zonder auteursnaam, 1824

160.1-160.2 Waterstanden van de Merwede tussen Gorkum en Dordrecht, begin 19de eeuw 2 bladen

manuscript
Afmetingen 66 x 97 cm en 65 x 99 cm
De tekeningen behoren bij de memorie van de inspecteur-generaal van de Waterstaat en de Publieke Werken, A. F. Goudriaan ter overweging van de ontworpen afsluiting en nieuwe mond door de rivier. Er wordt verwezen naar metingen in de wintermaanden van 1812 (zie memorie van J. Blanken Jansz.) en naar metingen in 1772 en 1773.
Profil tekening van de waterstanden op de rivier de Merwe tusschen Gorinchem en Dordrecht [...] / [zonder auteursnamen, begin 19de eeuw]

160.1 Blad 1

160.2 Blad 2

160A Oude en Nieuwe Merwede, kaart in 9 bladen, met een afzonderlijk titelblad
1857 - 1858

steendruk in kleur
Afmetingen elk blad circa 67 (61) x 92 (85) cm
Schaal 1:10.000
Kaart van de rivieren de oude en nieuwe Merwede en de killen in het Bergsche Veld / op last van de minister van Binnenlandse Zaken onder directie van de hoofinspecteur van de Waterstaat L. J. A. van der Kun, opgemeten en vervaardigd door de landmeters bij de Algemene Dienst van de Waterstaat E. Olivier Dz. En F. F. J. Machen , 1857 - 1858
gedrukt bij het Topografisch Bureau van het Ministerie van Oorlog
Literatuur: Koeman (1983) p. 181.
Op het titelblad een lijst met coördinaten van verschillende plaatsen en uitleg over technisch-meetkundige zaken. De oevers zijn gemeten bij middelbare ebstand. Op elk kaartblad komt een legenda voor met uitleg over bodemgebruik.
ingebonden

RIJN

161 Splitsing Neder-Rijn en IJssel, 2 bladen
1761

Afmetingen 44 (26) x 56 (54) cm
Kaart figuratief, vertoonende de tegenwoordige situatie van den Neder Rhijn . Loopende langs de Pley , de mond van den Gelderse IJssel [...] / opgemeten en in kaart gebracht door de landmeter Frederik Beyerinck , Arnhem 2 mei 1761 en verkleind door de landmeter D. Klinkenberg , 11 augustus 1761
[Den Haag, Landsdrukkerij, 1761]
Literatuur: Van den Brink (1998) p. 181, 182.
het noorden linksboven
De kaart behoort bij de resolutie van 6 aug, 1761, B 5 en B 6. Met aanduiding van de twee aan te leggen kribben. Rechts naast de kaart drie detailtekeningen.

162 Atlas met kaarten van waterstaatskundige werken nabij de splitsing van Rijn en Waal, band 53 x 39 cm, 13 kaarten en 1 blad met afbeelding
1770 - 1798

koperdiepdruk; gevouwen
Verschillende afmetingen
Verschillende schalen
Literatuur: Van den Brink (1998) p. 155, 156, 159, 188 - 190, 193 - 198, 199 - 201; Koeman (1983) p. 174 - 176.
Getekend door Frederik en Martinus Beijerinck , Melchior Bolstra , F. W. Conrad , J. Engelman , D. Klinkenberg , J. Sabrier r, Hendrik van Straalen ; gegraveerd door Leonard Schenk Janszoon, Turpin en Stechweij en Daniël Veelwaard

Inhoud

1. Plan van het nieuwe kanaal door den eertyds Bylandschen nu Hollandschen Waard [...] / door M. Beijerinck en H. Van Straalen, 1774 en 1777, gegraveerd door L. Schenk Jz. 1778 (linksboven nr G)
schaal 510 geometrische roeden = 31,3 cm,
het noorden rechtsonder
54 (38) x 74 (60) cm
2. titel als 1 / door H. Van Straalen, 1775 en 1777; gegraveerd door L. Schenk Jz., 1779 (linksboven nr Q)
schaal 410 geometrische roeden = 25,5 cm,
het noorden rechtsonder
54 (35) x 102 (92) cm
3. titel als 1 / door H. Van Straalen, 1776 en 1777; gegraveerd door L. Schenk Jz., 1779 (linksboven nr T)
schaal 500 geometrische roeden = 31,8 cm,
het noorden rechtsonder
54 (46) x 102 (94) cm
4. Kaart of platte grond-tekening van den nieuwen Yssel-mond door De Pley, strekkende uit de Beneden Rhyt tot in den ouden Yssel [...] / verkleinde plan getekend door H. Van Stralen, 1777; gegraveerd door L. Schenk Jz., 1778 (linksboven boven nr W)
schaal 410 geometrische roeden = 31 cm,
het noorden rechtsonder
54 (30) x 74 (69) cm
5. Kaart waarop is afgebeeld, het benedenste gedeelte van de Boven Rhijn, van Emmerik langs het Spyk [...] / door F. Beyerinck, 1770, M. Beyerinck, 1772, verkleind door H. Van Straalen, 1772; gegraveerd door L. Schenk Jz., 1773 (linksboven nr B.B.)
schaal 1000 Gelderse landroeden = 29,4 cm,
het noorden rechtsonder
54 (43) x 84 (70) cm
6. Kaart vertoonende de waare gedaante van den Bylandschen Waard, beneevens den loop der rivieren [...] / door F. Beyerinck, 1770, verkleind door D. Klinkenberg 1771; gegraveerd door L. Schenk Jz. 1771 (linksboven nr 2.B)
schaal 1000 Gelderse roeden = 29,5 cm,
het noorden rechtsonder
54 (44) x 83 (73) cm
7. Gemeeten kaart van de rivier de Whaal [...] mede de Nieuwe Whaal door de Bylandschen Waard [...] / door M. Beyerinck en H. Van Straalen, 1776, verkleind door H. Van Straalen; gegraveerd door L. Schenk Jz., 1777 (linksboven nr G. G.)
schaal 800 geometrische roeden = 24,5 cm,
het noorden rechtsonder
54 (35) x 74 (63) cm
8. Kaart van de rivier de Whaal met de wederzijdsche oevers. Zoo van het Millingsche Schaar als Kyf en Pannerdensche Waard [...] / door M. Beyerinck en H. Van Straalen, 1778; gegraveerd door Turpin et Stechwey, en Haag 1778 (linksonder nr H. H.)
schaal 200 roeden = 12,8 cm,
het noorden rechtsonder
54 (38) x 74 (51) cm
9. [De Boven-Waal bij de Pannerdense Waard] / door J. Engelman, 1784; gegraveerd door D. Veelwaard, 1796 (linksboven nr I.I.)
schaal 150 Rijnlandse roeden = 9,1 cm
39 (25) x 37 (28) cm
10. Kaart van het rivier-vak tusschen het Bylandsche Kanaal en de monden van Neder-Whaal en Pannerdensche Kanaal [...] / door M. Beyerinck en H. Van Straalen, 1780, gekopieerd door J. Engelman, 1784; gegraveerd door D. Veelwaard 1796 (linksonder nr K. K.)
schaal 400 Rijnlandse roeden = 24,1 cm,
het noorden linksboven
54 (33) x 75 (60) cm
11. Kaart van de Whaal, Pannerdensche Kanaal en opwaarts tot boven het Bylandsche Kanaal [...] / door M. Beyerinck en H. Van Stralen, 1779 - 1784, gekopieerd door J. Engelman' gegraveerd door D. Veelwaard, 1797 (links onder nr L. L.)
schaal 300 Rijnlandse roeden = 18,2 cm,
het noorden linksboven
54 (36) x 130 (121) cm
12. Kaart behoorende bij het derde rapport [...] behelzende: 1e de Boven Spyksche doorbraak [...] 3e de Ouden Rhytmond [...] / gekopieerd door J. Engelman; gegraveerd door D. Veelwaard, 1797 (linksboven nr M. M.)

schaal 500 Rijnlandse roeden = 23,6 cm,
het noorden linksboven
54 (25) x 74 (55) cm

13. Kaart van den Rijnstroom, van boven de stad Emmerik tot beneden de stad Arnhem [...] / door H. Van Straalen, J. Engelman, J. Sabrier en F. W. Conrad, 1784 - 1789, gekopieerd door J. Engelman, 1790; gegraveerd door L. Schenk Jz., 1793 (linksboven nr N. N.)
schaal 1200 Rijnlandse roeden = 14,6 cm,
het noorden linksboven
54 (33) x 134 (128) cm
14. Afteekening van den stroom-meeter [...], 'geinventeerd door den inspecteur-generaal van 's Lands rivieren' C. Brunings / getekend door F. W. Conrad; gegraveerd door D. Veelwaard, 1798
73 (60) x 64 (54) cm

Deze atlas behoort bij de publicatie van C. Brunings, Verzameling van rapporten ... betreffende de doorsnijdingen en werken ... op de Bovenrivieren tusschen Emmerik en Arnhem ..., uitgegeven op last van het Provinciaal Committé van Holland (2 dln), Den Haag 1798, De kaarten zijn oorspronkelijk deels vervaardigd in opdracht van de Gecommitteerden ter Beneficeering van de IJssel, vanwege de provincies Gelderland, Holland en West-Friesland en deels in opdracht van de Gecommitteerde Raden van de Staten van Holland en West-Friesland en onder directie van inspecteur-generaal C. Brunings. De letters op de kaarten verwijzen naar Brunings publicatie. De kaarten nr 1 t/m 4 en 7 behoren bij de resolutie van 7 mei 1777; nr 8 t/m 12 bij de resolutie van 10 mei 1784; nr 5 bij de resolutie van 5 nov. 1772; nr 6 bij de resolutie van 27 juni 1770 en 19 april 1771.

163

Splitsing Rijn / Waal en omgeving,

1779 koperdiepdruk

; 2 kaarten op (respectievelijk 19 x 62 cm en 19 x 27 cm) 1 blad (50 x 70 cm)

Schaal respectievelijk: 1000 Gelderse Roeden = 13,5 cm en 500 Rijnlandse roeden = 11,5 cm

No 1 Kaart van de Bylandsche Waard, het benedenste gedeelte van den Boven Rhyn, Whaal en Pannerdensche Canaal [...] / gemeten door de landmeters Fredrik en Martinus Beyerinck end oor de landmeters D. Klinkenberg en H. Van Stralen verkleind in kaart gebracht [en] No 2 Kaart van den Kleefschen poler, De Pley [...] / gemeten door F. Beijerinck en verkleind in kaart gebracht door D. Klinkenberg; gegraveerd door Leonard Schenk Jansz., 1779

het noorden is rechtsonder en rechts

Linksboven op beide kaarten de mededeling: 'Verhandeling XIX deel'

164

Splitsing Rijn / Waal en omgeving,

1807

koperdiepdruk

Afmetingen 50 (37) x 114 (101) cm

Schaal 1000 Rijnlandse roeden = 17,1 cm

het noorden linksboven

Kaart van den Rijn van het boven Spijck tot aan het veer te Malburgen, met daarin leggende 's Lands rivierwerken / door F. Beijerinck, 1807; gegraveerd door Daniël Veelwaard

1 blad

WAAL

165

De Waal bij Herwen

1753

koperdiepdruk

Afmetingen 49 (30) x 60 (42) cm

Schaal 200 Rijnlandse roeden = 14,5 cm

Kaart van het Herwense Schaar, zoo als het zich in de maand juli 1753 heeft bevonden met de inlaag dijk van 1752 [...] / gemeten en gekarteerd door de landmeter Melchior Bolstra, juli 1753: [gegraveerd door Maria de Haan, lettergravure in het atelier van Isaac Tirion]

[Den Haag, Landsdrukkerij, 1754]

Literatuur: Van den Brink (1998) p. 126, 177, 178.

het noorden is onder

Behoort bij de resolutie van 8 juli 1755.

Met onder andere de aanduiding van het bijna voltooid bleeswerk.

1 blad

166

De Waal bij Herwen,

1758

1 blad

koperdiepdruk
Afmetingen 33 (26) x 48 (36) cm
Schaal 200 Gelderse roeden = 9,5 cm
Nieuwe kaart van de situatie en rivier te Herwen ; met de Bleeswerken [...] vertoond in 't begin van juny 1758 / gemeten en gekarteerd op 3 juni 1758, verkleind en gekopieerd in augustus 1758, door D. K. (= Dirk Klinkenberg); [gegraveerd in het atelier van Isaac Tirion]
[Den Haag, Landsdrukkerij, 1758]
Literatuur: Van den Brink (1998) p. 181.
het noorden linksonder
De kaart behoort bij resolutie van 8 augustus 1758. Vervaardigd in opdracht van de 'Gecommitteerden tot het Beneficeeren van den Neder-rhijn en IJssel Stroomen'. Met aanduiding van geprojecteerde werken.

167

**De Waal bij Herwen,
1763**

1 blad

koperdiepdruk
Afmetingen 28 (24) x 44 (39) cm
Schaal 210 Rijnlandse roeden = 11,3 cm
Kaart van den inschaarenden 's Gravenwaardsche en Herwensche oever in april 1763; waar op mede afgetekend de concept inlaag kadens van 1761 en jegenswoordige concept verlanging van het Bleeswerk [...] / getekend door de landmeter Melchior Bolstra , mei 1763, verkleind door Dirk Klinkenberg; [gegraveerd in het atelier van Isaac Tirion]
[Den Haag, Landsdrukkerij, 1763]
Literatuur: Van den Brink (1998) p. 183, 184
het noorden onder
De kaart behoort bij een memorie van Prof. Lulofs van 6 mei 1763. Met aanduiding van de geprojecteerde werken.

168

**De Waal bij Pannerden,
1766**

1 blad

koperdiepdruk
Afmetingen 44 (24) x 58 (50) cm
Schaal 500 Rijnlandse roeden = 14,2 cm
De kaart behoort bij de resolutie 17 december 1766. Met aanduiding van aan te leggen rijswerk bij twee kribben en een dijk.
Kaart van de Rivier de Waal boven en beneden den mond van het Pannerdensche kanaal , met de peilingen door Beyerinck, Bolstra en Veltgen / in november 1766 gedaan [...] te Arnhem, 'benefens de middelen tot redres in december 1766, geprojecteerd' door J. Lulofs en M. Bolstra [...]; [gegraveerd in het atelier van Isaac Tirion]
[Den Haag, Landsdrukkerij, 1766]
Literatuur: Van den Brink (1998) p. 187.

169

**De Waal bij de Bylandse Waard,
1766**

1 blad

koperdiepdruk
Afmetingen 33 (26) x 42 (34) cm
Schaal 200 Rijnlandse roeden = 12,2 cm
De kaart behoort bij de resolutie van 17 december 1766. Met aanduiding van aan te leggen inlaagdijk en kribben.
Kaart van den bogtigen loop der Bovenwaal , zo als dezelve bij inspectie en meetinge bevonden is in november 1766, benefens de diepten aan de 's Gravenwaardsche en Herwensche oevers . [getekend door Melchior Bolstra ; graveerd in het atelier van Isaac Tirion]
[Den Haag, Landsdrukkerij, 1766]
Literatuur: Van den Brink (1998) p. 187.

170

De Waal bij Wamel (bij Tiel),**1752 - 1769**manuscript, spaarzaam ingekleurd

Afmetingen 65 (43) x 179 (147) cm, aan elkaar geplakt

Schaal 100 Gelderse roeden = 11,3 cm

Caerte der situatie van den Rijsweerd met desselfs kribben [...] aan het kerspel Wamel / oorspronkelijk in kaart gebracht door J[acob] Leempoel in juli 1752, bijgewerkt door de landmeters Anthony Leempoel en J. Van Aarden , 3 juni 1753 en vervolgens door Frederik Beijerinck , 9 december 1769; getekend door een anonieme kopiist, z.j.

z aan elkaar geplakte bladen

De kaart is oorspronkelijk gemaakt in opdracht van N. H. W. Van Delen, Heer van Drueten ende Lakenburg, c.s. als gecommiteerden van de geërfden van de Kerspel Wamel.

- 171** De Waal bij Wamel (bij Tiel),
Afmetingen 50 x 150 cm
zie inventarisnummer 170
Door een andere, anonieme kopiist
- 172** De Waal bij Wamel (bij Tiel),
1770 - 1775 1 blad
manuscript, ingekleurd
Afmetingen 50 (40) x 125 (116) cm
Schaal 100 roeden = 15,8 cm
[Kaart zonder titel] / oorspronkelijk getekend door de landmeters Jacob Leempoel] en Jan W. Raven ,
12 november 1770, gekopieerd door A. F. Goudriaan, 1775
het noorden is rechtsboven
De kaart is gemaakt op verzoek van de magistraat van Tiel.
- 173** De Waal bij de Bylandse Waard en Herwen,
1772 - 1773 1 blad
koperdiepdruk
Afmetingen 97 (92) x 103 (95) cm
Schaal 200 Rijnlandse roeden = 19,2 cm
Kaart der waare gedaante en groote des Bylandschen Waards , en Herwenschen Schaars met de daar
tusschen stroomende rivier de Whaal [...] / gemeten en gekarteerd door de landmeter Hendrik van
Straalen , october en november 1772; gegraveerd door Leonard Schenk Jansz., 1773
[Den Haag, Landsdrukkerij, 1773]
Literatuur: Van den Brink (1998) pag. 194
het noorden is linksboven
Gemaakt in opdracht van inspecteur-generaal C. Brunings. Behoort bij de resolutie van de
Gecommitteerde Raden van de Staten van Holland en West-Friesland van 1 febr. 1773
- 174** De Waal bij Millingen,
1778 1 blad
koperdiepdruk
Afmetingen 49 (38) x 66 (52) cm
Zie inventarisnummer 162-8
Kaart van de rivier de Whaal met de wederzijdsche oevers. Zoo van het Millingsche Schaar als Kyf en
Pannerdensche Waard [...] / door M. Beyerinck en H. Van Straalen , 1778; gegraveerd door Turpin et
Stechwey, en Haag 1778 (linksonder nr H. H.)
schaal 200 roeden = 12,8 cm,
het noorden rechtsonder
54 (38) x 74 (51) cm
- 175** De Waal tussen Pannerden en Nijmegen,
1790 1 blad
manuscript
Afmetingen 32 (28) x 80 (70) cm
Schaal 700 Rijnlandse roeden = 5,2 cm
het noorden onder
Kaart van de rivier de Waal van t Pannerdensche Kanaal tot Nijmegen / gemeten en getekend door
de landmater F. Beijerinck , 1790
- 176** De Waal van Nijmegen tot Winssen,
1809 1 blad
manuscript
Afmetingen 31 (27) x 73 (70) cm
Schaal 600 Rijnlandse roeden = 11,4 cm
Kaart van de rivier de Waal beneden Nijmegen / opgemeten door de landmeter bij de Waterstaat
7de district, F. Beijerinck , 1809
het noorden rechtsonder

Met aanduiding van dijkdoorbraken uit 1672, 1784, 1799, 1805 en 1809

- 177-177VI** **Plan voor het scheiden van de Waal en de Maas,
1823** **6 bladen**
 koperdiepdruk
 koperdiepdruk
 Afmetingen 48 (36) x 68 (61) cm en 48 (36) x 68 (62) cm (totale kaartafmeting 36 x 123 cm)
 Afmetingen 28 (21) x 34 (30) cm
 Schaal 10 mijl = 10 cm, schaal 100 roeden = 8,6 cm
 Kaarten en platen behorende tot het werk, getiteld: Proeve van een ontwerp tot scheiding der rivieren de Whaal en de Boven-Maas en het doen afloopen dezer laatste over hare oude bedding op het Bergsche veld / door C. R. T. Krayenhoff
 Weduwe J. C. Vieweg en Zoon, Nijmegen 1823
 Titel van de kaarten
 I en II; Kaart in twee bladen van de rivieren de Whaal , de Merwede en hare killen [...] / gegraveerd door Daniel Veelwaard en Zoon
 kaart in 2 bladen
 VI; Afbeelding van den ouden wiel en de boven monden der Werkendamsche Killen / van de hand van B. W. Dietz
 Dit is een serie van 6 bladen van verschillende afmetingen, oorspronkelijk gevouwen opgeborgen in een map (50 x 35 cm) waarop de titel voorkomt en de inhoudsopgave, nrs. I t/m VI. Bij bladnrs I, II en VI gaat het om de bovenstaande kaarten; bladnrs III, IV en V betreffen waterhoogten en rivierdwarsdoorsneden. Op de overzichtskaart (I en II) zijn de plannen voor de rivierafleiding en bochtafsnijding geel ingekleurd.
177	Voorblad
177I	Plaat I
177II	Plaat II
177III	Plaat III
177IV	Plaat IV
177V	Plaat V
177VI	Plaat VI
- KANALEN**
- 178** **Trekvaart Meerkerk-Gorkum,
1777** **1 blad**
 manuscript, gekleurd
 Afmetingen 43 x 137 cm
 Schaal 200 Rijnlandse roeden = 8,1 cm
 Kaart der trekvaart tusschen Meerkerk en Gorinchem / zonder auteursnaam, 30 aug 1777
 het noorden linksonder
 Vergelijk de soortgelijke kaart inventarisnummer 179.
- 179** **Trekvaart Vianen-Meerkerk,
1777** **1 blad**
 manuscript, gekleurd
 Afmetingen 43 x 137 cm
 Schaal 200 Rijnlandse roeden = 8,1 cm
 Kaart der trekvaart tusschen Vianen en Meerkerk / zonder auteursnaam, [1777]
 het noorden linksonder
 Van dezelfde hand als kaart inventarisnummer 178.
- 180** **Gorinchemse Kanaalsluis,
1827** **1 blad**
 manuscript, gekleurd
 Afmetingen 28 x 44 cm
 Schaal 100 Nederlandse ellen = 7 cm
 Op de achterzijde de vermelding: behoort bij 3 augustus 1827, nr 1299.
 Situatie Teekening van de Gorinchemse Kanaalsluis met het begin van het kanaal naar Steenenhoek met nog eene geprojecteerde sluis naast deselve / zonder auteursnaam, [1827]

- 181.1-181.4** Plankaarten voor het aan te leggen Zederik Kanaal, 1823 kaart in 4 bladen
 manuscript, gekleurd
 Afmetingen: 59 x 188 cm, 47 x 299 cm, 47 x 142 cm en 48 x 340 cm
 Schaal 1:5000
 Kaart [...] van de opmeting der landen welke tot de graving en verbreding van het Zederik Kanaal , mitsgaders tot het plaatsen der gronden uit het zelve voortkomende [...] / ondertekend door de staatsraad inspecteur-generaal J. Blanken Jansz , 1823
 noordrichting verschillend
 Bladnr I van Vianen tot de Biesmolen
 II van de Biesenmolen tot de Middelkopermolen
 III van eerste Middelkopermolen tot Meerkerk
 IV van Meerkerk tot de Arkelse Dam
181.1 Blad I
181.2 Blad II
181.3 Blad III
181.4 Blad IV
- 182.1-182.2** Zederik Kanaal, 1831 kaart in 2 bladen
 manuscript, gekleurd
 Afmetingen respectievelijk 64 x 297 cm en 64 (84) x 457 cm (!)
 Schaal 1:2500
 Deze twee, zeer grote kaarten zijn gemaakt met behulp van de kadasterkaarten. Duidelijk is aangegeven waar de, van oriëntatie veranderende, kaarten op elkaar aansluiten. Het tweede kaartblad bevat middenonder een inzetkaartje van het gehele kanaal dat loopt van de Lek naar Meerkerk.
 Kaart van het Zeederik Kanaal (eerste blad) en (tweede blad) / getekend door J. H. Kips , ingenieur-verificatuer van het kadaster, 1831
182.1 Eerste blad
 het noorden rechts
182.2 Tweede blad
 noorden rechtsboven

ZEEGATEN

- 183** Splitsing Hollands Diep, Haringvliet en Volkerak, 1781 1 blad
 koperdiepdruk
 Afmetingen 53 (44) x 65 (60) cm
 Schaal 1000 geometrische roeden = 16 cm
 Kaart van een gedeelte van het Haringvliet en den Krammer of het Volkerak by de Willemstad / [getekend door Dirk Klinkenberg]; gegraveerd door Leonard Schenk Jansz., 1781
 [Den Haag, Landsdrukkerij, 1781]
 Literatuur: Van den Brink (1998) p. 149, 199.
 het noorden = rechtsboven
 Behoort bij de resolutie van 7 juni 1781.
- 184** Een gedeelte van het Haringvliet, 1779 - 1781 1 blad
 koperdiepdruk
 Afmetingen 65 (52) x 85 (51) cm
 Schaal 800 Rijnlandse roeden = 14,5 cm
 Gemaakt in opdracht van inspecteur-generaal C. Brunings . Behoort bij de resolutie van 5 april 1780.
 Kaart en aftekening, van een gedeelte van het Goedereesche Zee-gat als mede een gedeelte van de rivier Flaqcquee , met aanwijzing van de dieptens [...] / gemeten, gepeild eind 1778, begin 1779 en in kaart gebracht door Cs. Goekoop , Goedereede 22 maart 1779; gegraveerd door Leonard Schenk Jansz., 1781
 [Den Haag, Landsdrukkerij, 1781]
 Literatuur: Van den Brink (1998) p. 149, 151, 199.

- 185** Getijdentafel van Haringvliet en Maas,
midden 18de eeuw 1 blad
koperdiepdruk
Afmetingen 34 (25) x 43 (32) cm
Tafel der watergeteyen - in de Maze - in de Goedereede / getekend en gegraveerd door J. C. Philips
[tussen 1742 voor 1775]

VARIA

- 186.1-186.2** Dijk met voorliggend strandhoofd (locatie onbekend),
[eind 18de eeuw] 2 bladen
manuscript, gekleurd
Afmetingen 46 x 66 cm en 67 x 95 cm
Schaal 12 Rijnlandse roeden = 22,6 cm en 100 Landmetersroeden = 11,5 cm
186.1 Blad 1
186.2 Blad 2

IV STEDEN

ALGEMEEN (NEDERLAND)

187

Nederlandse steden

[1560 - 1570]

133 kaartbladen

steendruk, in kleur;

(in kartonnen map)

Afmetingen 48 x 39 cm

Schaal [circa 1:7000 of 1:8000]

Jacob van Deventer heeft in opdracht van Philips II in de jaren zestig van de 16de eeuw alle Nederlandse steden opgemeten en in kaart gebracht. De kaarten waren bestemd voor militair gebruik.

Nederlandsche steden in de 16de eeuw. Plattegronden van Jacob van Deventer . 111 teekeningen en 97 cartons in facsimile uitgegeven met eene inleiding van R. Fruin / nagetekend door J. Wennink, lithografie J. Smulders & Co, Den Haag

Martinus Nijhoff, 's-Gravenhage, 1916 - 1939

De originelen waarmee deze facsimile is gemaakt bevinden zich deels in Madrid (Biblioteca Nacional), het Nationaal Archief te Den Haag en de rijksarchieven in de provincies.

Deze eerste facsimile van deze zo belangrijke stadskarten worden nu, vanaf 1992, door middel van het meer betrouwbare fotografische procédé - uitgegeven per provincie (algemene toelichting door J. C. Visser en P. C. J. Van der Krogt en verschillende auteurs per stad) in samenwerking met Canaletto in Alphen a/d Rijn; de serie stadskarten van Zuid-Holland is reeds verschenen.

Literatuur: Koeman (1983) p. 118 - 124

ZUID-HOLLAND

188.1-188.4

Wandkaart van Delft,

[1675 - 1678]

kaart in 4 bladen (van enigszins verschillende afmeting)

koperdiepdruk

Afmetingen 190 x 170 cm.

Afmetingen (gehele kaart: 83 x 125 cm)

Schaal 50 Delflandse of Rijnlandse roeden = 13 cm

Rechtsboven een inzetkaart van het Hoogheemraadschap van Delfland , gevat in een decoratieve cartouche, met wapens, miniatuurgezichten op het Hof te Honselaarsdijk en Rijswijk etc.

Middenonder een vers in 14 regels op Delft van Constanter (= Constantijn Huygens). Linksboven het 'College van de Groote Vischerye van Hollant ende Westvrieslant' (waarbij o.a. ook het wapen van Delft) zinnebeeldig weergegeven. Een volledig gemonteerde kaart met randversiering, bestaande uit een groot aantal topografische gezichten van Delft - zie de afbeelding bij Zandvliet -

(titel ontbreekt) / [door de landmeter Jacob Spoons onder leiding van oud-burgemeester Dirck

Evertsz. Van Bleywyck 1675 - 1678]; gegraveerd door J. De Ram

uitgegeven bij Pieter Smith, Amsterdam

Literatuur: Zandvliet (1985) p. 88 - 89

188.1 Blad 1

188.2 Blad 2

188.3 Blad 3

188.4 Blad 4

189

Gezicht op Gorkum,

1600

1 blad

koperdiepdruk;

Afmetingen 32 (26) x 75 (67) cm

(profiel)

Gorchum / vervaardigd door N. Wijdtmans , 1600

190.1-190.2

's-Gravenhage,

1830

1 blad, 1katern

koperdiepdruk

Afmetingen 54 (41) x 75 (51) cm

Schaal 500 Nederlandse ellen = 8,7 cm,
 Nieuwe kaart der Residentie 's Gravenhage [...] / getekend door C. J. Covens ; gegraveerd door Daniel
 Veelwaard jr.
 Mortier Covens en Zoon, Amsterdam 1830; de Erven J. Thierry en C. Mensing & Zoon en A. van
 Hoogstraten jr, en Den Haag
 het noorden rechtsboven
 Met een afzonderlijk katern (20 x 13 cm): nomenclature des edifices, des canaux, des places
 publique, des rues etc.

- 190.1** Kaart
190.2 Bijbehorende legenda (in het Frans)

191.1-3

Leiden,
 (1670) / 1675 1 kaartblad, 1 blad met 16 stadsgezichten en 1 titelblad met stadsprofiel
 koperdiepdruk;
 Afmetingen respectievelijk 54 (52) x 64 (61) cm, 51 x 62 cm en 30 x 60 cm
 Schaal 50 Rijnlandse roeden = 5,7 cm
 Dit is de, door C. Hagen , verkleinde kaart van de grote wandkaart van Leiden. (zie inventarisnummer
 192). De meeste stadsgezichten (circa 11 x 14 cm) zijn van de hand van W. Van Helm, en gegraveerd
 door C. Hagen. Deze dienen voor montage rond de kaart.
 Lugdunum Batavorum / [door Johan Dou de jonge, 1670, 1670]; gegraveerd door C. Hagen
 Literatuur: Groenveld e.a. (1997).

- 191.1** Blad 1 - kaart
191.2 Blad 2 - randwerk (stadsgezichten)
191.3 Blad 3 - randwerk (kop en stadsprofiel)

192.1-16

Wandkaart van Leiden (1670), met aanduiding van de vernielde bebouwing in 1807
 kaart in 4 bladen, 3 bladen met wapens en titel (aaneengeplakt), 8 bladen met
 stadsgezichten en 3 bladen panorama van de stad (aaneengeplakt)
 koperdiepdruk; deels ingekleurd,
 Afmetingen respectievelijk elk kaartblad 48 x 61 cm (totale afmeting van de kaart: 94 x 118 cm); het
 titelblad 35 x 178 cm; 8 bladen gemiddeld circa 25 x 30 cm; het panorama 35 x 179 cm.
 Schaal [ca 1:1500], 50 Rijnlandse roeden = 12,5 cm,
 Lugdunum Batavorum , Anno 1670 / gemeten en getekend door Johan Douw de jonge; gegraveerd
 door C. Hagen
 Literatuur: Groenveld e.a. (1997).

het noorden nagenoeg boven
 De wapens betreffen de stad Leiden en vier burgemeesters. Dit exemplaar is begin 19de eeuw
 gebruikt om aan te geven welk gedeelte werd vernield door de ontploffing van het kruitschip op 12
 januari 1807, blijktens een stukje drukwerk dat op de kaart is geplakt. De ingestorte huizen zijn rood
 en de afgebroken huizen geel gekleurd (de kleur geel is thans vervaagd). In totaal ging het om 282
 gebouwen.

- 192.1** Blad 1
192.2 Blad 2
192.3 Blad 3
192.4 Blad 4
192.5 Blad 5
 Ontbreekt
192.6 Blad 6
 Ontbreekt
192.7 Blad 7
192.8 Blad 8
192.9 Blad 9
192.10 Blad 10
192.11 Blad 11
192.12 Blad 12
192.13 Blad 13
192.14 Blad 14
192.15 Blad 15
192.16 Blad 16

- 193** Rotterdam,
16de en 17de eeuw 17 kaartbladen, 1 titelblad, 3 bladen tekst
steendruk, (kaart I in kleur)
Afmetingen (dubbelgevouwen 50 x 75 cm en ongevouwen 50 x 38 cm),
(kartonnen map)
Verschillende kaartschalen
t
Literatuur: Lievaart c.s. (1984); Ratsma (1984)
Plattegronden van Rotterdam uit de XVIde en XVIIde eeuwen / gereproduceerd en uitgegeven op
last van het gemeentebestuur: voorbericht van J. H. W. Unger ; Steendrukkerij voorheen Amand
Weduwe P. Van Waesberg & Zoon, Rotterdam 1895
- Kaartenreproducties**
- I. J. Van Deventer, 1562
 - II. Uit: L. Guicciardini Descriptions de tous les Pays-Bas, Antwerpen 1582
 - III. Uit: L. Guicciardini (zie nr II), Amsterdam 1609
 - IV. Uit: Braun & Hogenberg (stedenatlas), Keulen, 1593
 - V. Henryck Haestens, 1599
 - VI. Franchoys Huys, 1623
 - VII. Balthasar Florisz. Van Berckenrode, 1626
 - VIII. Joan Blaeu (stedenatlas), 1649
 - IX. De Vou / Romein de Hooghe, 1694 (verkleind)
 - X. twee kaartjes:
- a. Uit: K. Van Alkemade Rotterdamse Heldendaden ... genaamt Jonker Fransenoerlog, Rotterdam 1724
(historisch kaartje uit 1488)
 - b. F. Valegio (uit stedenatlasje), 1572
- 194-194III** Plattegronden van Rotterdam uit de XVIde en XIXde eeuw 8 bladen
1907
steendruk
Afmetingen (circa 57 x 38 cm)
Verschillende schalen
Literatuur: Donkersloot-de Vrij (1981) p. 81 nr 222; Lievaart c.s. (1984); Ratsma (1984 en 1987)
Plattegronden van Rotterdam uit de XVIde en XIXde eeuw, / gereproduceerd en uitgegeven op last
van het gemeentebestuur
Corns. Immig & Zoon, Rotterdam 1907
3 kaarten, totaal 6 bladen, 1 bladzijde toelichting (door E. Wiersum) op de achterkant van het
titelblad
Oorspronkelijk uitgegeven in kartonnen omslag, zoals voorgaande serie: nu los.
- Kaarten**
1. (1 - 4) Plattegrond der stad Rotterdam, vervaardigd volgens de kadastrale plans / door L. F.
Temminck, 1839; gegraveerd door D. Veelwaard en Zoon - gedrukt bij de Weduwe Koning
en Brugman (vier bladen, elk 56 x 74 cm; afmeting gemonteerde kaart: 74 x 120 cm
 2. Plattegrond der stad Rotterdam en hare omstreken / door L. F. Temminck, 1839; gegraveerd
door D. Veelwaard en Zoon - uitgegeven bij Van der Meer & Verbruggen (1 blad: 56 x 74 cm)
 3. [Kaart van de Rotte met plattegrond van Rotterdam] / door Jan Jansz. Potter, 1566 / 1567 de
originele manuscriptkaart is in het Algemeen Rijksarchief, kaartenverzameling VTH 1094) -
(1 blad: 75 (51) x 264 (241) cm)
- 194** Omslag met inleidende tekst
- 194I1-194I4** Facsimile van de Plattegrond der stad Rotterdam, door L.F.
Temminck, 1839 4 bladen
- 194I1** Blad 1
- 194I2** Blad 2
- 194I3** Blad 3
- 194I4** Blad 4
- 194II** Facsimile van de Plattegrond der stad Rotterdam en hare omstreken,
door L. F. Temminck, 1839
- 194III** Facsimile van de Kaart van de rivier de Rotte, met een plattegrond
der stad Rotterdam, door Jan Janszoon Pottwer, 1567

- 195-195III** Plattegronden van Rotterdam uit de XVIde en XIXde eeuw
1907 3 kaarten, totaal 6 bladen, 1 bladzijde toelichting (door E. Wiersum) op de achterkant van het titelblad
steendruk
Afmetingen (circa 57 x 38 cm)
Verschillende schalen
Oorspronkelijk uitgegeven in kartonnen omslag, zoals voorgaande serie: nu los.
Literatuur: Donkersloot-de Vrij (1981) p. 81 nr 222; Lievaart c.s. (1984); Ratsma (1984 en 1987)
Zie inventarisnummer 194
Plattegronden van Rotterdam uit de XVIde en XIXde eeuw, / gereproduceerd en uitgegeven op last van het gemeentebestuur
Corns. Immig & Zoon, Rotterdam 1907
- Kaarten**
1. (1 - 4) Plattegrond der stad Rotterdam, vervaardigd volgens de kadastrale plans / door L. F. Temminck, 1839; gegraveerd door D. Veelwaard en Zoon - gedrukt bij de Weduwe Koning en Brugman (vier bladen, elk 56 x 74 cm; afmeting gemonteerde kaart: 74 x 120 cm)
 2. Plattegrond der stad Rotterdam en hare omstreken / door L. F. Temminck, 1839; gegraveerd door D. Veelwaard en Zoon - uitgegeven bij Van der Meer & Verbruggen (1 blad: 56 x 74 cm)
 3. [Kaart van de Rotte met plattegrond van Rotterdam] / door Jan Jansz. Potter, 1566 / 1567 de originele manuscriptkaart is in het Algemeen Rijksarchief, kaartenverzameling VTH 1094) - (1 blad: 75 (51) x 264 (241) cm)
- 195** Omslag met inleidende tekst
- 195I1-195I4** Facsimile van de Plattegrond der stad Rotterdam, door L.F. Temminck, 1839 4 bladen
- 195I1** Blad 1
- 195I2** Blad 2
- 195I3** Blad 3
- 195I4** Blad 4
- 195II** Facsimile van de Plattegrond der stad Rotterdam en hare omstreken, door L. F. Temminck, 1839, 1907
- 195III** Facsimile van de Kaart van de rivier de Rotte, met een plattegrond der stad Rotterdam, door Jan Janszoon Pottwer, 1567
- 196** Rotterdam,
1839 koperdiepdruk, ingekleurd
(opgevouwen)
Afmetingen 86 (75) x 123 (124) cm
Schaal 1:2500
Platte grond der stad Rotterdam vervaardigd volgens de kadastrale plans / door L. F. Temminck , controleur van het kadaster in Zuid-Holland, 1839; gegraveerd door Daniel Veelwaard en Zonen, gedrukt bij de Wed. Koning en Brugman
Literatuur: Ratsma (1984); Lievaart c.s. (1984)
het noorden rechtsboven - 1 blad
De kaart is opgedragen aan burgemeester en wethouders van Rotterdam.
- LUXEMBURG**
- 197** De stad Luxemburg,
1742 - 1743 1 blad
koperdiepdruk
Afmetingen 52 (43) x 64 (55) cm
Schaal 250 toises = 9,4 cm
Nouveau plan de la ville de Luxembourg [...] / gegraveerd door ingenieur De St. Hilaire Mallet , 1742 - uitgegeven door I. M. Husson, Den Haag 1743

BIJLAGEN

CONCORDANTIETABEL (CATALOGUS ERNSTING)

De kaarten dragen op de achterzijde het Ernstingnummer (dus niet het volgnummer in deze catalogus).

Nieuwe catalogusnummers (niet in catalogus Ernsting) zijn: 14A, 33A, 52A, 71, 84, 99, 103, 104A, 144A, 145A, 148A, 149A1-149A6, 160A.

Ernsting-nummer	Inventarisnummer
A1	2
A2	3, 4
A3	5
A4	6
A5	7
A6	8
A7	9
A8	10
A9	11
A10	13
A11	12
A12	23, 24
A13	26
A14	27
A15	28
A16	29
A17	31
A18	32, 33
A19	25, 5
A20	34
A21	35
A22	38
A23	16
A24	48
A25	1
B1	121, 122
B2	119, 120
B3	110, 117
B4	110

Ernsting-nummer	Inventarisnummer
B5	111
B6	112
B7	114
B8	109, 109A
C1	50 (76, 106)
C2	55
C3	53
C4	54
C5	49
C6	52
C7	56
C8	57
C9	60
C10	77
C11	78
C12	79, 80
C13	81, 82
C14	83.1; 83.2
C15	84
C16	85, 86
C17	91
C18	92, 93
C19	94
C20	51 (96)
C21	95, 97
C22	98
C23	108
C24	102
C25	100, 101
C26	105
C27	115
C28	115
C29	118
C30	75
C9A	71
C15A	84A

Ernsting-nummer	Inventarisnummer
C22A	99
C24A	103
D1	123
D2	124
D3	127
D4	28
D5	149
D6	129
D7	145
D8	144
D9	148
D10	126
D11	164
D12	170, 171
D13	172
D14	173
D15	175
D16	176
D17	146, 147
D18	157
D19	163
D20	182
D21	178
D22	179
D23	58, 59
D24	74
D25	183
D26	184
D27	185
D28	87
D29	88-90
D30	113
E1	162
E2	125
E3	130
E4	132

Ernsting-nummer	Inventarisnummer
E5	133
E6	134
E7	135
E8	136
E9	137
E10	143
E11	153
E12	154, 155
E13	156
E14	158
E15	160
E16	161
E17	168
E18	174
E19	165
E20	166
E21	167
E22	169
E23	177
E24	150, 151
E25	152
E26	61
E27	181
E28	180
E29	72
E30	86
E31	73, 74
E32	69, 70
E33	62
E34	63-65
E35	66
E36	67
E37	40
E38	138, 139
E39	140
E40	141

Ernsting-nummer	Inventarisnummer
E41	142
E42	186
E43	41
E44	42, 43
E45	104
E46	44, 45
E47	159
F1	47
F2	22
F3	131
F4	ontbreekt
F5	30
F6	21
F7	19
F8	20
F9	17
F10	18
F11	15
G1	187
G2	188
G3	189
G4	190
G5	191
G6	192
G7	193
G8	194, 195
G9	ontbreekt
G10	196
G11	197
H1	39
H2	36,37
H3	14
J1	68
J2	107
J3	46
K1	14A

Ernsting-nummer	Inventarisnummer
K2	33A
K3	52A
K4	104A
K5	144A, 145A, 148A, 149A1-149A6
K6	160A